

T.C.

**ORDU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ORDU KENTİ PARKLARININ PEYZAJ MİMARLIĞI
AÇISINDAN İRDELENMESİ**

KÜBRA NUR BEYLİ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

ORDU 2019

T.C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**ORDU KENTİ PARKLARININ PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN
İRDELENMESİ**

KÜBRA NUR BEYLİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2019

TEZ ONAY

Kübra Nur BEYLİ tarafından hazırlanan “**ORDU KENTİ PARKLARININ PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İRDELENMESİ**” adlı tez çalışmasının savunma sınavı 31.05.2019 tarihinde yapılmış ve jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Ordu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman
Doç. Dr. Murat YEŞİL

Jüri Üyeleri
Danışman
Doç. Dr. Murat YEŞİL
Peyzaj Mimarlığı Bölümü
Ordu Üniversitesi

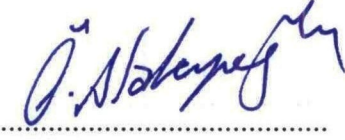
Üye
Prof. Dr. Hasan YILMAZ
Peyzaj Mimarlığı Bölümü
Atatürk Üniversitesi

Üye
Doç. Dr. Ömer ATABEYOĞLU
Peyzaj Mimarlığı Bölümü
Ordu Üniversitesi

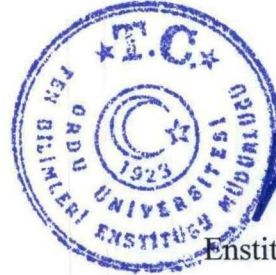
İmza

04 / 07 / 2019 tarihinde enstitüye teslim edilen bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun 05 / 07 / 2019 tarih ve 213 / 320 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Enstitü Müdürü

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sami GÜLER

TEZ BİLDİRİMİ

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan ve kullanılan intihal tespit programının sonuçlarına göre; bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdığı yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Kübra Nür BEYLİ

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖZET

ORDU KENTİ PARKLARININ PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İRDELENMESİ

Kübra Nur BEYLİ

ORDU ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ 145 SAYFA

(TEZ DANIŞMANI: Doç. Dr. Murat YEŞİL)

Günümüzde kent yaşamının monotonluğundan ve yoğun iş temposundan bunalan insanlar, günlük yaşam içerisinde rekreasyonel aktiviteler yapmalarına olanak sağlayacak açık ve yeşil alanlara ihtiyaç duymaktadırlar. Açık-yeşil alan sistemi içerisinde bulunan parklar; hizmet alanları, yaş grupları, ideal büyüklükleri bakımından farklılık göstermekle birlikte kentlinin günlük yaşam kalitesine katkılar sağlamakta ve ihtiyaçlara göre şekillenmektedir. Bu çalışmada; Ordu kenti, Altınordu ilçesinde bulunan 78 adet parkı peyzaj mimarlığı bakış açısıyla irdelemek amaçlanmıştır.

Bu kapsamda ilk olarak TS 9111 ve TS 12576 standartları referans alınarak hazırlanmış olan arazi gözlem formu ile park ve içerisinde bulunan donatı elemanları değerlendirilmiştir. Parkların büyüklükleri ile buldukları mahallelerin nüfusları oranlanmış, kişi başına düşen park alanı, olması gereken ve ihtiyaç duyulan park alanı tespit edilmiştir. Kalite bakımından parklar; büyüklükleri, konumları, alan kullanım çeşitlilikleri, zemin durumları, donatı elemanları, bakım-onarım durumları ve özel gereksinimli insanların kullanımı yönünden puanlandırılmış, mevcut kalite düzeyleri ortaya konulmuştur. Arcmap 10.0 programı aracılığıyla 1/1000 ölçekli uygulama imar planına noktasal konumları işlenmiş olan parklara, 400 m yarıçaplı noktasal etkili hizmet alanları oluşturularak parkların ulaşılabilirliği tespit edilmiş ve haritalandırılmıştır. 173 kişi ile bire bir anket uygulaması yapılarak kullanıcıların en çok hangi parkı kullandıkları, memnuniyet düzeyleri ve parklarda karşılaştıkları olumsuzluklar tespit edilmiştir. Sonuç olarak, kişi başına 2,40 m² park alanı düştüğü tespit edilen Altınordu'da, toplamda 416.575 m² park alanı bulunduğu ve standarda ulaşılması adına 15.620 m² alanın daha park olarak değerlendirilmesi gerektiği belirlenmiştir. Mevcut parkların etkili hizmet alanlarının buldukları mahalleleri büyük oranda kapsadığı ve ulaşılabilir oldukları görülmüş ve anket sonuçlarına göre kullanıcıların mahalle parklarından kıyı parklarını daha çok tercih ettikleri görülmüştür. Son olarak elde edilen tüm veriler ışığında tespit edilen sorunlara yönelik çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Peyzaj Planlama, Rekreasyon, Park, Açık-Yeşil Alan, Altınordu

ABSTRACT

EXAMINING OF ORDU CITY PARKS IN TERMS OF LANDSCAPE ARCHITECTURE

Kubra Nur BEYLI

**ORDU UNIVERSITY INSTITUTE OF NATURAL AND APPLIED
SCIENCES**

LANDSCAPE ARCHITECTURE

MASTER THESIS, NUMBER OF PAGE 145

(SUPERVISOR: Assoc. Prof. Dr. Murat YEŞİL)

Nowadays, people who are overwhelmed by the monotony of urban life and busy work tempo need clear and green areas to allow them to do recreational activities in daily life. The parks within the open-green area system enable people to have recreational and recreational activities, including active and passive character. Parks; service areas, age groups, varying in terms of the ideal grand, contributes to the daily life of the urban people and are shaped according to needs. In this study; the aim of this study is to examine 78 parks in the Altınordu district of Ordu city. For this purpose, the parks areas are divided according to their function, determination of the amount of parking areas per person in the neighborhood scale, the activities that can be done, the use of safety, disabled use, planting, use according to climates, harmony with the environment, quality criteria and user satisfaction were examined.

In this context; the field observation form and parks and equipment included in it have been evaluated with reference to TS 9111 and TS 12576 standards. The sizes of the parks and the population of their neighborhoods were measured and the amount of parking areas per person, the amount required and the amounts needed were determined. Parks in terms of quality; They were rated for their size, location, range of use, ground conditions, equipment elements, maintenance-repair conditions and use of disabled individuals and current situations were put forward. With the help of Arcmap 10.0 program, point-to-point service areas have been constructed in the 1/1000 scale application development plan and the accessibility of the parks was determined and mapped by creating effective service areas with a radius of 400 m. One-to-one questionnaire was applied to 173 people and the questionnaires were evaluated through SPSS 16.0 package program, and users who used the park, satisfaction levels and the problems encountered in the parks were determined. In Altınordu where there is a 2.40 m² parks area per person, it is concluded that there is a total park area of 416.575 m² and 15.620 m² area should be considered as a park to reach the standard. It is seen that the effective service areas of the existing parks largely cover the neighborhoods where they are located and they are accessible and according to the results of the survey, it is seen that the users prefer coastal parks rather than neighborhood parks. Finally, in the light of all the data obtained, solutions were suggested for the problems identified.

Key Words; Landscape Planning, Recreation, Parks, Open-Green Space, Altınordu

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezi kapsamında hazırlanmış olan bu çalışmanın planlanıp yürütülmesini sağlayan, her aşamasında beni destekleyen, yönlendiren, yardımını esirgemeyen, fikir ve düşünceleriyle beni aydınlatan, yaptığım ve yapmakta olduğum her çalışmada özenin, disiplinin, mantığın ve yapılan işin sevilmesi gerektiğini öğreten, danışman hocam Sn. Doç. Dr. Murat YEŞİL'e sonsuz teşekkür ederim.

Tez süreci boyunca benden yapıcı desteğini esirgemeyen, bilimsel ve manevi olarak her konuda yardımcı olan Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı Sn. Doç. Dr. Pervin YEŞİL'e, manevi desteğinden ötürü Sn. Arş. Gör. Şeyma ŞENGÜR'e ve istatistiksel analiz konusunda yardımını esirgemeyen Sn. Dr. Öğr. Üyesi Yeliz KAŞKO ARICI'ya teşekkürleri borç bilirim.

Yüksek lisans eğitimi boyunca manevi desteklerini benden esirgemeyen Yüksek Peyzaj Mimari Aslıhan ARGAN'a ve Yüksek Peyzaj Mimari Betül KOÇ'a teşekkür ederim.

Bugüne kadar hiçbir konuda benden yardımını, desteğini ve güler yüzünü eksik etmeyen ANNEME, bana tüm kalbiyle inanan ve arazi çalışmam sırasında bana destek olan BABAMA, her zaman yüzümü güldürmeyi başaran ABİME ve sevgi dolu kocaman kalbiyle beni destekleyen Kız KARDEŞİME sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
TEZ BİLDİRİMİ	I
ÖZET	II
ABSTRACT	III
TEŞEKKÜR	IV
İÇİNDEKİLER	V
ŞEKİL LİSTESİ	VII
ÇİZELGE LİSTESİ	IX
SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ	XII
EKLER LİSTESİ	XIII
1. GİRİŞ ..	1
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	3
3. KURAMSAL TEMELLER	14
3.1 Kentsel Kavramlar	14
3.2 Açık ve Yeşil Alan Kavramı	16
3.2.1 Açık ve Yeşil Alanların Sınıflandırılması.....	17
3.2.1.1 Kent Dokusu İçerisinde Yer Alan Açık ve Yeşil Alanlar	18
3.2.1.2 Kent Dokusu Çevresinde Yer Alan Açık ve Yeşil Alanlar.....	18
3.2.2 Açık ve Yeşil Alan Doku Sistemi	18
3.2.3 Açık ve Yeşil Alanların İşlevleri ve Faydaları.....	20
3.2.5 Açık ve Yeşil Alanların Planlama ve Tasarım İlkeleri	23
3.3 Rekreasyon Kavramı	24
3.4 Park Kavramı	25
3.4.1 Parkların Sınıflandırılması	26
3.4.1.1 Milli Parklar	26
3.4.1.3 Kent Parkları	27
3.4.1.4 Kıyı Parkları	28
3.4.1.5 Mahalle Parkları	28
3.4.1.6 Çocuk Oyun Alanları	29
3.4.1.7 Spor Alanları	30
3.2.1.8 Hayvanat Bahçeleri	30
3.4.1.9 Botanik Bahçeleri.....	31
3.4.2 Parkların Planlama-Tasarım ve Konumlama İlkeleri.....	31
3.4.3 Parkların Bitkilendirme Esasları	32
3.4.4 Parklarda Kentsel Donatı Elemanları ve Tasarım İlkeleri	33
3.4.5 Parklarda Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanlarının Standartları	33
3.4.5.1 Kentsel Donatı Elemanları Standartları	34
-Oturma Birimleri.....	34
-Üst Örtü Elemanları	34
-Çöp Kutuları	34
-Sınırlayıcı Elemanlar	35
-Plastik objeler ve Heykeller	35
3.4.5.2 Mimari Yapı Elemanları Standartları.....	36
-Drenaj ve Izgaralar.....	36
-Aydınlatma Elemanları	36
-Su Ögesi ..	36

-Yollar ve Zemin Döşemeleri	37
-Merdivenler ve Rampalar	37
-İşaret ve İşaretlemelemler	38
-Otoparklar	38
4. MATERYAL ve YÖNTEM.....	39
4.1 Materyal	39
4.1.1 Ordu Kenti Altınordu İlçesi Doğal Yapısı	40
4.1.1.1 Bitki Örtüsü.....	40
4.1.1.2 İklim Durumu.....	41
4.1.1.3 Topografik Yapı.....	41
4.1.1.4 Hidrolojik Yapı	42
4.1.1.5 Jeolojik Yapı	43
4.1.1.6 Toprak Özellikleri	43
4.1.2 Ordu Kenti Altınordu İlçesi Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı	44
4.1.2.1 Nüfus	44
4.1.2.2 Ulaşım	44
4.1.2.3 Sosyal ve Ekonomik Yapı.....	45
4.1.2.4 Tarihsel Değerler.....	46
4.1.2.5 Turizm ve Rekreatyonel Yapı.....	47
4.2 Yöntem	48
5. BULGULAR ve TARTIŞMA.....	51
5.1 Ordu Kenti Altınordu İlçesi Parkları Konumları ve Genel Özellikleri	51
5.1.1 Akyazı Mahallesi	51
5.1.2 Aziziye Mahallesi.....	56
5.1.3 Bahçelievler Mahallesi.....	56
5.1.4 Bucak Mahallesi.....	59
5.1.5 Cumhuriyet Mahallesi	63
5.1.6 Durugöl Mahallesi.....	66
5.1.7 Düz Mahalle	69
5.1.8 Güzelyalı Mahallesi	72
5.1.9 Karapınar Mahallesi	74
5.1.10 Karşıyaka Mahallesi.....	77
5.1.11 Kirazlımanı Mahallesi	80
5.1.13 Nizamettin Mahallesi	86
5.1.14 Saray Mahallesi	88
5.1.15 Selimiye Mahallesi.....	91
5.1.16 Subaşı Mahallesi	94
5.1.17 Şahincili Mahallesi.....	96
5.1.18 Şarkıye Mahallesi.....	100
5.1.19 Şirinevler Mahallesi	103
5.1.20 Taşbaşı Mahallesi.....	106
5.1.21 Yeni Mahalle	109
5.1.22 Zaferimilli Mahallesi.....	111
5.2 Anket Değerlendirmesi	112
6. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	118
KAYNAKLAR	129
EKLER	138
ÖZGEÇMİŞ.....	145

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 3.1 Açık ve Yeşil Alanların Kent İçinde Dağılımları.....	20
Şekil 4.1 Ordu Kenti Konumu, Mahalle Sınırları ve Parkların Konumları	40
Şekil 4.2 Ordu Kenti Rüzgâr Gülü.....	41
Şekil 4.3 Ordu Kenti Dağ Yükseltileri.....	42
Şekil 4.4 Ordu Kenti Akarsularının Mevcut Durumu.....	43
Şekil 4.5 Altınordu 2006-2018 yılı Nüfus Grafiği.....	44
Şekil 4.6 Ordu İli Karayolları Haritası.....	45
Şekil 4.7 Yöntem Diyagramı	48
Şekil 5.1 Akyazı Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları.....	53
Şekil 5.2 Akyazı Mahallesi Parkları Ulaşılabilirlik Haritası	55
Şekil 5.3 Bahçelievler Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları	57
Şekil 5.4 Bahçelievler Mahallesi Parkları Ulaşılabilirlik Haritası.....	59
Şekil 5.5 Bucak Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları	61
Şekil 5.6 Bucak Mahallesi Parkları Ulaşılabilirlik Haritası.....	63
Şekil 5.7 Cumhuriyet Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları .	64
Şekil 5.8 Cumhuriyet Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası	66
Şekil 5.9 Durugöl Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları	67
Şekil 5.10 Durugöl Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası.....	69
Şekil 5.11 Düz Mahalle Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları	70
Şekil 5.12 Düz Mahalle Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası	72
Şekil 5.13 Güzelyalı Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları...	73
Şekil 5.14 Güzelyalı Mahallesi Park Alanı Ulaşılabilirlik Haritası.....	74
Şekil 5.15 Karapınar Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları .	75
Şekil 5.16 Karapınar Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası	77
Şekil 5.17 Karşıyaka Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları .	79
Şekil 5.18 Karşıyaka Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası	80
Şekil 5.19 Kirazlımanı Mahallesi Parkı Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları ...	82
Şekil 5.20 Kirazlımanı Mahallesi Park Alanı Ulaşılabilirlik Haritası	83
Şekil 5.21 Kumbaşı Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları	84
Şekil 5.22 Kumbaşı Mahallesinde Park Alanlarının Ulaşılabilirlik Haritası.....	85
Şekil 5.23 Nizamettin Mahallesi Parkı Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları.....	87
Şekil 5.24 Nizamettin Mahallesi Park Alanı Ulaşılabilirlik Haritası.....	88
Şekil 5.25 Saray Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları	89
Şekil 5.26 Saray Mahallesinde Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası	91
Şekil 5.27 Selimiye Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları	92
Şekil 5.28 Selimiye Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası	94
Şekil 5.29 Subaşı Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları.....	95
Şekil 5.30 Subaşı Mahallesi Park Alanlarının Ulaşılabilirlik Haritası	96
Şekil 5.31 Şahincili Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları	98
Şekil 5.32 Şahincili Mahallesi Parklarının Ulaşılabilirlik Haritası.....	100
Şekil 5.33 Şarkiye Mahallesi Parkı Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları	101
Şekil 5.34 Şarkiye Mahallesi Park Alanı Ulaşılabilirlik Haritası	102
Şekil 5.35 Şirinevler Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları.	104

Şekil 5.36 Şirinevler Mahallesi Parkları Ulaşılabilirlik Haritası	106
Şekil 5.37 Taşbaşı Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları	108
Şekil 5.38 Taşbaşı Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası	109
Şekil 5.39 Yeni Mahalle Parkı Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları.....	110
Şekil 5.40 Yeni Mahalle Park Alanı Ulaşılabilirlik Haritası	111
Şekil 6.1 Ordu Kenti Altınordu İlçesi Parklarının Ulaşılabilirlik Haritası	125

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 3.1 Türkiye Koşulları İçin Önerilen Açık ve Yeşil Alan Standartları	22
Çizelge 3.2 İmar ve İskân Bakanlığı Yeşil Alan Normlarının Yabancı Normlarla Karşılaştırılması	23
Çizelge 4.1 Altınordu İlçesine Çalışma Sınırlarına Ait Tarihsel Değerler	46
Çizelge 4.2 Ordu Kenti Turizm ve Rekreasyon Kaynakları	47
Çizelge 5.1 Akyazı Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri.....	51
Çizelge 5.2 Akyazı Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	52
Çizelge 5.3 Akyazı Mahallesi Parkları Bitki Listesi.....	54
Çizelge 5.4 Akyazı Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi.....	55
Çizelge 5.5 Bahçelievler Mahallesi Parklarının Konumları ve Yeterlilikleri.....	56
Çizelge 5.6 Bahçelievler Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	57
Çizelge 5.7 Bahçelievler Mahallesi Parkları Bitki Listesi	58
Çizelge 5.8 Bahçelievler Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	58
Çizelge 5.9 Bucak Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri	60
Çizelge 5.10 Bucak Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	61
Çizelge 5.11 Bucak Mahallesi Parkları Bitki Listesi	62
Çizelge 5.12 Bucak Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	62
Çizelge 5.13 Cumhuriyet Mahallesi Park Alanı Konumu ve Yeterliliği	63
Çizelge 5.14 Cumhuriyet Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	64
Çizelge 5.15 Cumhuriyet Mahallesi Parkları Bitki Listesi	65
Çizelge 5.16 Cumhuriyet Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	65
Çizelge 5.17 Durugöl Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri	66
Çizelge 5.18 Durugöl Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	67
Çizelge 5.19 Durugöl Mahallesi Parkları Bitki Listesi	68
Çizelge 5.20 Durugöl Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi.....	68
Çizelge 5.21 Düz Mahalle Parkları Konumları ve Yeterlilikleri	69
Çizelge 5.22 Düz Mahalle Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları.....	70
Çizelge 5.23 Düz Mahalle Parkları Bitki Listesi	71
Çizelge 5.24 Düz Mahalle Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	71
Çizelge 5.25 Güzelyalı Mahallesi Park Alanı Konumu ve Yeterliliği.....	72
Çizelge 5.26 Güzelyalı Mahallesi Park Alanı Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	73
Çizelge 5.27 Güzelyalı Mahallesi Parkının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi.....	73
Çizelge 5.28 Karapınar Mahallesi Parkları Konumu ve Yeterliliği.....	74
Çizelge 5.29 Karapınar Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	75
Çizelge 5.30 Karapınar Mahallesi Parkları Bitki Listesi	76
Çizelge 5.31 Karapınar Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	76
Çizelge 5.32 Karşıyaka Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri	78
Çizelge 5.33 Karşıyaka Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	78

Çizelge 5.34 Karşıyaka Mahallesi Parkları Bitki Listesi	79
Çizelge 5.35 Karşıyaka Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	79
Çizelge 5.36 Kirazlımanı Mahallesi Park Alanı Konumu ve Yeterliliği	81
Çizelge 5.37 Kirazlımanı Mahallesi Park Alanı Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	81
Çizelge 5.38 Kirazlımanı Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	82
Çizelge 5.39 Kumbaşı Mahallesi Parkların Konumları ve Yeterlilikleri.....	83
Çizelge 5.40 Kumbaşı Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	84
Çizelge 5.41 Kumbaşı Mahallesi Parkları Bitki Listesi.....	85
Çizelge 5.42 Kumbaşı Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi.....	85
Çizelge 5.43 Nizamettin Mahallesi Parkı Konum ve Yeterliliği	86
Çizelge 5.44 Nizamettin Mahallesi Parkı Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	86
Çizelge 5.45 Nizamettin Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	87
Çizelge 5.46 Saray Mahallesi Parkları Konumları ve Yeterlilikleri	88
Çizelge 5.47 Saray Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları.	89
Çizelge 5.48 Saray Mahallesi Parkları Bitki Listesi	90
Çizelge 5.49 Saray Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	90
Çizelge 5.50 Selimiye Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri	91
Çizelge 5.51 Selimiye Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	92
Çizelge 5.52 Selimiye Mahallesi Parkları Bitki Listesi	93
Çizelge 5.53 Selimiye Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	93
Çizelge 5.54 Subaşı Mahallesi Parkların Konumları ve Yeterlilikleri	94
Çizelge 5.55 Subaşı Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	95
Çizelge 5.56 Subaşı Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi.....	96
Çizelge 5.57 Şahincili Mahallesi Parkları Konumları ve Yeterlilikleri.....	97
Çizelge 5.58 Şahincili Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	98
Çizelge 5.59 Şahincili Mahallesi Parkları Bitki Listesi	99
Çizelge 5.60 Şahincili Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	99
Çizelge 5.61 Şarkıye Mahallesi Parkı Konumu ve Yeterliliği.....	100
Çizelge 5.62 Şarkıye Mahallesi Parkı Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	101
Çizelge 5.63 Şarkıye Mahallesi Parkları Bitki Listesi	102
Çizelge 5.64 Şarkıye Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	102
Çizelge 5.65 Şirinevler Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri.....	103
Çizelge 5.66 Şirinevler Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları	104
Çizelge 5.67 Şirinevler Mahallesi Parkları Bitki Listesi	105
Çizelge 5.68 Şirinevler Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	105
Çizelge 5.69 Taşbaşı Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri	107
Çizelge 5.70 Taşbaşı Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları .	107
Çizelge 5.71 Taşbaşı Mahallesi Parkları Bitki Listesi	108
Çizelge 5.72 Taşbaşı Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	109
Çizelge 5.73 Yeni Mahalle Parkı Konum ve Yeterliliği	110
Çizelge 5.74 Yeni Mahalle Parkı Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları.....	110

Çizelge 5.75 Yeni Mahalle Parkı Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi	111
Çizelge 5.76 Anket Katılımcıların Bireysel Özellikleri.....	112
Çizelge 5.77 Tercih Edilen Park ve Memnuniyet Düzeyi	113
Çizelge 5.78 Parklarda Hissedilen Duygular ve Parklarda Geçirilen Süre.....	113
Çizelge 5.79 Meslek Grupları ve Parkların Kullanıldıkları Gün Arasındaki İlişki .	114
Çizelge 5.80 Medeni Durum ve Parkların Kullanım Amaçları	114
Çizelge 5.81 Kullanıcıların Park Tercihleri ve Rahatsızlık Duyulan Faktörler.....	115
Çizelge 5.82 Kullanıcıların Parklardan Beklentileri.....	115
Çizelge 5.83 Tasarım Elemanlarına Yönelik Memnuniyet Dereceleri.....	116
Çizelge 5.83 Tasarım Elemanlarına Yönelik Memnuniyet Dereceleri (Devamı)....	117
Çizelge 6.1 Parkların Kalite Sınıfları ve Buldukları Mahalleler.....	120
Çizelge 6.1 Parkların Kalite Sınıfları ve Buldukları Mahalleler (Devamı)	121
Çizelge 6.1 Parkların Kalite Sınıfları ve Buldukları Mahalleler (Devamı)	122
Çizelge 6.2 Parkların Alan Büyüklüklerinin Oransal Dağılımları.....	123
Çizelge 6.3 Altınordu İlçesi Parkları ve Yeterlilikleri.....	126

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

---

da	:	Dekar
ha	:	Hektar
km²	:	Kilometrekare
m²	:	Metrekare
TS	:	Türk Standartları
%	:	Yüzde
‰	:	Binde

EKLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
EK 1: Ordu Kenti Altınordu İlçesi Eğim Haritası	138
EK 2: Ordu Kenti Jeoloji Haritası	139
EK 3: Ordu Kenti Tarihi Değerler Listesi	140
EK 4: Anket Soruları	142
EK 5: Arazi Gözlem Formu	144

1. GİRİŞ

Kentler, yerleşik hayata geçmiş olan insanların toplanma ve bir arada olma zorunluluklarıyla ortaya koydukları, ihtiyaçlarına göre biçimlendirdikleri ve geliştirdikleri yaşam mekânlarıdır. Toplumların, tarihi, kültürel, siyasi, ekonomik ve sosyal yapısı ekseninde gelişip şekillenen kentler, kendilerine özgü kimliği ve dokusu ile birlikte karmaşık bir yapıya sahip fiziksel alanlardır. Günümüzde kentler yaşayanlarına sundukları sağlık, eğitim, sosyal hizmetlere kolay ulaşım ve istihdam imkânları sayesinde cazibe merkezi haline gelmiştir.

Türkiye’de kentleşme 1950’li yıllarda tarımda makineleşme ve modernleşme ile başlamıştır (Aydemir, 2004b). Kırdan kente göç ile hızlanan nüfus artışı, kent içerisinde bulunan verimli toprakların istilasına, gecekondulaşmanın artmasına ve sonuç olarak çarpık kentleşmeye yol açmıştır. Kentleşmenin yoğun olarak görüldüğü alanlarda kentli, çevresel sorunlar, yoğun iş temposu, monotonluk ve serbest zaman azlığı gibi birçok sorunla karşı karşıya kalmıştır. İnsanlar bu tür olumsuzluklardan, uzaklaşmak için rekreasyon amaçlı açık-yeşil alanlara yönelmeye başlamışlardır. Açık-yeşil alanlar doğa ile kent arasında denge oluşturan, kentin gelişmişlik düzeyini belirleyen ve aynı zamanda kentin yaşam kalitesini de attırmaya katkı sağlayan bir unsurdur. Doğal yaşama özlem duyan insanlar kent içerisinde bulunan doğal veya doğala yakın alanlara yönelme eğilimi göstermektedir. Kent planlamaları içerisinde yeşil alanların işlevsel bir ögesi olan park alanları insanların rekreasyonel aktivitelerinin gerçekleşmesine imkân sunan fonksiyonel ve estetik özellikleri ile insanların az da olsa doğa ihtiyacını karşılayan mekânları oluşturmaktadır (Özdingiş, 2007). Sosyal planlama kapsamında park alanları kentlinin zihinsel ve fiziksel sağlığını geliştirmenin yanı sıra eğlenmelerine ve sosyalleşmelerine de olanak sağlayan bir araçtır. İnsanların yaşamlarını olumlu yönden etkileyen parklar; konumları, tasarımları, erişilebilirliği ve içerisinde bulunan kentsel donatı elemanları ile kentin ve kentlinin yaşamını yansıtmalı, kullanıcıların ihtiyaçlarını giderecek kullanımlara sahip olmalıdır (Aydemir, 2004a). Parklar büyüklükleri ve etkili hizmet alanı, alan kullanımları, coğrafi özellikleri ve kullanıcı profilleri bakımından; milli parklar, bölge parkları, kent parkları, mahalle parkları, çocuk oyun alanları, spor alanları, hayvanat bahçeleri ve botanik parkları şeklinde sınıflara ayrılmaktadır (Gürsoy, 2018).

Çalışma kapsamında incelenecek olan parklar; bir kentin en küçük yerleşim birimini oluşturan, kendine özgü sosyal ve mimari yapısı bulunan mahalleler içerisinde yer almaktadır. Mahalle sakinlerinin dinlenmesine, eğlenmesine ve sosyalleşmesine ortam sağlayan mahalle parkları, kentsel açık-yeşil alanların en küçük birimlerinden biridir. Mahallenin karakteristik özelliklerine göre düzenlenmiş olan bu parklar, dinlenme alanları, çocuk oyun alanları ve spor alanları ile her yaş grubuna hitap ederek insanların günlük rekreasyonel gereksinimlerini karşılayabilecekleri alan kullanımlarını içermektedir.

Çalışmanın amacı, Ordu kenti, Altınordu ilçesinde bulunan parkları peyzaj mimarlığı bakış açısıyla irdelemektir. Bu amaçla parklar fonksiyon alanlarına göre ayrılıp, mahalle ölçeğinde kişi başına düşen park alanı miktarının belirlenmesi, yapılabilen aktiviteler, emniyet, engelsiz mekân kullanımları, bitkilendirme, iklimlere göre kullanım, çevreyle olan uyum, kalite kriterleri ve kullanıcı memnuniyetleri açısından incelenmiştir.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Bu çalışma kapsamında, yeşil alanların yeterliliği, ulaşılabilirliği, dağılımları, planlamaları, yeşil alan modelleri, park tasarım kriterleri, aydınlatmalar, yapısal ve bitkisel kullanımlar, engelli kullanımları, kullanıcı memnuniyeti ve kentsel yaşam kalitesine yönelik olarak hazırlanmış olan yerli ve yabancı tezler, makaleler ve bildiriler incelenmiş olup, aşağıda özetleri verilmiştir.

Burgess ve ark., (1988) kentsel alanlarda yaşayan insanların yaşam kalitelerini iyileştirmek ve sosyal ihtiyaçların karşılanmasına yönelik açık-yeşil alanlara ihtiyaç olduğu belirtmişlerdir. Çalışmada Greenwich açık yeşil alan projesi kapsamında Londra'da bulunan halka yönelik anket çalışması yapılmış ve araştırmada açık alanların kentsel yaşamı olumlu yönde etkilediği, alan kullanım çeşitliliğinin sosyal ve kültürel yönden insanları geliştirdiği sonucuna varılmıştır.

Baştürk, (2000) Gülhane parkı ve Yıldız Parkı tasarım kriterleri doğrultusunda incelemiş ve açık alanların insan psikoloji üzerindeki etkilerini anket yöntemi ile belirlemiştir. Çalışmada kullanıcıların Yıldız Parkı'nda kendilerini daha rahat hissettikleri, alanın doğal yapısını beğendikleri ve alan içerisinde güvenli hissettikleri sonucuna varılmıştır.

Gül ve Küçük, (2001) tarafından yapılan çalışmada açık ve yeşil alanların ekolojik, teknik ve bütünlük içinde planlanması, tasarlanması ve yönetilmesi gerektiği savunulmuş ve bu doğrultuda Isparta kentinde bulunan açık yeşil alanlar incelenmiştir. Çalışma sonucunda; açık-yeşil alanların dağınık ve yetersiz olduğu belirlenmiş ve modern yeşil kent görüntüsü oluşturmak için kentte bulunan açık-yeşil alanların nicelik ve nitelik yönünden artırılarak, sürdürülebilirliğinin sağlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Thompson, (2002) çalışmasında 21. yüzyılda kentsel açık-yeşil alanlarda kullanıcıların yeni yaşam tarzları, değerleri, alan kullanımları ile gelecekteki şehir yaşam modellerinin nasıl olması gerektiği araştırılmış ve yeşil alan modelleri oluşturulmuştur. Kent parklarının insanlar üzerindeki sosyal ve kültürel etkileri araştırılmış, ekolojinin çağdaş anlayışı kapsamında hem kent halkının hem de kentin

ekolojik olarak sürdürülebilir kullanımına değinilmiş ve ‘ekolojik açık form’ görüşü benimsenmiştir.

Şendil, (2002) Ulus parkı örneğinde modern peyzaj tasarım ilkeleri ortaya koyarak evrensel normların nasıl ortaya çıktığını araştırmıştır. Bu kapsamda farklı bakış açılarının birlikteliğinden oluşacak yeni formların daha yararlı ve zengin hale gelebilmesine yönelik araştırmalar yapılmış ve oluşturulan kriter şablonları dört ana başlıkta toplanarak Ulus parkı incelenmiştir. İnceleme sonucunda parkın, okunabilir, tasarımın hissedilebilir düzeyde ve alan içerisinde görsel bütünlüğün olduğu sonucuna varılmıştır.

Cranz ve Boland, (2004) çalışmalarında parkların ekolojik sisteme olan katkıları ele alınmış ve park tasarımlarının genel olarak, etkinlik, reform, rekreasyon ile açık-yeşil alanlar olarak dört model çevresinde tasarlandığını belirtmişlerdir. Bu dört modele ek beşinci bir model olarak sürdürülebilir park modeli geliştirilmiştir. Yeni park modelinin, kaynakları kendi kendine yetebilir, kentsel sistemi içerisinde entegre bir yapıya sahip, estetik ifadenin yeni modelleri barındıracak düzeyde olması gerektiği ifade edilmiş ve bu ilkeler doğrultusunda Amerika’da 125 park alanı tespit edilerek değerlendirilmiştir. Kendi kendine yeterlilikten türeyen yeni bir estetiğin modellenmesinin, diğer kent peyzajlarının içinde buldukları problemleri çözebileceği belirtilmiş ve bu şekilde kentsel sistemin daha iyiye dönüşeceği fikrine varılmıştır.

Çayır, (2004) Beyoğlu ilçesinde farklı doku ve karaktere sahip, parklara ait yeşil alanlar üzerinde kullanıcı memnuniyetinin belirlenmesine yönelik anket çalışması yapmıştır. Anket çalışması ile kullanıcıların beklentileri ve memnuniyet dereceleri belirlenmiş ve bu doğrultuda öneriler getirilmiştir. Yapılan anket çalışması ile alanların iyileştirilmesi durumunda kullanım yoğunluğunun artacağı sonucuna varılmıştır.

Polat ve Önder, (2004) Konya kenti için bir kent parkı örneği oluşturmuşlar ve konu kapsamında park kavramı ve kent parklarının genel özelliklerini açıklayarak parkların, rekreasyonel ve sosyo-kültürel amaçlı kullanım olanaklarını incelemişlerdir.

Chiesura, (2004) Avrupa’da bulunan 3 büyük kentte (Amsterdam, Paris, Seville) kentsel alanlarda bulunan yeşil alan varlığının insanların yaşam kalitesini ne derecede arttırdığı ve kentin sürdürülebilirliği üzerindeki etkilerini anket çalışmaları ile değerlendirmiştir. İnsanların doğayı ziyaret etme nedenleri, doğayla yaşadıkları duygusal deneyimleri ve şehirlerde bulunan yeşil alan miktarlarına yönelik kullanıcı memnuniyetleri değerlendirilmiştir.

Ülger ve Önder, (2006) çalışmalarında Kayseri’de bulunan açık-yeşil alanların günümüzdeki ve gelecekteki yeterliliklerinin tespit edilmesini amaçlamışlardır. Çalışma kapsamında yeşil alanların tanımı, standartları, sınıflandırılması ve işlevleri hakkında bilgiler verilmiştir. 11 Grupta ele alınan yeşil alanların kent içerisinde homojen dağılmadığı ve kişi başına düşen miktarın yeterli olmadığı tespit edilmiştir. Bunun üzerine yeşil alanların bir sistem içerisinde planlaması, alanların nicelik ve nitelik bakımından artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Emür ve Onsekiz, (2007) Kayseri/Kocasinan ilçesi park alanlarını analiz ederek kentsel yaşam kalitesi bileşenleri arasında açık ve yeşil alanların önemini vurgulamaya çalışmışlardır. Kayseri kenti Kocasinan ilçesinde bulunan 64 adet park alanının kentsel yaşam kalitesine olan etkileri; toplumsal, ekonomik ve çevresel yönden karşılaştırılarak nesnel ve öznel ölçütler kapsamında değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda parkların kentte homojen dağılmadığı, parklardan 7’sinin iyi, 8’inin orta derecede kent kalitesine katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Yavuz ve Eminağaoğlu, (2007) çalışmalarında Artvin kentinde bulunan yeşil alanların kentin topografik özelliklerine göre dağılımı, etkin kullanımı ve mahalle bazında yeterliliklerini incelemişlerdir. Yeşil alan miktarının fazla olduğu kentte topografik özelliklerin yeşil alanların aktif kullanımını nasıl etkilediği bu alanların kullanıma uygun hale getirilip getirilemeyeceğini araştırmışlardır. Çalışma kapsamında, yeşil alanların homojen dağılmadığı, etki alanlarının dengesiz olduğu, kentte aktif yeşil alanların artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Doygun ve İlter, (2007) çalışmalarında Kahramanmaraş kentinde bulunan açık yeşil alanların, yeterlilikleri, ulaşılabilirlikleri, kişi başına düşen miktarları, alansal büyüklükleri incelemiş ve öngörülerde bulunmuşlardır. Yeşil alanların alansal

büyükliklerinin kent ölçeğine göre yetersiz kaldığı, dağılımlarının homojen olmadığı ve kente yeterli düzeyde katkı sağlayamadığı sonucuna varılmıştır.

Özdingiş, (2007) İstanbul kent parklarına yönelik yapmış olduğu çalışmasında engelli bireylerin sosyal yaşam içerisinde bağımsız hareket etmelerine olanak sağlayacak şekilde, parkların ulaşılabilirlik ve kullanılabilirlikleri için tasarım kriterleri ve standartları dikkate alınarak engelsiz yapılaşmayı sağlamaya yardımcı olmayı amaçlamıştır. Engelli bireylere uygulanan anket çalışmaları ile kullanıcıların alanlara yönelik beklentileri tespit edilmiştir. Anket çalışmasına göre engelli bireyler kendilerine ait soyutlanmış bir alan yerine toplumla iç içe ve özgürce hareket edebilecekleri alanlar istedikleri sonucuna varılmıştır.

Rabare ve ark., (2009) Kisumu'nda 7 bölgede bulunan 7 kentsel park alanında kullanımını etkileyen faktörleri değerlendirmiş, bu faktörler analiz edilmiş ve kentsel parkların faydalarını incelemiştir. Çalışmada bölge sakinleri ve ziyaretçiler olarak kullanıcılar 2 gruba ayrılarak küme örnekleme tekniği ile anket uygulaması yapılmıştır. Parklarda bulunan bakım eksiklikleri ve yetersiz alan kullanımının, kullanıcıları, sosyal, ekonomik, eğitsel ve çevresel yönden olumsuz etkilediği sonucuna varılmıştır.

Coşaner, (2009) İstanbul İli Şişli İlçesinde 24 mahallede bulunan parklardan birer örnek seçerek park alanlarını peyzaj tasarım kriterleri (teknik, zıtlık, renk, denge, dizi) doğrultusunda incelemiştir. Çalışmada, kullanıcılara yönelik yapılmış olan anket çalışması ile kullanıcı ihtiyaçları belirlenmiş, parkların nitelik ve nicelik bakımından yeterli olmadığı, parkların tasarım ilkelerini tam olarak karşılamadığı belirlenmiştir. Parkların iyileştirilmesine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Kaynaroğlu, (2009) çalışmasında Ordu kenti kıyı bandının kentsel tasarım özelliklerini, yapısal-bitkisel uygulamalarını ve donatı elemanlarını incelemiştir. Alanların gelişimleri, kullanım alanları, yoğunlukları, birbirleriyle olan etkileşimleri ve bütünlükleri incelenmiş ve odak noktaları belirlenmiştir. Çalışma sonucunda; kıyı parkında bulunan bitkisel kullanımların iklimsel koşullara göre seçilmediği, düzenlemelerde eksiklikler olduğu ve donatı elemanlarında bakımsızlıkların bulunduğu tespit edilmiştir. Kullanım yoğunluğunu arttırmak için alan içerisinde

iklimsel faktörlere uygun düzenlemeler yapılması gerektiği ve insan-kıyı ilişkisi doğrultusunda oluşturulacak alanlar ile mekân içerisinde odak noktaların oluşturulması gerektiği belirtilmiştir.

Bektaş, (2010) Bursa İlinde bulunan 3 adet kent parkını peyzaj mimarlığı tasarım kriterleri bakımından incelemiştir. Alanlar konumları, ulaşılabilirlikleri, bitkisel kullanımları, donatı elemanları ve güvenlik açısından değerlendirilmiş, alanların olumlu ve olumsuz yönleri incelenerek kent parklarının etkin ve sürdürülebilir kullanımlarına yönelik çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Boyacı, (2010) yapmış olduğu çalışmasında kent parklarının kent ve kentli için önemli alanlar olduğunu vurgulamıştır. Gençlik parkı ve Central parkın geçmişten günümüze kadar olan süreçte karşılaştıkları değişimler ile işlevsellikleri ve yeterlilikleri incelenmiş, alanların zaman içerisinde değiştiği, yıprandığı, işlevselliklerini kaybettiği ve yenilenmeye ihtiyaç duydukları sonucuna varılmıştır.

Eminağaoğlu ve Yavuz, (2010) Artvin İli örneğinde kentsel yeşil alanların planlanması ve tasarımını etkileyen faktörleri belirlemek adına Artvin belediyesi sınırları içerisinde 8 mahallede bulunan yeşil alanlar, kentte ve mahalle ölçeğindeki dağılımları, miktarları, büyüklükleri, kişi başına düşen oranları ile değerlendirmiştir. Kentin topografik özellikleri göz önünde bulundurularak aktif yeşil alanların eğitim parametreleri 1/1000 ölçekli hali hazır planlardan yararlanılarak tespit edilmiş, alan dağılımları ve yapılanma şekilleri incelenmiştir. Yapılan çalışmanın sonucunda yeşil alanların homojen dağılım göstermedikleri, nüfusun gereksinimlerini karşılayacak nitelik ve nicelikte olmadıkları tespit edilmiştir.

Şişman ve Özyavuz, (2010) Tekirdağ örneğinde çocuk oyun alanlarının dağılımını ve kullanım yeterliliğini mahalle ölçeğinde tespit ederek alanların büyüklüklerini hesaplamışlardır. 0-14 yaş grubu çocukların sayısı, mahalle ve kent ölçeğinde oranlanarak çocuk başına düşen oyun alanı miktarı tespit edilmiş ve yeterlilikleri incelenmiştir. Ebeveynlere uygulanan anket, yapılan ölçüm ve değerlendirmeler sonucunda alanların yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Yenioğlu, (2010) Ankara-Altınpark'ta bulunan aydınlatma elemanlarını standartlar, planlama ilkeleri ve teknikleri kapsamında incelemiştir. Alanda bulunan aydınlatma

elemanları, kullanıcılara yönelik yapılan anket çalışması ile değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında parkta bulunan aydınlatma elemanlarının dış mekân aydınlatma elemanları kriterine tam olarak uygun olmadığı, donatılarda vandalizmin etkilerinin görüldüğü, bitkisel aydınlatmaların yanlış kullanıldığı, ankete katılan kullanıcıların farklı kullanımlara ait olan aydınlatmalardaki vurguları ayıt edemedikleri sonucuna varılmıştır.

Serin, (2010) Taksim Gezi Parkı örneğinde kentsel park alanlarında aydınlatmanın önemini vurgulamış, optimum aydınlatma tekniklerini belirlemiş ve bu doğrultuda çalışma alanında bulunan aydınlatma elemanlarını incelemiştir. Gezi parkında bulunan aydınlatma elemanları, aydınlatma hataları, alandaki kör noktalar ve mevcut durumlar değerlendirilmiş, gece ve gündüz aydınlatma kullanımlarına ait fotoğraflama çalışmaları yapılmıştır. Çalışma sonucunda alanda bulunan aydınlatma ekipmanlarının, yetersiz olduğu ve bundan kaynaklı kör noktaların fazla olduğu, bakımsızlıktan dolayı işlevsellik özelliğini yitirdiği tespit edilmiştir.

Üstündağ ve ark., (2011) yapmış oldukları çalışmada, modern kent planlamasında spor ve rekreasyon alanlarının önemini örnekler ve model fikirler ile vurgulamışlardır. Bu kapsamda literatür çalışmaları ile standartlar tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda, spor ve rekreasyon alanlarının insanların ruh sağlığını olumlu etkilediğini, bundan dolayı bu alanların artırılması ve standartlara uygun düzeyde ve ölçütte olması gerektiği, kent planlaması kapsamında bu alanların belirli bir alt yapıya sahip olması gerektiği ve bu şekilde kentlerde yaşanabilir sağlıklı ortamlar oluşturulacağı sonucuna varılmıştır.

Atabeyoğlu, (2011) Ordu kentinde bulunan yeşil alan varlıkları ve kent geneline yönelik fonksiyon haritaları oluşturmuştur. Tespit edilen yeşil alanlar Fraktal Analiz ile değerlendirilmiş, alanların yeterlilikleri ve gelişim yönleri tespit edilmiştir. Araştırma ve değerlendirme sonucunda; alanların homojen dağılımlarına yönelik yeşil alan kararları alınmış ve Vista noktaları tespit edilmiştir. Franktal analiz sonucunda kentin basit ve fonksiyonel bir kentleşme yapısına sahip olduğu belirlenmiştir.

Farshi, (2011) yapmış olduğu çalışmasında açık-yeşil alan sisteminin kent planlaması içindeki önemini vurgulamıştır. Dünya ölçeğinde park ve yeşil alan standartları ile anket çalışmalarından elde edilen veriler ışığında Tebriz’de rekreasyonel açık-yeşil alan eksikliği ve Kuhistan parkında görülen eksikliklerin giderilmesine yönelik önerilerde bulunulmuş ve kullanıcıların istekleri ile şekillenen bir tasarım çalışması yapılmıştır.

Koçan, (2012) Uşak Kenti Kemalöz mahallesi örneğinde, 45 adet çocuk oyun alanı 1/1000 ölçekli imar planı üzerinde Geomedia Professional 4.0 programı ile sayısallaştırmış ve konumlarını belirlemiştir. Alanlar nitelik, nicelik, mevcut durum, erişilebilirlik ve alan dağılımları kapsamında incelenmiştir. Çocuk oyun alanları ve nüfus verileri karşılaştırılarak kişi başına düşen oyun alanı miktarı tespit edilmiştir. Çalışmada mahallede bulunan çocuk oyun alanlarının yeterli sayıda olmadığı, çocukların sokaklarda ya da güvensiz mekânlarda oyun oynadıkları, var olan alanların alansal büyüklerinin yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır.

Akduman, (2012) çalışmasında artan nüfusa paralel olarak yeşil alan miktarının artırılması gerektiğini vurgulamış ve bu kapsamda çalışma yürütülmüştür. Kentte bulunan bitkisel varlık ve kentsel donatıların mevcut durumları incelenmiş ve peyzaj tasarım ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda kentte bulunan bazı park alanlarının eski olmasından dolayı tasarımsal algılarını yitirdiği, alanlarda yapısal ve bitkisel uyumsuzlukların olduğu ve kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olmadığı tespit edilmiş, uygulama ve tasarım hatalarına yönelik çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Hacıhaliloğlu, (2012) çalışmada İstanbul Pendik–Tuzla kıyı parklarının mevcut durumları incelenmiş ve belirlenmiş olan kıyı parklarının tasarım kriterlerine (süreklilik, bütünlük, ritim, ulaşılabilirlik, çeşitlilik, bağlantılar, kimlik) göre taşıması gereken özellikler tespit edilmiştir. Parkların yanlış ulaşım planları ile düzenlendiği, plansız kentleşme sonucu kıyı-kent arasında kopukluklar olduğu ve kent kimliğini yansıtmadığı sonucuna varılmıştır.

Yenice, (2012) Burdur kentinde 35 mahallede bulunan mahalle-semt parkları, çocuk oyun alanları ve spor alanlarını hizmet alanı, yeterlilik ve erişilebilirlik kapsamında

incelemiştir. Çalışma kapsamında Avrupa Birliği kentlerindeki yeşil alan değerleri ve Türkiye’de İmar Yasasında belirtilen asgari alan büyüklükleri ile karşılaştırılmıştır. Alanların erişilebilirlik mesafesine göre çocuk oyun alanlarına 400m, semt ve mahalle parklarına 800m etki alanları oluşturulmuştur. Çalışma sonucunda incelenmiş olan alanların, kent formu bütününde dengesiz dağılım gösterdikleri, mekânsal standartlar açısından yetersiz oldukları ve belirlenen erişilebilirlik mesafesine uygun olmadıkları tespit edilmiştir.

Özdemir, (2013) Konya İlinde bulunan 3 kent parkı anket çalışması ile; manzara güzelliği, bitkisel yoğunluk, bakım ve güvenlik kriterleri bakımından değerlendirilmiştir. Anket çalışmasında belirlenen kriterler doğrultusunda parklar kullanıcı tercihlerine göre sıralanmıştır. Parklarda revizyon ihtiyacı olduğu, tasarım ve yönetim çalışmalarının artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Yücekaya, (2013) Kilis’te bulunan yeşil alanların niceliksel yeterlilikleri ile parkların niteliksel yeterlilikleri üzerinde bir araştırma ve anket uygulaması yapmıştır. Yeşil alanlara yönelik dağılımlar, çevresel bütünlük, yaşam kalitesini yükseltme ve niteliksel ölçütler ile ilgili varsayımlarda bulunulmuştur. Çalışma sonucunda, yeşil alanların kent formunda dengeli dağılmadığı, parkların dış etkenler tarafından bölüdüğü ve alan içerisinde bir bütünlük olmadığı, kişi başına düşen yeşil alan miktarının ihtiyaçlara cevap vermediği tespit edilmiştir.

Fındık, (2013) Gaziosmanpaşa İlçesi örneğinde yapmış olduğu çalışmasında, yeşil alanlar ile parklar mahalle nüfusuna göre yeterlilik ve işlevsellik bakımından değerlendirilmiştir. Çalışma alanı olarak belirlenen mahallelerdeki yeşil alanlar ile parklarda bulunan görsel öğeler; tasarım kriterleri, sanat prensipleri ve kullanım potansiyelleri açısından değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda bitkisel kullanımda hatalar ve eksiklikler olduğu, alanların kişi başına düşen miktarlarının standartlara uygun olmadığı, park alanları üzerinde mülkiyet baskısının olduğu ve alt yapıdan kaynaklı sorunların bulunduğu tespit edilmiştir.

Öztürk ve Özdemir, (2013) kentsel yaşam kalitesinin toplum, çevre ve ekonomik değerlerin etrafında şekillendiği, bu değerlerin reaksiyonları sonucunda kendilerine ait nesnel ve öznel değerler aldığı vurgulanmıştır. Doğa ve insan arasında kaybolan

bağın tekrar canlandırılması ve yaşam kalitesinin artırılması bakımından açık yeşil alanların önemi Kastamonu kenti mücavir il sınırları içerisinde bulunan 19 mahalle incelenmiştir. Alanların büyüklükleri tespit edilmiş, dağılımları incelenerek geleceğe yönelik sürdürülebilirlik ilkesi kapsamında kentsel gelişim stratejileri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında kentte bulunan açık ve yeşil alanların dengeli dağılmadığı ve kişi başına düşen alanların yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır.

Konijnendijk ve ark., (2013) çalışmalarında kentsel parkların; rekreasyon, dinlenme, kültür, eğlence ve ilgili hizmetleri temsil eden bir yapı sunmanın yanında, kentte olan yararlarına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Çalışma kapsamında kent parklarının insanların yaşam kalitesini arttırdığı ve sosyal açıdan katkısı olduğu belirlenmiştir. Kent parklarının, biyoçeşitlilik, fiziksel aktivite, düşük obezite oranı, bölgesel soğutma ve emlak fiyatları üzerinde etkisi olduğu da tespit edilmiştir.

Wolca ve ark., (2014) yapmış oldukları çalışmalarında parkların, ormanların vb. kentsel yeşil alanların kent ekosistemine ve kent sakinlerine olan katkılarını araştırmışlardır. Çalışmada sosyo-ekonomik yapının yeşil alanlar üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Yoksul mahallelerde olan yeşil alan ihtiyacı vurgulanmış, yeşil alanların yoğun olduğu bölgelerde rant oranının fazla olduğu tespit edilmiştir. Kent plancılarının, tasarımcıların ve ekolojistlerin yeşil alan planlamalarında 'yeterince yeşil' konseptini benimseyip sosyal ve ekolojik sürdürülebilirliği koruyan alan stratejileri ile halkın her kademesinin eşit kullanım haklarına sahip olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Çoban ve Demir, (2014) Düzce örneğinde kent mobilyalarının buldukları mekânlara etkilerine yönelik, açık alanların planlanması, kullanımları, tasarımları ve bu alanlarda bulunan kent mobilyalarının, işlevselliği, anlamı, psikolojik etkileri üzerine gözlem ve anket uygulamaları yapmışlardır. Çalışmada kent mobilyalarının buldukları alanın işlevselliğini ve estetik özelliğini arttırdığı böylelikle kente kimlik kattığı sonucuna varılmıştır.

Olgun ve Yılmaz, (2014) park alanlarının engelli kullanıcılar açısından ulaşılabilirliklerini Niğde Kızılelma Parkı örneğinde incelemişlerdir. Alanda bulunan kentsel donatı elemanları ve bitkisel kullanımlar incelenmiş, engellilere yönelik

tasarım ölçüleri ile karşılaştırılmış, uygunluk analizleri yapılmıştır. Çalışma sonucunda uygun kullanımlar belirlenmiş ve uygun olmayan kullanımlara yönelik çözüm ve önerilerde bulunulmuştur.

Bahadır, (2014) İstanbul-Göztepe 60.Yıl Parkı örneğinde engelliler açısından park alanının erişilebilirliği incelenmiştir. Parkta bulunan kent mobilyaları; fonksiyon, tasarım ve standartlar bakımından incelenmiş, engelli kullanıcı profilleri çıkartılmış, kullanıcılara yönelik anket çalışmaları yapılmıştır. Çalışma sonucunda park alanı içerisinde engellilere yönelik eksikliklerin (kılavuz izlerin bulunmaması, otoparklarda ayırım olmaması, rampaların uygun eğimlere sahip olmaması, çocuk oyun alanlarında engelli çocuklar için uygulamaların bulunmaması) olduğu tespit edilmiştir.

Senyen, (2014) yapmış olduğu çalışmasında çocuk oyun alanları ve Türkiye’de üretilen çocuk oyun ekipmanlarının, tasarım, kurulum, güvenlik ve oyun esnasındaki risklere karşı ekipmanların uygun olup olmadığını incelemiştir. TSE standartları doğrultusunda yapılmış olan incelemeler sonucunda ekipmanlardaki olumsuzluklar belirtilmiş ve nasıl giderilmesi gerektiği öneriler ile açıklanmıştır.

Ballıoğlu, (2015) Aydın kentinde bulunan bazı çocuk oyun alanlarını, tasarım, bitkisel uygulama ve standartlar bakımından incelemiş ve uygunluklarını tespit etmiştir. Alanların yeterliliklerini belirlemek için kullanıcıların görüş ve önerilerine yönelik anket uygulaması yapılmış ve anket sonucunda alanların yeterli olmadığı belirlenmiştir.

Demir ve ark., (2015) Düzce kenti Akçakoca ilçesinde bulunan aktif açık-yeşil alanların yetersiz olduklarını belirtmiş ve bunun üzerine bir çalışma yapmışlardır. İlçede bulunan yeşil alanların kent ve mahalle ölçeğinde dağılımları, kişi başına düşen yeşil alan miktarları ve büyüklükleri incelenmiştir. Yeşil alanlarının çeperinde oluşturulan 500 m ile 1500 m etki alanlarıyla alanların ulaşılabilirlikleri ve halkın yeşil alanları kullanım durumları anket çalışması ile tespit edilmiştir. Anket sonuçlarına göre; aktivite çeşitliliği, güvenlik ve büyüklüğün alanların kullanım potansiyelini arttırdığı tespit edilmiştir. Kentlerde yaşam kalitesini arttırmak, kente kimlik kazandırmak için yeşil alanların kentsel yeşil alan sistemi içerisinde dengeli dağılması gerektiğini vurgulamışlardır.

Ender ve Uslu, (2016) Bursa İli Nilüfer İlçesi örneğinde mahalle parklarının etkin hizmet alanlarının belirlenmesine yönelik yapmış oldukları çalışmalarında mahalle parkları erişilebilirlik, dağılım, mevcut durum, etkili hizmet alanları ve gelişimleri incelenmiştir. Parkların ilçeye tam anlamıyla hizmet etmediği, ulaşılabilir konumlarda olmadığı ve dengeli bir biçimde dağılmadığı sonucuna varılmıştır.

Altıntaş, (2017) İstanbul İli Esenler İlçesinde bulunan kamusal açık-yeşil alanları, mevcut durum, işlevsellik, yeterlilik ve kişi başına düşen açık-yeşil alan miktarları bakımından değerlendirmiştir. Değerlendirme sonucunda, alanlarda bulunan donatı ve çocuk oyun elemanlarının standartlara uygun olduğu, kişi başına düşen yeşil alan miktarının yetersiz olduğu, bitkisel tasarım bakımından zayıf olduğu sonucuna varılmıştır.

Karlier, (2017) Bursa kentinde bulunan dört kent parkını; kullanıcıların, sosyo-ekonomik yapısı, alan kullanımları, donatı elemanları, bitkisel kullanım ve kullanıcı memnuniyeti açısından değerlendirmiştir. Bu kapsamda yapılan anket sonuçlarına göre sosyo-ekonomik yapı ve kullanıcı memnuniyeti arasında fark olduğu, engelli kullanıcılara yönelik uygulamaların olmadığı, alanların dinlenme ve eğlenme amaçlı kullanıldığı tespit edilmiştir. Alanda bulunan eksikliklere yönelik revizyon çalışmaları ile etkin kullanım alanları oluşturma ve sürdürülebilir kullanıma yönelik çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Danesharasteh, (2017) İran'da bulunan Tebriz Elgöli parkının fiziksel ve işlevsel özelliklerin çocukların sosyal ve fiziksel gelişimini nasıl etkilediğini araştırmıştır. Çocuk oyun alanları incelenmesinde TSE standartlarını ölçüt almış ve alan kullanıcılarına yönelik anket uygulamaları yapılmıştır. Çalışmada park alanının çocukların gelişimi konusunda uygun olduğu, fakat alanların yetersiz ve erişilebilirlik sorunu olduğu sonucuna varılmıştır.

3. KURAMSAL TEMELLER

3.1 Kentsel Kavramlar

Kent; insanların yaşamsal faaliyetlerini kurallar içerisinde sürdürdüğü, belirli bir nüfus yoğunluğuna ve mekânsal organizasyona sahip, ekonomisi genellikle tarım dışı faaliyetlere dayalı heterojen yapıli toplumsal bir mekândır.

Tarihsel süreçlerde ilk kentler suyun tarımda kullanımına başlanmasıyla (M.Ö 6000) Mezopotamya'da kurulmuştur (Aydemir, 2004b). Demir çağına geçilmesiyle birlikte Antik dönem uygarlıkları (M.Ö 1000- M.Ö 90) demirden yapılan malzemeler ile tarımsal faaliyetlere yönelmiş ve bir yapı içerisinde toplanmaya başlamışlardır. Ortaçağ dönemlerine gelindiğinde kentlerde bulunan tarımsal faaliyetler ticarete olanak sağlamış, kent çevresinde bulunan surlar, kale kapıları ilk olarak savunma amaçlı oluşmuş olsa da daha sonraları kentlere giriş-çıkış kontrolü, gümrük ve denetleme özelliğı almışlardır. Ortaçağ boyunca ayakta kalan kentler Rönesans ile birlikte tarımsal faaliyetlerden uzaklaşmış ve ticarete yönelmişlerdir. Bu yönelme ile birlikte coğrafi ve nüfus olarak büyümeye başlamışlardır. Sanayi Devrimi ile birlikte kentsel yapı; ekonomik, toplumsal ve kültürel yönden değişmeye başlamış, kentlerde üretim artmış, deniz aşırı ticaretler başlamıştır (Kahraman, 2017). Antik kentlerden ortaçağ kentine, sanayi kentinden günümüz küresel kentlerine kadar geçen süreçte kentler, siyasi ya da askeri otoritenin ve ticaretin merkezi olmuşlardır. Ayrıca her dönem kentinin kendine has birtakım özellikleri olduğu da görülmektedir (Yeşil ve Yüksel, 2016).

Lynch, (1959) kentleri; bünyesinde farklı sınıf ve karakterden insanları barındıran ve bu insanlar tarafından algılanıp zamanla ihtiyaçlara göre kendini yenileyen, karmaşık toplumun güçlü bir sembolü olarak ifade etmiştir.

Garnier ve Chabot (1967) "kentler büyük ticaret yolları arasında yer alan, sürekli ve geniş bir alan kaplayan yoğun nüfusun ve yapıların bulunduğu alandır" şeklinde tanımlamıştır (Aydemir, 2004b).

Ekonomik ölçütlere göre kent; mal ve hizmetlerin üretim, dağıtım ve tüketim kapsamında toplumsal yapı ve ihtiyaçlara göre şekillenerek oluşum ve gelişim gösteren bir ekonomik mekanizmadır (Aydemir, 2004b). Kentlerde görülen ekonomik gelişmeler doğrultusunda artan sanayileşme ve paralelinde gerçekleşen

hızlı nüfus artışı kentlerin farklı şekillerde yenilenmesine ve değişmesine neden olmuştur. Bu değişim ile birlikte kentlerde görülen yüksek kazançlar kırsal alanda toplumsal parçalanmalara neden olmuş, köyden kente göç oranlarını arttırmış ve “kentleşme” olgusunu meydana getirmiştir (Kahraman, 2017). Dar bir alanda biriken nüfus yoğunluğunu, yeni fiziksel ve sosyal yapılaşmayı, karmaşık ilişkileri, bireyselliğin ve kendine özgü bir kültürel sistemin meydana gelme şekli olan kentleşme, toplumsal açıdan bir değişim ve örgütlenme süreci olmuştur (Yahyagil, 1998). Kırdan kente göçte, göç eden halkın kente alışma süreciyle “kentlileşmek” kavramı ortaya çıkmış ve insanların kente uyum sağlaması, alışması, yeni ilişkiler kurması, geçimi için çalışması kentlileşmenin bir parçası olmuştur (Kahraman, 2017).

Kentlerde iş olanaklarının olması, insanların sanayi ve hizmet sektöründe çalışarak istihdam elde etmesi, geleceklerini güvence altına alma düşüncesi, tarımda makineleşme, kırsal alanların iticiliği ve iyi eğitim imkânları ülkemizde görülen kentleşmenin başlıca nedenleri olmuştur. 1927-1950 yılları arasında kentlerde görülen nüfus artışı %0,82 iken 1950 yıllardan itibaren başlayan sanayileşme dönemiyle birlikte kent nüfusu %25’e, 1985’de %53’e, 2000 yılında ise %65’e yükselmiştir. Her ne kadar kentleşmenin olumlu yönleri olsa da olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Kentleşme ile görülen nüfus artışına yönelik daha fazla yaşam alanı ihtiyacı, enerji tüketiminin artması, kentlerde görülen aşırı ısınma ile oluşan iklimsel değişiklikler, hava-su kirliliği ve verimli arazilerde görülen yapılaşmalar kentleşmenin oluşturmuş olduğu olumsuz etkilerdir (Kaya, 2017a). Göçler ile birlikte artan nüfus yoğunluğu, kent özelinde insan-yapı taşıma kapasitesinde artışa neden olmuş ve kontrolsüz büyüme görülmeye başlanmıştır. Kentlerde görülen kontrolsüz büyüme ile kentlerin doğal yapısı ve doğal kaynakları baskıdan dolayı zarar görmeye başlamıştır. Bu tür olumsuzlukların önüne geçilmesi için kentlilik bilinci kapsamında; kentin tarihi ve kültürel değerlerinin kentli tarafından farkına varılması, sahiplenerek korunması, fiziksel, kültürel ve sosyal dönüşümünü gerçekleştirmesi gerektiği ön görülmüştür (Kentleşme Şurası, 2009; Yeşil ve Yüksel, 2016).

Kaya, (2017b) kent ve insan ilişkisini “kentleri şekillendiren ve kenti etkileyen tüm boyutları ile yönlendiren insanlar ve toplumlardır” şeklinde ifade etmiştir.

Yörükán, (1968) bir kent-insan-çevre ilişkisini; “Kentler içerisinde farklı etnik, kültürel ve sosyo-ekonomik yapı sınıflarını barındıran heterojen yapılı sosyal bir gruptur. Büyük nüfuslara rağmen sınırlı yerleşim alanlarından dolayı nüfus yoğunluğu yaşanmaktadır. Mekânsal boyutta insanlar birbirlerine yakın olsalar da sosyal bakımdan birbirlerine karşı mesafelilerdir” şeklinde ifade etmiştir (Bal, 1999).

Sosyolojik bakımdan kentsel mekânların toplumla, toplumunda kentsel mekânlarla arasında bir ilişki bulunmaktadır (Kahraman, 2017). Bu ilişki sonucunda insanların çevresel algısı kimlik, yapı ve anlam olmak üzere 3 bileşen etrafında şekillenmektedir. İnsanlar ilk olarak bir imgeyi algılamakta, kendilerince tanımlamakta ve ona bir kimlik kazandırmaktadır. Kimlik kazanmış olan bu nesne ile uzamsal ve hissedilebilir bir bağ kurulmakta ve son olarak da çevre ile kurulan bu bağa bir anlam ve duygu yüklenmektedir. Böylelikle insanlar çevreleriyle iletişime geçmiş, yorumlamış ve tanımış olmaktadır. İnsanların çevreyi iyi bir şekilde algılaması insan psikolojisi üzerinde güven hissi uyandırmakta, alana yönelik olan güven duygusu artmakta ve dış dünyayla olan iletişime uyum sağlanmaya başlanmaktadır (Lynch, 1959).

3.2 Açık ve Yeşil Alan Kavramı

Açık ve yeşil alanlar, kentin ve kentlinin yaşam kalitesini arttıran, kente kimlik kazandıran, rekreasyonel bakımdan kullanım potansiyeli olan kentsel alanlardır (Aydemir, 2004a)

Özkan (1980)’a göre; kentlerin fiziksel dokusunu kitle-boşluk oranları belirlemektedir. Kitleleri mimari yapılar, boşlukları ise açık ve yeşil alanlar oluşturmaktadır (Uzun, 1990).

Şişman ve Barış, (1998)’a göre açık alanlar; devamlı ve belirli bir kullanıma ayrılmamış, fakat fonksiyonel yönden birçok unsuru içinde barındıran boş alanlardır. Yeşil alanlar ise; fiziki olarak kapalı fakat fonksiyon bakımından açık olan alan niteliği taşımaktadır (Altıntaş, 2017).

Açık alanlar; geçmiş ile gelecek arasında bir bağ kurarak tarihi içinde barındıran, sosyo-kültürel çeşitlilik ile kent içi hareketliliği sağlayan ve tüm halka hitap eden kamusal alanlardır (Kart, 2002). Alanların özelliğini yapılar, ağaçlar, yollar ve arazi

formu gibi algılanabilir elemanlar arasındaki ilişkiler belirlemektedir (Aydemir, 2004a). Bu alanlar, kentlinin yaşadığı yerden zevk almasını, dinlenmesini, eğlenmesini, dolaşmasını, spor yapmasını sağlayan ve kendine has bir kimliği olan açık hava odaları niteliği taşımaktadır (Thompson, 2002).

Keleş, (1980)'e göre açık alanlar; “İnsanların yaşamlarını sürdürdüğü, fakat insan elinin çok değmediği, kapalı mekânların dışında kalan, doğal bırakılmış ya da tarımsal ve konut dışı dinlenme alanlarına ayrılmış kent parçasıdır” (Kart, 2002).

Crowe, (1959) açık alanları iki gruba ayırmıştır. Bunlardan ilki kentteki yapılaşma baskısının yoğun olduğu hareketli mekanlarda bulunan, parklar, meydanlar gibi pasif karakterli rekreasyon alanlarıdır. Diğeri ise, insanların kentsel yaşamdan uzaklaşmalarını sağlayarak huzur bulabilecekleri aktif karakterli rekreasyona imkân sunan geniş açıklıklardır (Akdoğan, 1972).

Yeşil alanlar; çoğunlukla bitki örtüsüyle kaplı, genelde kentlinin dinlenme gereksinimini karşılamak amacıyla yönelik düzenlenmiş kentsel alanlardır (Yücel ve ark., 2008).

Burat, (2017)'a göre yeşil alanlar; “Bitki, su, toprak, taş ve kaya kullanılarak düzenlenmiş, kentlilerin serbest kullanımına açık rekreasyon alanları”dır.

Yeşil alanlar ülkeden ülkeye ve kentten kente, ölçek, yapı, biçim olarak farklılık göstermektedir. Bu farklılıklara; alanın hizmet ettiği nüfus, yerleşim şekli, topografya, toprak özelliği, iklimsel farklılıklar ve bitki örtüsü neden olmaktadır (Ersoy, 1994). Yeşil alanlar kırsal ve kentsel peyzaj arasında tampon görevi görerek yapısal yoğunluğun olduğu kentsel alanları doğaya yakınlaştıran bir araçtır. Kentsel yeşil alanlar kullanım biçimlerine göre; aktif (parklar, piknik ve spor alanları, hayvanat ve botanik bahçeleri... gibi) ve pasif (mezarlıklar, refüjler, koruma alanları... gibi) olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır (Aydemir, 2004a).

3.2.1 Açık ve Yeşil Alanların Sınıflandırılması

Açık ve yeşil alanlar belirli bir hiyerarşi içerisinde, ölçek, alan, nüfus, konum, gereksinimler ve kullanım yoğunlukları şeklinde, kent dokusu içerisinde ve kent çevresinde yer alan açık ve yeşil alanlar olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

3.2.1.1 Kent Dokusu İçerisinde Yer Alan Açık ve Yeşil Alanlar

Kentlinin aktif ve pasif rekreasyon ihtiyacına cevap verecek düzeyde, 15dk'yı geçmeyen, kısa yürüyüş mesafesinde bulunan (Çocuk oyun alanları, ev bahçeleri, mahalle parkları, meydanlar, bulvarlar, çatı bahçeleri, vb.) alanlardır (Uzun, 1990). Kent dokusu içerisinde yer alan bu alanlar hizmet ettikleri kent birimine göre 4 başlık altında incelenebilmektedir. Bunlar (Ersoy, 1994; Sıvalıoğlu, 1997; Yücekaya, 2013);

-Bina düzeyinde; bina karakterine, çevre ve kullanıcı ölçeğine bağlı olarak düzenlenen yeşil alan tiplerinin en küçük birimidir.

-Komşuluk ünitesi düzeyinde; 3.000 ve 10.000 kişilik yerleşim alanlarında en fazla 15ha büyüklüğüne sahip olan alandır. Toplam kentsel alanın ¼'ü şeklinde hesaplanmaktadır. Erişim mesafesi 800 m olmalıdır.

-Mahalle-Semt düzeyinde; genellikle büyüklük bakımından komşuluk ünitesinin üstündedir. Büyüklüğü kentsel yoğunluğa bağlı olarak değişiklik göstermektedir. 15.000 kişilik nüfusa 15 ha alan şeklinde olması gerekmektedir.

-Kent düzeyinde; kent halkının tümüne hitap edecek büyüklükte olması gerekmektedir. Mahalle ve semt düzeyinde yeşil alanın en az 3 katı ve hektar başına 350 kişi olacak şekilde alan büyüklüğü hesaplanmalıdır.

3.2.1.2 Kent Dokusu Çevresinde Yer Alan Açık ve Yeşil Alanlar

Kenti koruyan, kentin fiziksel yönden büyümesini engelleyen surlar niteliği taşımaktadır. Yarım saat ya da 1 saatlik yürüme mesafesinde bulunan, günübirlik ziyarete uygun olan (bölge parkları, kıyı parkları, hayvanat ve botanik bahçeleri, vb.) yeşil alanlardır. Kent büyüklüğüne göre ulaşım mesafesi değişmektedir (Uzun, 1990).

3.2.2 Açık ve Yeşil Alan Doku Sistemi

Kentlerde yerleşim planları incelendiğinde, kentte bulunan açık ve yeşil alanlar bazen planlı bazense plansız olarak meydana geldiği görülmektedir. Her iki durumda da açık ve yeşil alanlar kentin ve halkın kimliğine göre şekillenmektedir. Bundan dolayı doku sistemi dağınık ve bağıntılı yeşil alanlar olmak üzere iki temel başlık içerisinde incelenebilmektedir (Gül ve Volkan, 2001).

Dağınık yeşil alanlar: Genellikle plansız gelişen kentlerde görülen, kent içerisinde kopuk bir dağılıma sahip olan büyüklü küçüklü yeşil alanlardır (Gül ve Volkan, 2001).

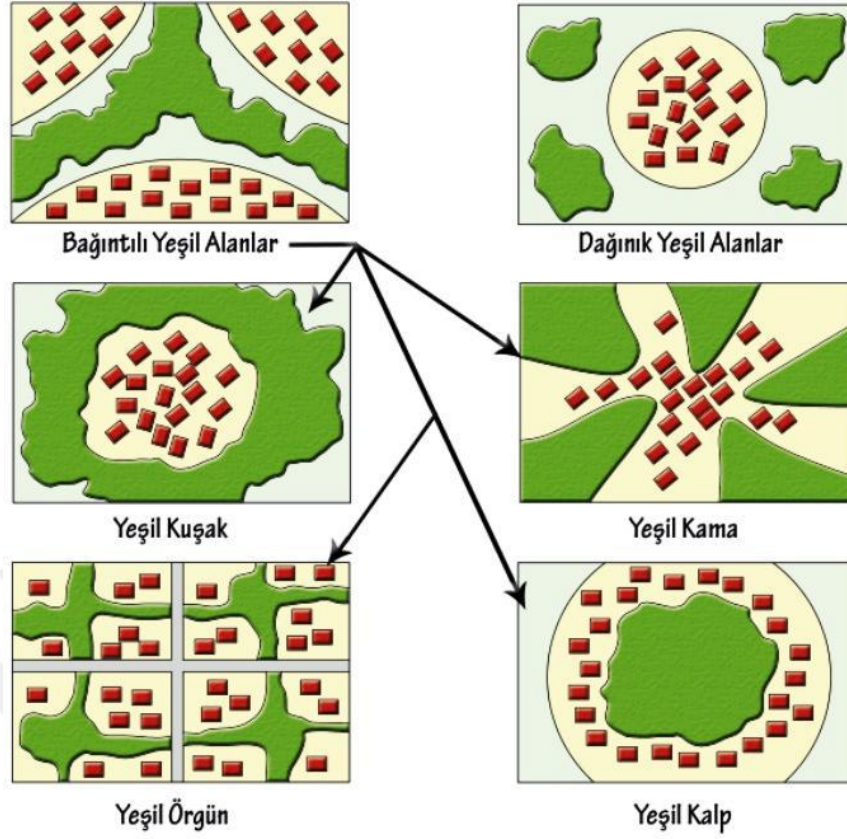
Bağıntılı yeşil alanlar: Kentin karakterini yansıtan, kentte belirli bölgeleri ve bölümleri birbirine bağlayan organik dokulardır. Yılmaz, (2016)'a göre; devamlılığı sağlayan açık ve yeşil alanlar kente kontrastlık, ölçü ve rahatlama sağlamaktadır (Ardalı, 2018). Bağlantılı açık ve yeşil alanlar 4 başlığa (Şekil 3.1) ayrılmaktadır. Bunlar;

-Yeşil Kuşak: Kentlerin çevresini kuşatan, yer yer kesintiye uğrayan kent ve doğa arasında tampon görevi yapan yeşil hattır. Bu alanlar kentin fiziksel gelişimini engellemeye ve halkın rekreasyon ihtiyaçlarının bir kısmını karşılamaya yardımcı olmaktadır (Uzun, 1990).

-Yeşil Kama: Kırsal ve kentsel alanların birbirlerine bağlanmasında yardımcı olan sistemdir. Bu sistem ile kent çevresinde bulunan yeşil alanlar doğrusal ve koridor şeklinde kent içerisine girmekte ve daralan bir yapı göstermektedir (Değirmenci, 1998).

-Yeşil Örgün: Kentin topografik yapısına göre şekillenen, dere yatağı veya vadi boyunca kenti baştan sona saran yeşil dokudur. Tazebay (1991)'a göre yeşil örgün; Grid sistemi ile oluşturulmuş kentlerde açık ve yeşil alanların kent içerisinde eşit şekilde dağılmasına yardımcı olan bir araçtır. Aynı zamanda yeşil örgünün üstlendiği tampon görevi ile biyolojik çeşitliliğin korunmasına yardımcı olan ve kente ekolojik anlamda potansiyel sağlayan bir alandır (Değirmenci, 1998).

-Yeşil Kalp: Kent merkezi ve çevresinde yer alan yerleşim alanlarını birbirinden ayıran ve tampon görevi gören, yeşil kuşağa karşın bölgesel ölçekte yerleşimleri bir birine bağlayan açık ve yeşil alan sistemidir (Albayrak, 2006).

Şekil 3.1 Açık ve Yeşil Alanların Kent İçinde Dağılımları (Önder 1997; Ardalı, 2018' den değiştirilerek yapılmıştır)

3.2.3 Açık ve Yeşil Alanların İşlevleri ve Faydaları

Kentlerde bulunan açık ve yeşil alanlar kentlerin sürdürülebilirliği ve yaşam kalitesinin artırılmasında büyük bir rol üstlenmektedir. Yeşil alanların kent üzerinde, sosyal (sağlık ve sosyalleşme), doğal, ekolojik (biyolojik çeşitliliğin korunması) ve ekonomik anlamda (turizm, rant ve iklim) pek çok işlevi ve faydası bulunmaktadır (Burne ve Sipe, 2010). Yeşil alanların bu işlev ve faydaları belirli literatürlerden sentezlenerek aşağıda özetlenmiştir (Ersoy, 1994, Aydemir, 2004a, Bektaş, 2010, Burne ve Sipe, 2010, Burat, 2017);

Sosyal Açıdan Faydaları

- Kent halkının bir arada toplanmasını, iletişim kurmasını ve sosyalleşmesini sağlar,
- Bireysel ve toplu olarak aktif-pasif karakterli rekreasyon imkanı sunar,
- İnsanların fiziksel ve psikolojik olarak rahatlamalarını sağlar,
- Aktif yaşama geçen insanlarda sağlık sorunlarında azalma görülür.

Doğal ve Ekolojik Açıdan Faydaları

- Doğa ve insan ilişkisini olumlu yönde etkiler,
- Kentin fiziki yapısını dengeler ve sert yapıyı yumuşatır,
- Trafikte güvenliği artırır ve araçlardan kaynaklı gürültüyü aza indirir,
- Havadaki karbondioksiti absorbe ederek oksijen ve su buharına dönüştürüp hava kalitesini artırır,
- Kent çevresini sararak kentsel ısı adalarının oluşmasını engeller,
- Bitki ve hayvan türleri için yaşam ortamları oluşturarak türlerin devamlılığını sağlar,
- Su ve rüzgâr erozyonunu kontrol ederek yüzey akışı ile gerçekleşen toprak kaymalarını engeller.

Ekonomik Açıdan Faydaları

- Kente kimlik ve imaj katar,
- Yeşil alanlara yakın olan konut ve arsaların rant değerinin artmasını sağlar,
- İklim düzenleyici etkisiyle konutlarda ısıtma-soğutma giderlerinde ekonomik tutum sergiler.

3.2.4 Açık ve Yeşil Alan Normları

Yeşil alan normları, kişi başına düşen yeşil alanların metrekare miktarı olarak, kent üzerindeki yeşil doku barındıran alanların tümünün, kentin genel nüfusuna bölünmesi biçiminde ifade edilmektedir. Kentsel açık ve yeşil alan normları, kentin coğrafi konumu, fiziksel, demografik ve doğal yapısı gibi değişkenler doğrultusunda belirlenmektedir. Farklı kentsel aktivitelerin gerçekleştiği arazi kullanımlarında farklı yeşil alan ihtiyaçları olacağından, yeşil alan standartlarının belirlenmesinde, kentsel alanda geçerli olan aktiviteler ve diğer arazi kullanımları da göz önünde bulundurulmalıdır (Aksoy, 2014).

Pamay, (1978)'a göre; kent içerisinde ve çevresinde bulunan yeşil alanların, kent dokusunda dengeli, fiziksel ve organik bir yapıya sahip olabilmeleri için homojen dağılmalı, mekânsal kurgularla uyumlu olmalı ve ihtiyaçlara cevap verecek nitelik ile nicelikte olmalıdır. Mevcutta bulunan açık ve yeşil alan varlığının korunması ve planlı gelişmesi sağlanarak, ülke standartlarını en az minimum seviyede bulunan değerine ulaşması gerekmektedir. Türkiye standartlarına göre belirlenmiş olan açık

ve yeşil alan normlarının minimum ve maksimum değerleri Çizelge 3.1’de verilmiştir.

Çizelge 3.1 Türkiye Koşulları İçin Önerilen Açık ve Yeşil Alan Standartları (Pamay, 1978; Nasuh, 1993)

Açık ve Yeşil Alan Türü	Kişi Başına Düşen m ²			Minimum Alan Büyüklüğü (da)
	Ort.	Min.	Max.	
Çocuk Oyun Bahçesi	1.0	0.5	4.5	12
Spor ve Oyun Alanları	4.0	2.5	8.5	40
Kent Bahçeleri	0.25	-	-	5
Mahalle Parkı	2.5	-	-	8
Semt Parkı	5.0	-	-	50
Kent Parkı	10.0	10	40	400
Botanik ve Hayvanat Bahçesi	0.5	-	-	100
Sergi Parkları (Lunapark)	0.2	0.1	0.5	100
Koru ve Orman	5.0	3.0	9.0	2000
Çayırılık (Doğal)	5.0	-	-	50

Yeşil alan standartları ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. Ülkemizde yeşil alan normlarına yönelik ilk gelişme 1933 yılında yayınlanan 2290 sayılı Yapı Yollar Kanununda belirlenmiştir. Kanunun 4. maddesine göre kişi başına 65 m²’lik kent alanı ayrılmıştır. Bu alan içerisinde yeşil alanlar, koruluklar, çayır alanları ve oyun yerleri için kişi başına 4 m² alan düşmesi önerilmiştir. 1985 tarihli 3194 sayılı İmar Kanununda bu oran kişi başına 7 m²’ye yükseltilmiştir. 1999 yılı 23803 sayılı resmi gazetede yayınlanan “İmar Planı Yapılması ve Değişikliklerine Ait Esaslara Dair Yönetmelik” hükmüne göre, kent içerisinde kişi başına 10 m² aktif yeşil alan, belediye ve mücavir alan sınırları dışında ise kişi başına 14 m² aktif yeşil alan düşecek şekilde alan planlaması yapılması gerekmektedir. Türkiye ve diğer ülkelerde görülen yeşil alan miktarları Çizelge 3.2’ de verilmiştir.

Çizelge 3.2 İmar ve İskân Bakanlığı Yeşil Alan Normlarının Yabancı Normlarla Karşılaştırılması (Aksoy 2001, Atıl ve ark. 2006; Ardalı, 2018)

Fonksiyon	U.S.A. (m ²)	Amsterdam (m ²)	Roma (m ²)	Varşova (m ²)	İngiltere (m ²)	Fransa (m ²)	Türkiye (m ²)
Çocuk Oyun Alanları	-	-	3.2	-	-	3.5	1.5
Mahalle-Semt Parkı	3.9	-	5.5	15	20	4.2	2
Şehir Parkı	13-20	9	11.6	5.3	40	10	3.5
Kent Parkı Yeşil Zon	60	30	18	17.5	8	10	-
Spor Alanı	-	6.5	7.5	7.5	10	8	3
TOPLAM	77-84	45.5	45.8	45.3	78	35.7	10

Türkiye’de ve diğer ülkelerde görülen yeşil alan miktarları karşılaştırıldığında ülkemizin dünya standartlarının çok altında bir değere sahip olduğu görülmektedir. Bu yüzden ülkemizde bulunan açık yeşil alan varlığının özenle korunması ve devamlılığının sağlanması gerekmektedir.

3.2.5 Açık ve Yeşil Alanların Planlanma ve Tasarım İlkeleri

Açık alanların kent planları içerisinde, doğal alanlar ile birlikte bir bütün halinde planlaması gerektiğini Lord Rogers, (1999): “Açık ve yeşil alanlar; meydanlar, sokaklar veya parklar gibi izole edilmiş birer ünite olarak değil, kentsel peyzajın hayati birer parçası olarak düşünülmelidir” (Thompson, 2002) sözüyle vurgulamıştır.

Açık ve yeşil alanların nicelik ve nitelik bakımından kentlinin ihtiyaçlarına cevap verecek düzeyde olması gerekmektedir. Planlama aşamasında arazinin drenaj sistemine, flora-fauna varlığına, iklimsel özelliklerine dikkat edilmeli, mevcutta bulunan doğal alanlar korunmalı ve sürdürülebilir bir şekilde çalışmalar yürütülmelidir. Yeşil alan niteliği taşıyan çocuk bahçeleri ile spor alanları yürüme mesafesinde ve mahallelinin rahatlıkla erişebileceği yerlerde konumlandırılmalıdır (Burat, 2017).

Carr, (1992)’a göre açık ve yeşil alanlar “haklar, ihtiyaçlar ve anlam” çevresinde 3 boyut kazanarak tasarlanmalıdır (Francis, 2002). Belirtilmiş olan bu 3 boyut kapsamında açık ve yeşil alanların kamusal alan olduğu, halkın her kademesine hitap etmesi gerektiği ve herkes için farklı bir anlam ifade ettiği vurgulanmaktadır. Açık yeşil alanların planlanmasında ve tasarımında alanların bir çevresel kimliğe sahip olmasına ve toplumsal değerler göz önünde bulundurularak uygulamaların

yapılmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Tasarımda, mekansal kapalılık, sınırların devamlılığı, sirkülasyon, yönlendirme, işlevsellik, estetik, düzen gibi tasarım elemanları dikkate alınarak, kent-mekân ve kitle-boşluk oranları belirlenerek bu oranlar doğrultusunda çalışmalar yapılmalı, yeşil alanlar farklı yeşil yollar veya ulaşım güzergâhları ile birbirine bağlanmalıdır (Kart, 2002).

3.3 Rekreasyon Kavramı

Rekreasyon; insanların bedensel ve ruhsal olarak gerçekleştirdikleri dinlenme ve gelişim amaçlı faaliyetlerdir (Yücel ve ark., 2008). Latince kökenli olan rekreasyon kavramı yenilenmek-yeniden yapılanmak anlamına gelmektedir. Genel anlamıyla bakıldığında ise rekreasyon; insanların farklı zaman aralıklarında ortaya çıkan boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek ve eğlenmek amacıyla, açık veya kapalı alanlarda aktif-pasif karakterli olmak üzere etkinlikte bulunması şeklindedir (Karaküçük, 2008).

Glikson, (1997)'a göre rekreasyon; nerede ve nasıl olursa olsun insanların yaşamlarının fiziksel ve sosyal yönden canlanması anlamına gelmektedir (Karaküçük, 2008).

Butler, (1998) rekreasyonu; “Boş zamanlarda her hangi bir zorunluluk olmadan, eğlenme ve dinlenme amacıyla yapılan hareket veya hareketsizlik” olarak tanımlamıştır (Çidam, 2007).

Karaküçük, (1999) rekreasyonun özelliklerini şu şekilde belirtmiştir (Uğurlu, 2005);

- Rekreasyonda etkinlik seçimlerinde ve uygulamalarında bir kısıtlama veya zorunluluk yoktur, birey kendi istek ve arzusuna göre rekreasyon faaliyetini gerçekleştirmelidir,
- İnsanların mutlu olmasını sağlayan, psikolojik yönde olumlu etkiler bırakan, her yaşta ve cinsiyetten insanların faaliyetlere katılmasına imkân sunmaktadır,
- Toplumun sosyal değerlerine çakışmayacak şekilde, gelenek, görenek ve ananelerine uygun olmalıdır,
- Rekreasyonel faaliyetler her türlü açık ve kapalı alanlar ile her mevsim ve iklimde uygulanabilecek düzeyde olmalıdır.

Rekreasyon faaliyetleri eylem çeşidi bakımından aktif ve pasif karakterli olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır (Yücel ve ark., 2008).

Aktif rekreasyon: İnsanların spor, yürüyüş, oyun, gibi fiziksel ve sosyal olarak gerçekleştirdiği etkinlikleri ifade etmektedir.

Pasif rekreasyon: İnsanların iç dünyasına yönelik yapmış olduğu kitap okuma, müzik dinleme, iletişim kurma, piknik yapma gibi zihinsel ve kültürel bakımdan yapılan durgun etkinliklerdir.

3.4 Park Kavramı

Parklar kentsel yaşamın getirdiği birçok etkiyle doğadan uzaklaşmakta olan insanların tekrar doğaya yönelmelerine imkân sunan, peyzaj tasarım elemanları ile düzenlenmiş alanlardır (Nasuh, 1993). Bu alanlar, insanları fiziksel ve psikolojik yönden iyileştiren, toplumlar arasında bağı güçlendiren, yaşamak ve çalışmak için kentleri çekici hale getiren mekânlardır (Sherer, 2003). Yerleşim yerlerinin farklı bölümlerinde ve çevresinde yapılmış olan parklar, halkın her yaş grubuna hitap ederek, aktif ve pasif karakterli rekreasyon ihtiyacına cevap veren sosyal yeşil alan niteliği taşımaktadır (Tanrıverdi, 1987). Ayrıca parklar kentte görülen monoton ve katı silueti yumuşatarak kente hareket katan kentsel tasarımın en önemli elemanıdır.

Olmsted ve Kimball, (1973) park sözcüğünü; “daima ağaç ve çimle kaplı bir tür açık yeşil alan” şeklinde ifade etmiştir (Polat, 2001).

TDK Büyük Türkçe Sözlüğünde park kelimesi “bir yerleşme merkezinde halkın gezip hava alması için düzenlenmiş ağaçlı ve çiçekli büyük bahçelerdir” şeklinde tanımlanmaktadır.

İlk çağlarda; Mezopotamya’da M.Ö 2000 yılında kraliyet ailelerine ait sarayların iç avlularında oluşturulmuş meyvelikler ve bahçeler tarihteki ilk park ve bahçeleri temsil etmektedir. Mısır döneminde meyve, sebze ve papirüs üretimi yapılan, aynı zamanda eğlenme ve dinlenme amaçlı bahçeler görülmektedir. Yunan döneminde yeşillendirilen agora, tapınak çevresi ve gezinti alanları kamusal alan olarak kullanılmıştır. Tarihte ilk düzenli bahçe Yunan mimarisinde Atina agorasında Hephaistos tapınağı ve çevresindeki ağaç ve çalılarla düzenlenmiş alandır. Roma döneminde doğal manzaralara açılan bahçeler tasarlanmış ve bu bahçelerde saraylar, sütunlar, avlular, tapınaklar onu ön plana çıkaran bahçeyle bütünleştirecek şekilde

planlanmıştır. Pers imparatorluğu döneminde M.Ö 546’da yapılmış olan Keyhüsrev parkı geometrik plana göre inşa edilmiş ve çevresi çitlerle çevrilmiş ilk bahçedir. Ortaçağ’da eğlenme ve dinlenmenin yanı sıra bahçelerde, süs bitkileri, bostanlar ve şifalı bitkiler yetiştirilmeye başlanmıştır. Bahçe planları genellikle kare ve dikdörtgen formdadır. Rönesans dönemi bahçelerinde büyüklük ve görkem ön plandadır. Bu dönemde oluşmuş olan bahçelerde Barok mimarisi, heykeller, yapay göller, çeşmeler, kayalar konumlandırılarak alanlar keyif bahçeleri şeklini almış ve günümüze kadar ulaşan eserler bırakmıştır (Van Zuylen, 1994).

18. yüzyılda oluşan endüstri devrimi ile insanların doğa ile olan ilişkileri zayıflamıştır. Buna karşın insanlar doğaya benzer arazi modellemeleri yaparak “Doğaya Dönüş” akımı başlatmıştır (Arslan, 1999; Kandemir, 2010).

19. yüzyıla gelindiğinde rekreasyon planlaması dahilinde tekil park planlamaları ortaya çıkmıştır. Frederic Law Olmsted, 1880’lerde beş büyük akarsu vadisini koridorlar ile bağlayıp kamuya açık ilk park sistemini oluşturmuştur. Londra’da Hyde Park, Paris’teki Bois de Boulogne parkları yapılmış olan kamusal açık alan niteliği taşıyan ilk kent parkı örnekleri arasında yer almaktadır. 1860’ların sonlarına doğru Taksim’de bulunan Hristiyan Mezarlığın taşınmasıyla boş kalan alan üzerine kurulmuş olan Taksim Bahçesi, Osmanlılarda görülen kamusal açık alanların ilk örneğini oluşturmaktadır (Aydemir, 2004a).

3.4.1 Parkların Sınıflandırılması

Yeşil alan sistemi içerisinde yer alan parklar; büyüklükleri, konumları, erişilebilirlikleri, alan kullanımları ve etki alanları bakımından kendi aralarında bir takım farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar doğrultusunda parklar 8 farklı başlık altında sınıflandırılmaktadır.

3.4.1.1 Milli Parklar

1983 yılında kabul edilen, 2873 sayılı Milli Parklar Kanununun 2.maddesi A bendine göre Milli Parklar; “Bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarıdır” şeklinde tanımlanmıştır. Milli parklar insan müdahalesinin olmadığı ve ekosistem bakımından çok fazla bozulmaya uğramamış doğal alanlardır. İçinde barındırdığı, flora, fauna ve jeomorfolojik özellikler bakımından eğitsel,

bilimsel, kültürel ve rekreasyonel değer taşıyan doğal peyzaj mekanlarıdır (Güleç, 1990). Devlete ait ve devletin belirli kurumları tarafından yönetilmekte olan Milli Parkların etki alanları buldukları ülkenin tümünü kapsamakta olup, büyüklükleri en az 1.000 ha olmalıdır (Demir, 2001).

3.4.1.2 Bölge Parkları

Bölge parkları; doğal peyzajın korunması, kentsel alanlar içinde kentliye rekreasyon imkanı sunulması ve dağınık kentlerde yeşil kuşak işlevi görmesi şeklinde üç temel amaç etrafında oluşan, kentin çevresindeki kırsal alanlarda veya ormanlarda düzenlenen büyük ölçekli parklardır (Dil, 2004). Geniş açık-yeşil alanları, koruları, yapay ve doğal gölleri, dereleri, piknik alanları, kamp yerleri, oyun alanları, yürüyüş yolları gibi birçok alan kullanımlarını bünyesinde barındırmaktadır (Uzun, 1990). Bölge parklarının ölçüleri ve konumları buldukları bölgeye göre değişmekle birlikte, 1000 kişiye 50-100 ha büyüklüğünde olması önerilmektedir (Tanrıverdi, 1987; Polat, 2001).

3.4.1.3 Kent Parkları

Kent parkları; sosyal ve kültürel çeşitliliğin bulunduğu kamusal açık alan niteliği taşımayan, kentliler ile turistlerin, eğlenmelerini, dinlenmelerini ve sosyalleşmelerini sağlayan rekreasyon amaçlı kullanılan alanlardır (Chisura, 2004). Kent parkları sadece rekreasyon alanı gibi görülse de kentsel alandaki yeşil doku varlığının ve kentlerde ki yaşam kalitesinin artmasını sağlayarak, ekolojik anlamda geniş bir yapının en önemli parçasını oluşturmaktadır (Thompson, 2002).

Gold, (1980)'a göre kent parkları her 1000 kişiye 12 ha düşecek büyüklük ve 50.000-100.000 kişilik nüfus için araçla yaklaşık 30 dakikada ulaşılacak mesafede olmalıdır (Özkır, 2007). Kent parkları kentsel açık yeşil alan sistemi ile bir bütün oluşturmalı, yaya yolları ile bağlantılı ve güvenli ulaşım olanağına sahip olmalıdır. Park planlanırken alanın topografik ve fiziksel yapısına uygun, manzara niteliği taşıyan alanlar ile birlikte, alanın bulunduğu bölgenin iklim özellikleri göz önünde bulundurularak tasarımı yapılmalıdır (Uzun, 1990).

3.4.1.4 Kıyı Parkları

Kıyıları insanların rekreasyonel ihtiyaçlarını gidermeleri ve çeşitli aktivitelerde bulunmaları bakımından önemli rekreasyon alanlarıdır. Kıyılarda insanlar için farklı aktivitelere olanak sağlayan kıyı parkları buldukları yörenin doğal ve kültürel değerlerine göre şekillenmeli, sürdürülebilir nitelikte olmalı ve var olan değerleri gelecek kuşaklara aktarılacak şekilde planlanmalıdır. Planlama kapsamında kıyı-insan ve kıyı-kent ilişkisi değerlendirilmeli ve alanlar üzerinde çağdaş kent kimlikleri oluşturulmalıdır. Kıyı parkları, günübirlik rekreasyonel aktivitelerin yanı sıra uzun süreli aktivitelere de imkân sağlamalıdır. Kullanılacak donatı elemanları mekânın; yerine, büyüklüğüne, anlamına uymalı ve içinde yer aldığı çevrenin karakterini yansıtmalıdır (Erdem, 1995).

3.4.1.5 Mahalle Parkları

Mahalle parkları, kentlinin rekreasyonel faaliyetlerini gerçekleştirdikleri, kent dokusu içerisinde geçiş alanı niteliği taşıyan en küçük yeşil alan birimidir (Ersoy, 1994).

Yıldızcı, (1982)'ya göre mahalle parkları; alanı en az 8 dekar olan ve konutların 400-800 m yakınında, yoğun yerleşim grubuna hizmet eden yeşil alan birimidir (Kandemir, 2010).

Uzun, (1990)'a göre mahalle parkları; konum ve topografik özellikleriyle sadece bir mahalleye değil, yakın çevredeki birçok mahalleye hizmet edebilecek büyüklükte ve 800-1200 m yaya ulaşım mesafesinde planlanmalıdır.

Simonds, (1961)'a göre; mahalle parkları için 1000 kişiye 1.2 ha alan ve mahalle kümesi parkları için 1000 kişiye 2 ha alan düşmesi gerekmektedir (Tanrıverdi, 1987). Türkiye koşulları için önerilen açık ve yeşil alan standartlarında ise mahalle parklarının kişi başı ortalama 2,5 m² olması gerektiği belirtilmiştir (Nasuh, 1993).

Mahalle parkları, mahallenin karakteristik işlevlerine, yerleşim birimlerinin nüfus büyüklüklerine ve özelliklerine göre düzenlenmeli, mahalle halkının, çocukların ve yaşlıların günlük rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayacak donatılar içermelidir (Dil, 2004). Çocuk bahçeleri ve oyun alanları mahalle parklarının tasarımının en önemli bölümünü kapsamaktadır. Bundan dolayı bu alan içerisinde her yaş grubuna hitap edebilecek şekilde; salıncak, kaydırak, tırmanma kuleleri, tüneller, bank, masa, üst

örtü elemanları, kum havuzları, fitness ve jimnastik aletleri gibi oyun ve dinlenme ekipmanları bulunmalıdır (Uzun, 1990). Park alanlarının yıl boyu kullanılacak şekilde alt ve üst yapı elemanlarına sahip olması gerekmektedir. Alanların drenajı, zemini içerisinde barındırdığı fonksiyonlar, kapasitesi, bakım ve hizmet üniteleri yıl boyu kullanımlara uygun şekilde donatılmalıdır (Kandemir, 2010).

3.4.1.6 Çocuk Oyun Alanları

Çocuk olmanın verdiği en güzel ayrıcalık ve en güzel haklardan biri oyundur. Oyun; çocuğun arkadaş edinme, iş birliği yapma, dayanışma, odaklanma gibi fiziksel, zihinsel, beceri bakımından kendisini ve çevresini tanımasındaki en önemli araç niteliğindedir. Çocukların güvenli ve kontrollü şekilde oyun oynamalarını ve doğayı tanımalarında en büyük yardımcı etken çocuk oyun alanlarıdır (Aydemir, 1999).

Çocuk oyun alanları genellikle konut alanlarına yakın ve araç yollarından uzak yerlerde konumlandırılmalıdır (Ersoy, 1994). Çocuk bahçelerinin konumları belirlenirken, hava kirliliği ve gürültünün olmadığı alanlar tercih edilmelidir. Çocuk gelişimi için bahçe güneş almalı ve alan içerisinde gölge niteliği taşıyan boylu ağaçlar olmalıdır. Çocukların alan içerisindeki güvenliğini sağlamak için alanın etrafı, bitkisel, ahşap veya beton sınırlama elemanları bulunmalıdır. Çocuk oyun elemanları diğer peyzaj elemanları ile birlikte planlandığında genel olarak alanın %3'lük kısmı çocuk bahçesi olarak düzenlenmelidir. Alan içerisinde kullanılacak olan oyun elemanları, sabit, basit, güvenli ve çok yönlü olarak planlanmalıdır. Çocuk bahçeleri tek başına planlandığında her çocuğa 3-4 m²'lik bir oyun alanı ya da her 150 konut için 200 m²'lik bir oyun bahçesi oluşturulmalı ve konutlara olan mesafesi 400-800 m olmalıdır (Tanrıverdi, 1987). Çocuk oyun alanları tasarım şekline göre geleneksel, çağdaş, macera ve özel öğrenme amaçlı olmak üzere 4 gruba ayrılmaktadır.

Geleneksel oyun alanları; yerleşim alanları çevresinde görülen, kombine olmayan oyun alanlarıdır. Oyun alanı içerisinde, kaydırak, salıncak, tırmanma elemanı, tahterevalli gibi basit yapı ve birbirinden bağımsız genellikle metal strüktürlü ekipmanlar bulunmaktadır (Çetin, 2003).

Çağdaş oyun alanları; bu parklar estetik ve çeşitli eğlence mekânları olan kombine oyun alanıdır. Alan içerisinde; tüneller, tırmanma kuleleri, heykeller, su yüzeyleri, kaydırak, jimnastik alanı gibi oyun alanları bulunmaktadır (Çetin, 2003).

Macera oyun alanları; çocukların hayal gücünü geliştirmelerine ve doğayı tanımalarına yardımcı oyun alanıdır. Oyun alanı içerisinde; ip, eski lastikler, kütük parçaları, sulu oyun aletleri, bitki, kazı aletleri gibi doğal elemanlar bulunmaktadır (Çetin, 2003).

Özel öğrenme amaçlı oyun alanları; engelli çocukların toplu, sosyal ve fiziksel oyunlara adapte olmalarını sağlayan oyun alanlarıdır. Alanın engelli çocukların rahat hareket edebileceği şekilde düzenlenmesi gerekmektedir (Çetin, 2003).

3.4.1.7 Spor Alanları

Spor alanları halka açık yeşil alanların en önemli ve en temel kısmını oluşturmaktadır. Spor alanları, 15-24 yaş aralığındaki gençler ve daha olgun yaşta ki bireylere, fiziksel rekreasyon imkanı sunan mekanlar olarak tanımlanmaktadır (Akdoğan, 1972). Bu alanlar, halka açık spor sahaları ve yeşil alanlar şeklinde, mahalle büyüklükleri ile orantılı, yıl boyunca ve geceleri kullanılacak şekilde planlanmalıdır (Tanrıverdi, 1987 ve Uzun, 1990). Spor alanları erişilebilir, endüstri alanlarından uzak, aktivite çeşitliliği bakımından kullanıcılara hitap edecek yeterlilikte ve yeşil dokuyla bir bütün oluşturmalıdır (Yılmaz, 1996). Spor türü tercihleri kentin ve toplumun kültürel yapısına göre değişiklik göstermektedir. Bu yüzden alan büyüklüklerinde toplumun tercihleri göz önünde bulundurulmalıdır (Aydemir, 1999). Spor alanları içerisinde; futbol, basketbol, voleybol, hentbol, denge çubukları gibi ekipmanlar ile kullanıcıların aktif ve değişik spor tercihlerine göre yararlanabileceği alanlar olmalıdır (Uzun, 1990).

3.2.1.8 Hayvanat Bahçeleri

Hayvanat bahçeleri, hayvanların yaşamlarını sürdürebilmeleri için türlerin yaşam şartlarına uygun şekilde düzenlenmiş yapay ortamlardır. Nesli tehlike altında olan türler bu bahçelerde korunmakta ve neslinin devam etmesi sağlanmaktadır. Hayvanat bahçelerinin temel amacı, kentleşmenin artmasıyla birlikte kaybolan doğa-insan ilişkisini kullanıcılara tekrar kazandırmak, doğayı öğretmek ve koruma bilinci aşılmasıdır. Hayvanat bahçeleri, canlıların sistematığı, beş kıtada yayılışları ya da

bunların hepsini kapsayan karma bir sistematik ile projelendirilmelidir. Alanın bitkisel tasarımında; canlının doğal yaşam alanında alışık olduğu bitki türleri tercih edilmelidir (Uzun, 1990).

3.4.1.9 Botanik Bahçeleri

Botanik bahçeleri özel kullanım amacıyla birçok bahçenin kombinasyonu ile oluşturulmuş “Açık Hava Müzesi” dir (Uzun, 1990). Botanik bahçeleri rekreasyon ve turizm açısından büyük önem taşımaktadır. Nesli tehlike altında olan bitki türlerinin belirlenmesini, biyolojik çeşitliliğin korunmasını, farklı bölgelerde yetişen bitki türlerinin tanıtılmasını sağlamaktadır. Bilimsel amaçlı bitkilerin incelenmesi ve araştırılmasını sağlayan bu bahçeler aynı zamanda kırsal ve kentsel alanlar arasında tampon yeşil alan görevi yaparak kent peyzajını olumlu yönde etkileyen mikroklimatik bölgeleri oluşturmaktadır. Bahçe içerisinde bitkisel düzenleme yapılırken de bahçeler arasında ekolojik ve sistematik özellikler ile birlikte estetik park görünümü yakalanmalıdır (Tanrıverdi, 1987).

3.4.2 Parkların Planlama-Tasarım ve Konumlama İlkeleri

Modern kentleşme standartlarına göre yeşil alan standartlarında kişi başına 10-40 m² arası park hesaplanması gerekmektedir. Parklarda bulunan mimari yapıların kitle miktarının park alanının 1/10'unu geçmemesi gerekmektedir (Tanrıverdi, 1987). Parkların büyüklükleri;

- Potansiyel kullanıcı sayısı ve kullanım sıklığına,
- İşlev ve etkinlik çeşitliliğine,
- Kentte bulunan yapısal yoğunlaşmaya,
- Açık alanların yaya açısından nitel ve niceliğine,
- Parkların ekolojik taşıma kapasitesine göre farklılık göstermektedir.

Çeşitli büyüklüklere sahip olan parklarda en önemli tasarım ögesi, parkların algılanabilir ve okunabilir nitelikte olmasıdır. Alanlar içerisinde halkın kullanımını teşvik edecek yapay ve doğal peyzaj elemanları bir arada kullanılmalıdır. Parklarda yer alacak etkinlik alanları bir birini tamamlayan ve gruplayan bir biçimde olmalı ve birbirlerinden belirli hatlar ile ayrılmalıdır. Parklarda etkinlik alanları aktif ve pasif kullanıcıların katılımları düşünülerek iki temada düzenlenmelidir. Parklar sadece insan odaklı değil alan içinde hayvanlara da yaşam ortamları sunmalıdır (Aydemir,

2004). Parklar kent içerisinde ve çevresinde yeşil alanları bütünleyici ve birleştirici bir görev üstlenmelidir. Yer seçimlerinde yeşil ağlar ile olan bütünlük, rekreatif kullanımlar ve rekreatif potansiyel belirlenmeli ve bunlar doğrultusunda alanların konumları tespit edilmelidir. Konumlandırılacağı alanın rekreatif kullanımları, doğal yapısı (iklim, jeoloji, toprak yapısı, bitki örtüsü, vb.), görsel değerleri (manzara, bakı, vb.), arazi kullanım tipleri, ekolojik, arkeolojik ve kültürel değerleri tespit edilerek alanlar rekreatif potansiyele göre planlanmalıdır. Bu kullanımlar ile park alanları belirlendiğinde, kent içerisinde olumsuz iklim koşulları önlenabilir, çevre kirliliği azaltılabilir ve kentin bir imajının oluşmasına yardımcı oluna bilinir (Aydemir, 2004a).

3.4.3 Parkların Bitkilendirme Esasları

Peyzaj tasarımlarında kullanılan bitkisel materyaller, çevreye kazandırdığı estetik özelliği kadar fonksiyonel özelliklerde katan yeşil mimari elemanlarıdır (Yılmaz ve Irmak, 2004). Kentsel alanlarda bulunan parklarda kullanılacak bitki materyali seçiminde alanın morfolojik yapısı, toprak özelliği ve iklim şartlarının bilinmesi gerekmektedir. Bitkilendirme yapılırken bitkisel hiyerarşiye dikkat edilmeli ve varsa alanda bulunan doğal bitki örtüsü korunmalıdır. Alan içerisinde kitle-boşluk oranı büyük ağaçlar ve geniş çim yüzeyler ile sağlanmalıdır. Bitkisel kompozisyonda; bitkilerin ısı, ışık, nem ile güneş istekleri, uygulamanın yapılacağı alanın taban suyu seviyesi ve kullanılacak olan bitkinin rüzgâra dayanıklılığı dikkat edilmesi gereken hususlardır. Çim alanlarda yapılacak bitkisel uygulamalarda ağaç kitleleri; soliter ağaçlar, ağaççıklar ve çalılar ile yumuşatılmalıdır. Bitkilerin biçim, doku, renk gibi özellikleri ile birlikte bitkiler arası harmoni oluşturulmalıdır. Kaba dokulu bitkiler alanı dar, ince dokulu bitkiler ise alanı daha geniş ve derin gösterdiğinden alanda istenilen etkinin oluşturulmasında alan büyüklükleri ve bitkisel forma dikkat edilmelidir. Alan içerisinde kullanılan bitkilerde mevsimsel renklenme, yaprak dökme, çiçek açma özelliklerine dikkat edilmelidir (Tanrıverdi, 1987). Aynı anda yaprak açan veya yaprak döken türler yerine mevsimsel geçişlerin sergilenebileceği ve alanın dört mevsim bitkisel varlık bakımından zengin olabileceği türler tercih edilmelidir. Parklarda kullanılacak bitkilerin dendrolojik özellikleri bilinmelidir. Örneğin, yaprakları zehirli olan, toksin salgılayan, kokuları ile böcek ve haşereyi

kendine çeken, meyvelerin zamanı geçtiğinde dökülüp alanı kirleten türlerden uzak durulması gerekmektedir.

3.4.4 Parklarda Kentsel Donatı Elemanları ve Tasarım İlkeleri

Bir kenti yaşanabilir ve algılanabilir kılarak, kent-mekân-insan arasındaki bağlantıyı kuran en önemli elemanlar kentsel mobilyalardır. Kent açısından kent mobilyaları, alanı özelleştiren, belirleyen ve ayırt eden özelliğe sahipken, insanlar için görsel ve fiziksel anlatımı ifade ederek alanların kimlik kazanmasını sağlamaktadır. Rekreasyon amaçlı kullanılan kentsel alanların, konfor ve kalitesini alanda bulunan donatılar belirlemektedir (Güremen, 2011). Kentsel donatı elemanlarının tasarımında, güvenlik, işlevsellik, konfor ve estetik ön planda olmalıdır. Kent mobilyaları mekânların özelliklerine ve işlevlerine göre tasarlanmalı, tasarımının kullanıcılar tarafından algılanabilir nitelikte ve kendilerine ait olan görevleri yerine getirecek düzeyde işlevsel olmalıdır. Kalite bakımından donatı elemanları, kullanıcıların isteklerine cevap veren, bakımı kolay, yaşanabilirliği arttıran, sürdürülebilir ve kentsel ekonomiye katkı sağlayarak gelecekteki gereksinimlere cevap verecek şekilde tasarlanmalıdır. Donatılar çevre koşullarına uygun malzemelerle yapılmalı, doğru konumlandırılmalı, bağlantı noktaları sağlam, ülkelerin kendilerine özgü olan standartlarına ve insanların antropometrik ölçülerine uygun olmalıdır. Kamusal alanlarda kullanılan donatılar mekâna kültürel olarak bir anlam katmalı ve süreklilikleri kullanıcılar için bir anlam ifade etmelidir (Perçin, 2017)

3.4.5 Parklarda Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanlarının Standartları

Kentsel mekânlarda insanların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ortaklaşa kullandıkları mobilyaların birden çok işlevsel özelliği bulunmaktadır. Bu işlevler; koruma, dinlenme, temizlik, sınırlama, eğlenme, alış-veriş, iletişim, barınma, yönlendirme, bilgi verme ve alana görsellik katma şeklindedir. Kent mobilyalarının işlevselliğini arttıran bir diğer husus insan ergonomisine uygun olması ve engelli bireylerinde kent içi kullanımlarda etkin hale gelmesine ortam sunmasıdır. Kent mobilyalarının donatı ve yapısal anlamda insan ve alanlara yönelik standartları donatı elemanları ve mimari yapılar olmak üzere iki başlıkta incelenmiştir.

3.4.5.1 Kentsel Donatı Elemanları Standartları

-Oturma Birimleri

Uzun (2006) oturma birimlerinin tasarımsal özelliklerinde, form ve detay basitliğine, az parçalı olmasına, bakımının kolay, dayanıklı ve iklimsel koşullara uygun malzemeler ile tasarlanması gerektiğini belirtmektedir (Aydoğdu, 2017). TS 12576 standartlarına göre oturma birimleri yaya kaldırımları kenarlarında, yaya kaldırımı genişliğine bağlı olarak en fazla 150 cm genişliğinde yaya yürüyüşüne engel olmayacak şekilde tüm yayaların kullanabileceği ve erişebileceği şekilde konumlanmalıdır. Park alanlarında düzenlenecek dinlenme alanlarında 100-200 m aralıklar ile oturma birimleri bulunmalı ve birimlerin yanında 120 cm genişliğinde engellilerin rahatlıkla kullanabileceği cepler oluşturulmalıdır. Oturma birimlerinin yerden yükseklikleri 45 cm ve arkalığın yerden yüksekliği 70 cm olmalıdır. Parklar içerisinde bulunan masaların yüksekliği 75-90 cm arasında ve masa altı derinliğinin ise engelli kullanıcılar için min. 60 cm olması gerekmektedir (Anonim, 2011b).

-Üst Örtü Elemanları

Kentsel alanlarda kullanılacak üst örtü elemanları, diğer kent mobilyaları ve bitkisel uygulamalar ile birlikte kullanıldığında görsellik ve estetik katmaktadır. İşlevsellik açısından üst örtü elemanları iklimsel koşullardan (yağmur, güneşi kar, rüzgâr) korunmak adına açık alanlarda ihtiyaç duyulan ve alanı hareketlendiren bir elemandır (Erdem, 1995).

Pergola: Pergolalar genellikle sade ve basit bir yapıya sahiptir. Pergolalar yüksek sütunlar üzerine yatay şekilde konumlandırılmış kirişler ve bu kirişler üzerinde dik olarak dizilmiş latalardan oluşmuş bir gölge elemanıdır. Asgari yükseklikleri 2.25 m, normal olarak yükseklikleri 3-3.5 m arasında değişmektedir (Tanrıverdi, 1987).

Kameriye: Giriş kısmı hariç, tamamen veya kısmen kafes şeklinde çevrilmiş çardak veya oturma yerlerine kameriye denilmektedir. Dörtgen, beşgen, altıgen veya yuvarlak formda tasarlanırlar. Çoğunlukla emprenye edilmiş çam türleri kullanılmaktadır (Tanrıverdi, 1987).

-Çöp Kutuları

Çöp kutuları yaya hareketine engel ve herhangi bir yaralanmaya neden olmayacak şekilde tasarlanmalı, konumlandırılmalı ve algılanabilir nitelikte kontrast renklerde

olmalıdır. TS 12576 standartlarına göre, yeşil alan-zemin-bordür taşı arasında en az 40 cm olacak şekilde yerleştirilmelidir. Böylelikle yeşil alanlar içerisinde atık maddelerin atılımı engellenecektir. Kutuların yerden yükseklikleri 90-120 cm arasında ve ağız çapı en az 45 cm olmalıdır (Anonim, 2011). Çöp kutuları tasarım ve kullanım özelliklerine göre 3 gruba ayrılmaktadır.

Ağız açık çöp kutuları; kullanımı kolaydır, fakat kar ve yağmur suyu biriktirmeleri bakımından dezavantajlıdır.

Ağız yarı açık çöp kutuları; bu tür çöp kovaları kar ve yağmur suyunun içeri girmesini engellemektedir ve ağız açık olan çöp kutularına göre daha kullanışlıdır.

Menteşe kapaklı çöp kutuları; kapakları sayesinde çöp kokusunun dışarı çıkmasını ve kar ile yağmur sularının da içeri girmesini engelleyen bu tip çöp kutuları kullanışlı ve uzun süre dayanıklıdır (Akyol, 2006)

-Sınırlayıcı Elemanlar

Park ve bahçeler korunma, sınırlandırma ve mahremiyet açısından kuşatma elemanları ile çevrelenmektedir. Duvar, paravana, demir-ahşap parmaklıklar ve bitkisel çitler kullanılarak yapılan kuşatmalar alanlara yeni bir form ve hacim sağlamaktadır. Sınırlama elemanlarının alan çizgilerini belli etme, istenmeyen görüntüleri perdeleme, rüzgâr ve gürültüyü azaltma gibi birçok fonksiyonu bulunmaktadır. Park ve bahçelerde 20-40 veya 60 cm yüksekliğinde çit, duvar veya parmaklıklar tercih edilmelidir. Alanlarda kullanılan sınırlama elemanları, sade, basit ve çevre ile uyumlu olmalıdır. Sınırlama elemanları olarak parmaklıklar kullanılacak ise, parmaklık aralıkları en fazla 10cm olmalı ve sağlam strüktürlü malzemeler kullanılarak uygulamalar yapılmalıdır (Tanrıverdi, 1987).

-Plastik objeler ve Heykeller

Plastik objeler ve heykeller bir alana anlam, estetik, canlılık ve sanat değeri katan görsel elemanlardır. Objelerin ölçütleri kullanılacağı alanın mekânsal boyutlarıyla orantılı olmalıdır. Objelerin ve heykellerin arkalarında kontrast renkler kullanılarak objeler vurgulanabilir. Anlamsız objeler alanların estetik değerini düşürmektedir. Bu nedenle alanları veya bir şeyleri temsil eden objelerin kullanılmaları tercih edilmelidir (Tanrıverdi, 1987). Objelerin konumlandırılmasında, obje ve fon arasındaki ilişki önem taşımaktadır. Plastik objeler ve heykeller üzerindeki önemli

ayrıntılar ve özellikler fon ışıklandırması ya da bitkisel elemanlar aracılığı ile ön plana çıkarılmalıdır (Akyol, 2006).

3.4.5.2 Mimari Yapı Elemanları Standartları

-Drenaj ve Izgaralar

Yağmur sonrası yüzeylerde oluşan su birikintileri alan kullanım konforunu bozmakta ve güvenlik sorunlarını meydana getirmektedir. Bu nedenle yayaların kullandığı alanlarda enine ve boyuna, asgari %0,5 oranında eğimle drenaj kanalları oluşturulmalı, rögar ve ızgaralar ile yüzey suyu alandan uzaklaştırılmalıdır. TS 9111 standartlarına göre, drenaj ızgaralarındaki paralel demirler arasındaki açıklık, tekerlekli sandalye, baston, koltuk değneği kullanıcılarına ve bebek arabalı yayalara tehlike oluşturmayacak şekilde max. 13 mm olmalıdır (Anonim, 2011b).

-Aydınlatma Elemanları

Aydınlatma elemanları bir mekânın algılanmasında ve dikkat çekmesinde kullanılan, alanların işlevselliğini ve estetiğini arttıran bir elemandır. Aynı zamanda parklar içerisinde; sirkülasyonu belirginleştirir ve kullanıcıların park da güvenli şekilde dolaşmalarını sağlayarak alan içi tehditlerin en aza indirilmesini sağlamaktadır. Mekânların aydınlatılmasında kullanılan malzemelerin özelliklerine dikkat edilmesi ve malzemelerin ışığı yansıtma derecelerine göre armatürler seçilmesi gerekmektedir. Peyzaj tasarımda kullanılan aydınlatma elemanlarının boyutları alan kullanımına göre farklılık göstermektedir. Alçak aydınlatmalar 1,8 m'den alçakken, orta yükseklikteki aydınlatmaların boyları 3-4,5 m arasında, otopark alanları ve taşıt yolları aydınlatmaları ise 6-15 m arasında olabilmektedir (Serin, 2010). TS 12576 standartlarına göre parklarda ana yollar üzerindeki aydınlatma elemanları en az 150 cm aralıkta ve 230 cm yüksekliğinde, ara yollarda ki aydınlatmalar ise en az 90 cm aralığında ve alanda kör nokta kalmayacak şekilde düzenlenmelidir (Anonim, 2011b).

-Su Ögesi

Su insanın doğal yapısında bulunan ve hayata canlılık katan bir elemandır. Parklarda kullanılan hareketli su ögeleri suların çıkardığı, ses, ahenk ve kırılmalar ile alanlara canlılık, heyecan ve neşe katarken, durgun su yüzeyleri insanlarda dinginlik ve rahatlama hissi vermektedir (Tanrıverdi, 1987). Su ögeleri alanın büyüklüklerine

göre farklı ölçülerde olabilmekte ve mekanın görsel çekiciliğini arttırmaktadır (Erdem, 1995).

Süs Havuzları: Teras, meydan ve oturma alanları ile birlikte planlanmaktadır. Genellikle formal ve informal yapıda tasarlanırlar. Süs havuzlarının derinlikleri 50-100 cm arasında olması uygundur (Tanrıverdi, 1987). Havuzların içerisinde ki suyun temizliğine dikkat edilmelidir, yosunlaşma, sinek ve kokuya karşı sular değişmeli, havuz içi temizlenmeli ve su ilaçlanmalıdır.

Çeşmeler: Parklar içerisinde kullanılacak çeşmelerin su içme bölümleri 85-95 cm arasında olmalıdır. Çeşmelerin altları, tekerlekli sandalye girebilecek şekilde, min. 68 cm yüksekliğinde, min. 43 cm eninde olmalıdır (Anonim, 2011b).

-Yollar ve Zemin Döşemeleri

Park içerisindeki yolların başlangıç ve bitiş noktaları belirgin olmalıdır. Yol boyunca gizli, tenha ve tehlikeli alanlar olmamalıdır. Birkaç yolun kesiştiği noktalar minik meydancıklar oluşturulmalıdır (Tanrıverdi, 1987). Park alanı içerisinde ki yolların boyuna eğimi en fazla %4, enine eğimi %2 olmalıdır. Yolların genişlikleri en az 40-80 cm (tek kişilik) ve en fazla 180-220 cm (dört kişilik) genişliğe sahip olmalıdır. Ana yollar üzerinde her 100 m de bir dinlenme alanı bulunmalıdır (Anonim, 2011b). Zemin elemanları kullanılırken renk, tekstür, form, ölçü ve alanlar arası geçişte uyuma dikkat edilmesi gerekmektedir. Döşemeler ile monoton yapıdan sıyrılıp alana hareket katılmalıdır. Döşemeler arasında ki farklılıkla kullanıcılar bir mekândan farklı bir mekâna geçtiğini hissetmelidir (Erdem, 1995). Park içerisinde kullanılacak olan zemin döşemelerinde döşemenin özelliklerine dikkat edilmesi gerekmektedir. Yüzeylerde parlama, yansıma, yağmur ve kar sonrası kayma ve yosunlaşma yapan malzemelerden kaçınılmalıdır. Parklarda kullanılacak döşeme malzemelerinde, sağlamlık, dayanıklılık, bakım kolaylığı ve güvenlik gibi özelliklere dikkat edilmesi gerekmektedir.

-Merdivenler ve Rampalar

Dış mekânlarda yapılacak merdivenler TS 9111 standartlarına uygun olarak düzenlenmelidir. Merdivenlerin iniş ve çıkışları kolay ve rahat olmalıdır. Merdivenler tırabzandan tırabzana 180 cm, basamak yüksekliği max. 15 cm ve basamak genişliği min. 30 cm olmalı ve engelli kullanıcılarına yönelik hissedilebilir

yüzeyler bulunmalıdır. Düşme tehlikelerine karşın açık aralıklı ve çıkıntılı yapıları tasarımlardan kaçınılmalıdır. TS 12576 standardına göre; merdivenlerde basamak ve rıhtlar farklı renklerde olmalıdır. Basamak yüzeylerinde pürüzlü ve kaymayı önleyecek malzemeler kullanılmalı, gerekiyor ise merdivenlerin üst kısımları kapatılmalıdır. Basamakların uç noktalarında 2,5 cm eninde koruyucu kaymaz şerit bulunmalı ve basamak yüzeyi ile düz olacak şekilde yerleştirilmelidir. Engelli kullanıcılar için rampalarda 150x150 cm genişliğinde sahanlıklar bulunmalı ve eğimi %6'yı geçmemelidir. Rampalar boyunca güvenlik için 20 cm'den az kot farkı için en az 40 cm, 3 m'den geniş rampalar için 90-140 cm yüksekliğinde tırabzan yapılmalıdır (Anonim, 2011b).

-İşaret ve İşaretleme

İşaret ve işaretleme TS 7248 standardına uygun olarak, basit, okunaklı, uzaktan görülebilir, yeterince aydınlatılmış ve kolay anlaşılabilir olmalıdır. İşaret ve bilgilendirme levhalarının konum ve yükseklikleri TS 9111 standardına göre düzenlenmelidir. İşaretler döşeme veya zemin yüzeyinden 120 cm–160 cm arasındaki yükseklikte yer almalı, yanına yaklaşıldığında kısa mesafeden okunabilir olmalıdır. İşaretlerin engel oluşturabileceği yerlerde, örneğin kalabalık yerlerde, işaretler yerden en az 220 cm yükseklikte yerleştirilmelidir. Yazı boyutları görüş mesafesindeki her metre için 20 mm – 30 mm arasında büyütülerek uygulanmalıdır. Harf yüksekliği 15 mm'den az olmamalıdır. İşaretleme yapılırken engelli kullanıcılar düşünülmesi uygun renk, konum ve ifadeler kullanılmalıdır (Anonim, 2011b).

-Otoparklar

Otopark düzenlemelerinde engelli kullanıcılar için TS 12576 standartları göz önünde bulundurularak tüm otopark alanında bulunan otopark sayısının %5'i kadar yer engelli otoparkı olarak bırakılmalıdır. Otoparklar 250 cm genişliğinde ve 500 cm uzunluğunda olmalıdır. Otopark alanlarında engelli kullanıcılar için, iki park yeri arası engelli kullanıcının rahatça hareket edebileceği en 90 cm en fazla 140 cm genişliğinde bir koridor bulunmalıdır. Park alanı genişliği 390 cm ve uzunluğu 500 cm olacak şekilde park alanı hareket koridoru ile birlikte yapılmalı ve park yüzeyinde engellilere ait olduğunu belli edecek işaretleme bulunmalıdır (Anonim, 2011b).

4. MATERYAL ve YÖNTEM

4.1 Materyal

Karadeniz Bölgesinde bulunan Ordu kenti, kuzeyinde Karadeniz, doğusunda Giresun, batısında Samsun, güneyinde Sivas ve Tokat illeriyle çevrilidir (Şekil 4.1). Ordu, Orta ve Doğu Karadeniz toprakları üzerinde bulunmakta olup, 40° 41' kuzey enlemleri ile 37° 38' doğu boylamları arasında yer almaktadır (Anonim, 2012). Yüzölçümü 5.952 km² olan Ordu kenti, Karadeniz Bölgesi'nin %5,1'ini, Türkiye'nin ise %0.75'ini kaplamaktadır (Anonim, 2014). 121 km kıyı şeridinde sahip olan kent topografik açıdan engebeli ve dağlık bir yapıya sahiptir (Anonim, 2014). Dağ yükseklikleri Ordu, Giresun ve Sivas kentlerinin birbirlerine komşu olduğu kesimlerde 3000 m'yi bulmaktadır (Anonim, 2011).

Çalışmanın konusu olan Altınordu ilçesi Orta ve Doğu Karadeniz Bölgelerinin sınırını oluşturan Melet Irmağı, Bülbül ve Civil dereleri ile Turnasuyu'nun oluşturduğu alüvyon düzlük ve denizden 500 m yükseklikte bulunan volkanik birikimden oluşmuş Boztepe'nin eteklerinde kuruludur. 303,6 km²'lik yüz ölçüme sahip olan Altınordu ilçesi 40 mahalleden oluşmaktadır. İlçenin 22 mahallesi merkezde bulunmakta olup mahallelerin toplam yüz ölçümü 2.091 km²'dir. Çalışmanın materyalini Altınordu ilçesi merkez mahallelerinde bulunan toplamda 416.575 m² alana sahip 78 adet park oluşturmaktadır (Şekil 4.1).

Şekil 4.1 Ordu Kenti Konumu, Mahalle Sınırları ve Parkların Konumları

4.1.1 Ordu Kenti Altınordu İlçesi Doğal Yapısı

4.1.1.1 Bitki Örtüsü

Ordu kenti Avrupa-Sibiryaya Flora Bölgesinin Karadeniz kesimi içerisinde yer almaktadır. Dağların denize paralel uzandığı kentte dere yatakları, toprak ve iklim özellikleriyle çeşitli ekolojik birimleri bünyesinde barındırdığından zengin bir flora ve vejetasyona sahiptir (Anonim, 2009). Yeryüzü şekilleri bakımından dağlık bir yapıya sahip olan Ordu kentinde alan kullanımlarının; %8'i çayır ve mera, %34'ü orman, %43'ü tarım, %15'i ise tarım dışı kullanımlar oluşturmaktadır (Anonim, 2017).

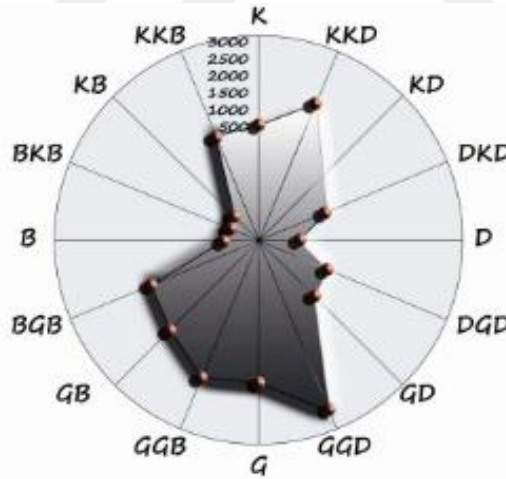
Ilıman bir iklime sahip olan Altınordu İlçesi, kıyı şeridinden 1500 m yüksekliğe kadar meyve ağaçları, ormanlar ve fundalıklarla kaplıdır. İlçede deniz kıyısından başlayarak 600 m rakıma kadar fındık, kızılağaç, kestane, meşe, akçaağaç, ihlamur ve çeşitli meyve ağaçları yetişmektedir. Fındık bahçelerinin geniş yayılış gösterdiği ilçede, kıyı bölgesinde görülen Akdeniz iklimi etkisiyle incir, mandalina, portakal ve

limon gibi meyve ağaçları ile mersin ve defne gibi ağaçlar gelişim göstermektedir (Anonim, 2011c). 800-2000 m rakımlarında yoğun orman dokusunu oluşturan sarıçam, göknar, ladin, dişbudak ve gürgen ağaçları ile orman altı türleri olan; ormangülü, çalı çileği, karayemiş, ılgın, defne ve şimşir gibi bodur ağaççık türleri doğal yayılış göstermektedir. 2000 m'nin üzerinde bulunan bölgelerde ise Karadeniz Bölgesinde egemen olan Alpin çayırlıklara rastlanmaktadır (Anonim, 2016b).

4.1.1.2 İklim Durumu

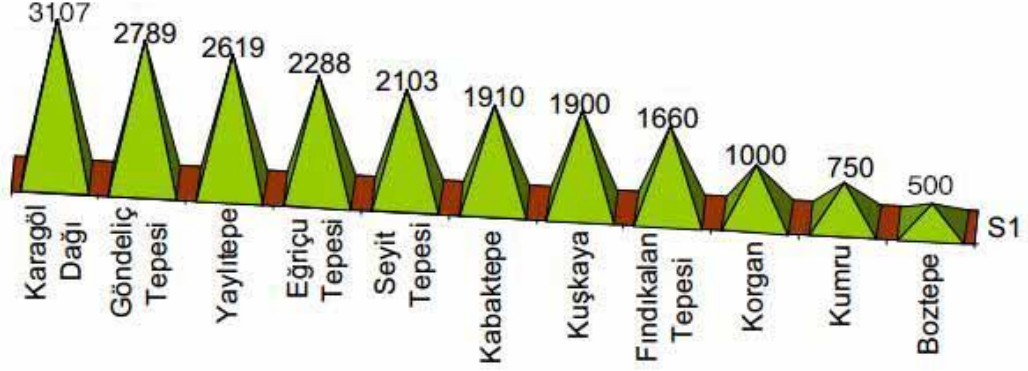
Ordu kentinde, coğrafi konum ve değişken topografik özelliklerden kaynaklı iklimsel farklılıklar gözlenmektedir (Anonim, 2012). 1959-2017 yılları arasında yapılmış olan istatistik değerlendirmelerine göre Ordu kentinin yıllık ortalama sıcaklığı 14,4°C'dir. Ortalama en yüksek sıcaklık 27,3°C ile ağustos ayında, en düşük sıcaklık 3,8°C ile ocak ayında görülmüştür. Ortalama nispi nem değeri %74,7'dir. Kentte yağışlı gün sayısı 154,7 gün, yıllık toplam yağış miktarı 1037,7 mm'dir. En fazla yağış 113,9 mm ile aralık ayında, en az yağış ise 56,0 mm ile ağustos ayında görülmüştür (Anonim, 2018a). Yıllık ortalama rüzgâr hızı saniyede 35,7 m/sec. 'dir. Hâkim rüzgâr yönü Güney – Güneybatı ve Kuzey- Kuzeydoğu (Şekil 4.2) yönündedir.

Şekil 4.2 Ordu Kenti Rüzgâr Gülü (Anonim, 2016a'dan değiştirilerek yapılmıştır)

4.1.1.3 Topografik Yapı

Ordu kenti Kelkit vadisinin kenarında yükselen dağların dorukları ile Karadeniz kıyıları arasında yer almaktadır. Kentin topografik yapısı çok meyilli ve kesik tepelerden oluşmaktadır. 3.107 m ile kentin en yüksek noktası Karagöl Dağı'dır. Diğer önemli yükseltiler ise Şekil 4.3'de verilmiştir.

Şekil 4.3 Ordu Kenti Dağ Yükselteleri (Anonim, 2011a)

Altınordu ilçesi arazilerinin yaklaşık %40'ı 0-250 m rakımlar arasında tamamına yakın kısmı ise 1.000 m rakımda yer almaktadır. İlçenin tüm alanları eğim yönünden değerlendirildiğinde ilçenin sadece %26'sının %12 eğimin altında bulunduğu ve geri kalan kısımların oldukça eğimli bir yapıya sahip olduğu görülmektedir (Anonim, 2016b) (Ek-1).

4.1.1.4 Hidrolojik Yapı

Ordu kentinde kıyıya paralel uzanan dağlar akarsu kaynaklarıdır. Kentin hidrolojik yapısını akarsular, yeraltı suları, göller, göletler ve barajlar oluşturmaktadır. Kentin en önemli akarsuları; Turnasuyu, Melet Irmağı, Akçova Deresi, Ilıca Deresi, Bolaman Irmağı, Bülbül Deresi, Elekçi Deresi, Curi Deresi, Ceviz Deresi, Civil Deresi ve Akçay Deresi'dir. Melet Irmağı, Bülbül ve Civil Dereleri çalışma alanı sınırlarından geçerek Karadeniz'e dökülmektedir (Şekil 4.4).

Melet Irmağı: 160 km uzunluğa ile ilin en büyük akarsuyu olan Melet Irmağı, Sivas ili Koyulhisar ilçesine bağlı Sisorta'dan doğmaktadır. Irmak yan kollar ile beslenerek Mesudiye, Kabadüz, Ulubey ve Merkez ilçelerden geçerek Altınordu'dan Karadeniz'e dökülmektedir (Anonim,2012). 1.024 km² yağış alanı ile ırmağın yıllık ortalama debisi 11,5m³/s'dir. (Anonim,2016).

Civil Irmağı: Kurşunçal ormanlarından doğan ırmağın toplam uzunluğu 29 km'dir. Yağış alanı 122 km², ortalama debisi 30 lt/s'dir (Anonim, 2012).

Bülbül Deresi: Toplam uzunluğu 10 km'dir. Yağış alanı 13,5 km² ve ortalama debisi 150 lt/sn.dir (Anonim, 2013).

Şekil 4.4 Ordu Kenti Akarsularının Mevcut Durumu (Anonim, 2016a)

4.1.1.5 Jeolojik Yapı

Ordu kenti toprakları II. ve III. Jeolojik dönemde, tarıma elverişli topraklar ise IV. zamanda oluşmuştur (Türk, 1995). Altınordu ilçesi jeolojik yapısında; Çağlayan Formasyonu (Kç) ve Akveren formasyonuna (KTa) ait alt birimler ile Kuvaterner yaşlı çökeller (QD) ve Alüvyon (Qal) görülmektedir (Anonim, 2016) (Ek-2). Altınordu'da, Yeni Mahalle, sahasında ve bazı düzlüklerde kalın kil tabakasına rastlanmaktadır. Taşbaşı mahallesinden geçen dereler ile Bülbül deresinin kenarlarında dere ve sel birikintileri ile yamaçlarda kalın bir moloz tabakası ve sahilde geniş bir kumsal saha görülmektedir. Altınordu merkezinde yerleşim alanları genellikle, dere ve sel çökelleri ile alüvyondan oluşmaktadır (Anonim, 2012).

4.1.1.6 Toprak Özellikleri

Toprak sınıflandırma sistemine göre Ordu kentinde; Alüviyal, Kolüviyal, Kırmızı-Sarı Podzolik, Gri – Kahverengi Podzolik, Kireçsiz Kahverengi Orman, Kahverengi Orman toprakları olmak üzere 6 büyük toprak grubu görülmektedir. Gri – kahverengi Podzolik toprak bölge içerisinde en fazla alana sahip olan toprak grubudur. Bunun yanı sıra bölgede yüksek dağ ve çayır, kıyı kumulları, çıplak kaya molozları gibi birikimler de bulunmaktadır (Anonim, 2012).

Alüviyal Topraklar: Ordu kentinde, daha çok Melet ırmağı güzergâhı üzerinde ve ırmağın denize döküldüğü alanlarda bulunmaktadır. Toplam alanları 4.378 hektardır. Bunun 540 hektarı I. sınıf, 3.455 hektarı II. sınıf, 248 hektarı III. sınıf ve 135 hektarı VII. sınıf arazilerden oluşmaktadır (Anonim, 2012).

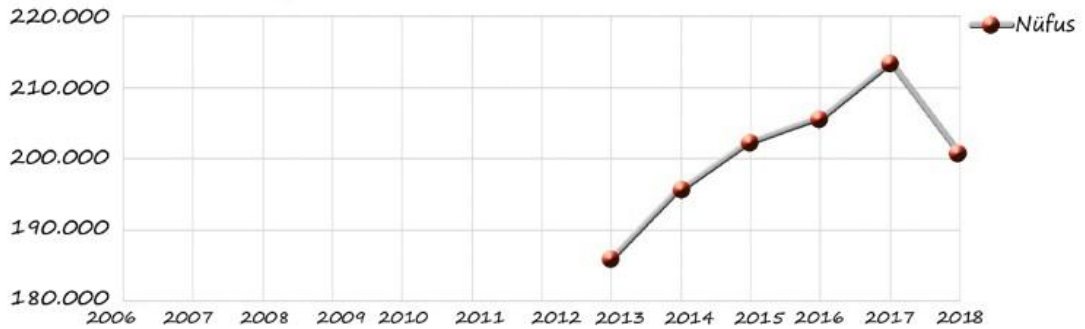
Kahverengi Orman Toprakları: Kireççe zengin ana madde üzerinde oluşan bu topraklar; Altınordu, Ünye Fatsa ve Perşembe ilçelerinin sahile yakın yerlerde şerit şeklinde bulunmaktadır. Eğimleri genellikle orta ve dik olan arazilerde bulunan toprağın derinliği eğime bağlı olarak derin veya sığdır. II.-III.- ve IV. toprak sınıfını bünyesinde bulunduran toprak grubu ilde 76.859 ha alana sahiptir (Anonim, 2012).

Kıyı Kumulları: Topografyaları hafif ondülelidir. Çoğunlukla fazla rüzgâra maruz kaldıklarından üzerlerinde sabit bir bitki örtüsü yoktur. Ordu'da bu tip arazilerin kapladıkları alan 118 ha'dır (Anonim, 2012).

4.1.2 Ordu Kenti Altınordu İlçesi Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

4.1.2.1 Nüfus

2017 Yılı nüfus verilerine göre Ordu kentinin nüfusu 742.341 kişidir. Yüzölçümü 5.952 km² olan ilde kilometrekareye 125 kişi düşmektedir. Nüfusun %49,99'unu erkekler, %50,1'ini kadınlar oluşturmaktadır. Ordu, Türkiye genel nüfus sıralamasında ve şehirde yaşayan nüfus sıralamasında 30. sıradadır ve Türkiye nüfusunun %0,92'sini oluşturmaktadır. Çalışmanın materyalini oluşturan Altınordu ilçesinin toplam nüfusu 200.055 kişidir. Nüfusun %49'unu erkekler, %51'ini kadınlar oluşturmaktadır. Ordu nüfusunun %26'sı merkez ilçede yaşamaktadır. Altınordu nüfusu 2013 yılından 2017 yılına kadar artış gösterirken 2017-2018 yılları arası göç vermeye başlamıştır (Anonim, 2018b) (Şekil 4.5).

Şekil 4.5 Altınordu 2006-2018 yılı Nüfus Grafiği (Anonim, 2018b)

4.1.2.2 Ulaşım

Ordu'da kıyıdan başlayarak yükselen topografya ve engebeli arazi, iç kesimlere olan karayolu ulaşımını kısıtlamaktadır. Ordu kent sınırları içerisindeki toplam yol ağı uzunluğumuz 924 km'dir. Bu yolların 284 km'si Devlet yolu, 640 km'si İl yoludur (Anonim 2012) (Şekil 4.6).

Şekil 4.6 Ordu İli Karayolları Haritası (Anonim, 2012)

Kent genelinde toplu taşımacılık faaliyeti diğer illerde olduğu gibi karayolu ağırlıklı yapılmaktadır. Kentin deniz kenarında olması avantajı olduğu halde deniz aracılığıyla taşımacılık yapılmamaktadır. Altınordu kent dokusu incelendiğinde; sahil şeridinden geçen transit yola dik caddeler ve bu caddeleri dik kesen sokakları ile düzensiz ve ızgara doku şeklinde gelişim gösterdiği görülmektedir. Araç trafiğine kapalı olan yollar halkın alış veriş yaptıkları çarşıları kapsamaktadır (Anonim, 2012). Türkiye’de deniz üzerine yapılmış ilk, dünyada üçüncü havalimanı olan Ordu-Giresun havalimanı 2015 yılında faaliyete geçmiş ve turizm açısından Ordu kentine önemli bir destek sağlamıştır.

4.1.2.3 Sosyal ve Ekonomik Yapı

Kentin kültürel ve sosyal alt yapısı gelişmiş bir düzeydedir. Altınordu’da, 1 konservatuar, 2 sinema, 2 tiyatro, 1 halk eğitim merkezi bulunmaktadır. “Fındık Şenliği” ve “Vosvos Şenliği” de giderek uluslararası düzeyde anılan kültür etkinlikleri konumuna gelmiştir (Anonim, 2016a).

Ordu kentinin ekonomik yapısı genel olarak tarıma, kısmen ticarete dayanmaktadır. Tarım sektörünü, içerisinde başta bitkisel üretim olmak üzere hayvancılık, arıcılık, balıkçılık ve ormancılık oluşturmaktadır. Fındık üretimi bitkisel üretimde Türkiye üretiminin %25’ini oluşturmaktadır. Tarım sektörü, kentin ve bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda gelişmesine önemli oranda katkı sağlamaktadır. Ordu sanayisini daha çok fındık ve fındığa bağlı üretimler oluşturmaktadır. İlk sanayi

1970’li yıllarda kent merkezine yakın alanlarda dağınık olarak kurulmuştur. Kentteki sanayi sektörüne yönelik özel sektör yatırımları gıda, orman ürünleri ve mobilya sanayi, tekstil, madencilik ve toprağa dayalı sanayi, çimento ve hazır beton imalatı sektörü, tekstil ürünleri imalatı, gıda sanayi yatırımlarının ise çoğu fındık işleme ve fındık mamulleri üretimine yöneliktir. Ekonomide sanayi sektörü, tarım ve hizmet sektörüne oranla daha küçük bir paya sahiptir (Anonim, 2017).

Altınordu’nun arazi bakımından eğimli ve ormanla kaplı olmasından dolayı tarım potansiyeli açısından zengin bir yapıya sahip değildir, tarım alanlarının büyük bir kısmını fındık bahçeleri oluşturmaktadır. İlçede tarım faaliyetleri bakımından ekonomik yapı sahil şeridinde; fındık, kivi ve mısır, iç kesimlerde ise hayvancılık, tarla ürünleri ve yem bitkisi üretimi şeklindedir (Anonim, 2016b).

4.1.2.4 Tarihsel Değerler

Ordu kentinde birçok tarihi ve kültürel kaynak değeri mevcuttur. Kentte 27 arkeolojik, 2 kentsel, 1 kentsel arkeolojik, 6 doğal ve 29 arkeolojik sit alanı olmak üzere toplamda 38 adet sit alanı bulunmaktadır (Ek-3). Ayrıca tek yapı ölçeğinde korunan 475 tarihi eser mevcuttur. Bunlardan 291’i sivil mimarlık örneği, 54’ü dinsel yapı, 52’si mezarlık, 48’i kültürel yapı, 9’u kalıntı, 8’i idari yapı, 7’si askeri yapı, 6’sı endüstriyel ve ticari yapıdır (Anonim, 2017). Altınordu ilçesinde 1 kentsel sit alanı, 2 arkeolojik sit alanı ve 17 adet kültürel miras ve 143 adet tescilli eser bulunmaktadır (Çizelge 4.1). Tescilli eserlerin 131 tanesi sivil mimarlık örneği ve 12 tanesi anıt eser niteliği taşımaktadır (Anonim, 2016b).

Çizelge 4.1 Altınordu İlçesine Çalışma Sınırlarına Ait Tarihsel Değerler

Yeri	Adı	Türü
Ordu/Altınordu	Aziziye, Zaferimilli, Taşbaşı Mahalleleri	Kentsel Sit Alanı
Ordu/Altınordu	Cotyora Eski Yerleşkesi	2 Derece Arkeolojik Sit
Ordu/Altınordu	Bozuk Kale Yapı Kalıntısı	1 Derece Arkeolojik Sit
Aziziye Mahallesi	Yalı Cami	Kültürel Miras
Saray Mahallesi	Hamidiye Cami	Kültürel Miras
Düz Mahalle	Yalı Hamam	Kültürel Miras
Selimiye	Saray Hamamı	Kültürel Miras
Düz Mahalle	Kilise	Kültürel Miras
Taşbaşı Mahallesi	Kilise	Kültürel Miras
Bucak Mahallesi	Taşköprü	Kültürel Miras
Kirazlıman Mahallesi	Çeşme	Kültürel Miras
Merkez	Çeşme	Kültürel Miras
Saray Mahallesi	Çeşme	Kültürel Miras

4.1.2.5 Turizm ve Rekreatiyonel Yapı

Ordu kenti doğası, kültürel varlıkları ve tarihsel kalıntıları bakımından zengin bir turizm ve rekreatiyonel potansiyele sahiptir. Ordu kentinde bulunan turizm ve rekreatiyon kaynaklarını hidrolojik, jeolojik, arkeolojik ve folklorik olmak üzere dört ana başlık altında incelemek mümkündür (Anonim, 2012) (Çizelge 4.2).

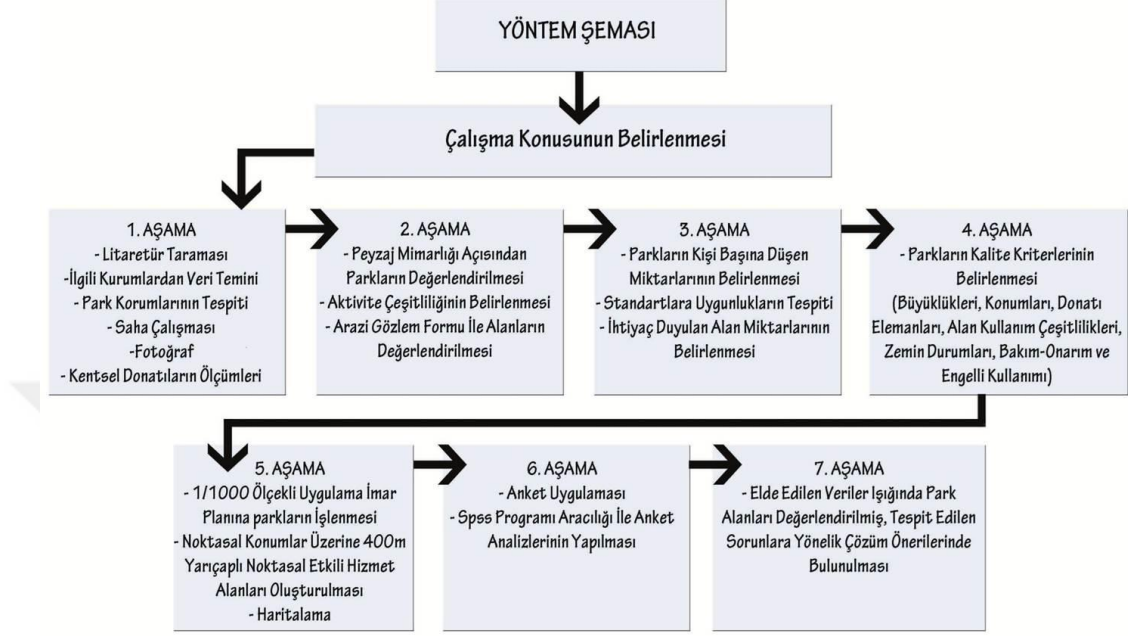
Çizelge 4.2 Ordu Kenti Turizm ve Rekreatiyon Kaynakları

Kaynak	İçerik
Hidrolojik	Irmaklar, göller, göletler, ılıcalar, şelaleler, kıyı kumulları ve kanyonlar
Jeolojik	Yaylalar ve mağaralar
Arkeolojik	Antik yerleşimler, kaleler, kiliseler, camiler, kaya mezarları, türbeler, hamamlar, mimari
Folklorik	Festivaller, halk oyunları, yöresel yemekler, müzik

Doğası ve kültürel özellikleri ile turizm ve rekreatiyon potansiyeline sahip olan Ordu kentinde, doğa yürüyüşü, dağcılık, bisiklet turizmi, mağara turizmi, sualtı dalışı, fotosafari, kampçılık, yayla turizmi, kuş gözlemciliği, yaban hayatı gözlemciliği, hava sporları (yamaç paraşütü) başlıca turizm ve rekreatiyon faaliyetleri arasında yer almaktadır.

4.2 Yöntem

Ordu kenti, Altınordu ilçesinin 22 merkez mahallenin 20'sinde bulunan 78 parkı konu eden çalışmanın yöntemi yedi aşamadan oluşmaktadır (Çizelge 4.7).

Şekil 4.7 Yöntem Diyagramı

İlk aşamada; konu kapsamında yerli ve yabancı kaynaklardan literatür taraması yapılmıştır. Altınordu Belediyesi ve Büyükşehir Belediyesinden parkların buldukları mahalleler, alan büyüklükleri, yapım ve revize yıllarına yönelik dokümanlar temin edilmiştir. Daha sonra park alanlarının konumları tespit edilerek alanlara yönelik saha çalışması yapılmıştır. Saha çalışması kapsamında alanların mevcut durumları fotoğraflanmış ve kentsel donatı elemanlarının ölçümleri alınarak literatür çalışmalarından elde edilen standartlara göre uygunlukları incelenmiştir.

İkinci aşamada; peyzaj mimarlığı açısından (ergonomi, emniyet, estetik, engelsiz mekân kullanımı, bitkilendirme, gece kullanımı, iklimlere göre kullanım ve çevreyle olan uyum) parklar ve içerisinde bulunan aktivite çeşitliliği incelenmiştir. Bu kapsamda Türk Standartlar Enstitüsünün belirlemiş olduğu standartlar baz alınarak hazırlanmış olan arazi gözlem formu aracılığıyla alanların ve içerisinde bulunan donatıların uygunlukları ve kaliteleri tespit edilmiştir.

Üçüncü aşamada; parkların alan büyüklükleri ile buldukları mahallelerin nüfusları oranlanmış, kişi başına ortalama 2,5 m² park alanı olması gerektiği standardı (Pamay,

1978; Nasuh, 1993) doğrultusunda kişi başına düşen park alanı miktarı, olması gereken ve ihtiyaç duyulan alan miktarları tespit edilmiştir.

Dördüncü aşamada; Altınordu'da bulunan 78 parka; büyüklükleri, konumları, içinde bulunan donatı elemanları, alan kullanım çeşitlilikleri, zemin durumları, bakım-onarım durumları ve engelli kullanımı bakımından puan verilmiş ve kullanıcılar açısından en iyi durumdaki park tespit edilmiştir. Puanlama; 1-Kötü, 2- Orta, 3-İyi ve 4- Çok İyi şeklinde yapılmıştır (Çetin, 2003).

Alan büyüklükleri; Yıldızcı, (1982) bir mahalle parkının en az 8.000 m² (8da) olması gerektiğini ve Uzun, (1990) bir çocuk oyun alanının en az 250 m² olması gerektiğini belirtmiştir. Parklar büyüklükleri bakımından; 0-500 m²: 1 puan, 501-1000 m²: 2 puan, 1001-3000 m²: 3 puan, 3001-5000 m²: 4 puan, 5001-8000 m²: 5 puan ve 8000+ m²: 6 puan olacak şekilde değerlendirilmiştir.

Park konumları; güvenlik kriterleri ve konumları bakımından değerlendirildiğinde; parklara; anayol ile çevrili ise: 1, tali yol ile çevrili ise: 2, konut arasında ise: 3, deniz veya dere kıyısında ise: 4 puan verilmiştir.

Alan kullanımları; parkların alan kullanım çeşitliliği ve kullanıcıların iyi vakit geçirmeleri önemli bir faktördür. Park sadece dinlenme alanı ise: 1, dinlenme ve çocuk oyun alanı ise: 2, dinlenme, çocuk oyun ve spor alanı ise: 3, dinlenme, çocuk oyun, spor ve fitness ise: 4 puan almıştır.

Zemin durumları; Kentlerde yaşayan insanların doğa özlemlerini gidermeleri açısından yeşil alan miktarı önem arz etmektedir. Parklar sert zemin ve yeşil alan miktarlarına göre değerlendirildiğinde; hiç yeşil alan yok ise: 1, sert zemin yeşil alandan fazla ise: 2, sert zemin ve yeşil alan eşit durumda ise: 3, yeşil alan miktarı sert zeminden fazla ise: 4 puan almıştır.

Donatı Elemanları; parklar işlevsellik, ergonomi, çevresel koşullara ve standartlara uygunluk bakımından incelenmiştir. Alan içerisinde donatılardan kaynaklı kullanım zorlukları olup olmaması; kör noktalar, ölçülerde uyumsuzluk gibi kriterler doğrultusunda; kötü: 1, orta: 2, iyi: 3 ve çok iyi: 4 puan olacak şekilde değerlendirilmiştir.

Bakım ve Onarım; parkların ve donatı elemanlarının genel olarak işlevsel olup olmaması, vandalizmin etkilerinin bulunup bulunmaması, eski ve yeni kullanımlar arasındaki uyum, ekipmanlardaki aşınmalar (Boyaların çıkması, parça eksikliği, zeminde çöküntüler, çim gelişimleri, yosunlaşmalar vb.) alan temizliği gibi kriterler doğrultusunda; kötü: 1, orta: 2, iyi: 3 ve çok iyi: 4 puan olacak şekilde değerlendirilmiştir.

Engelli kullanımı; parklarda engelli bireylerin kullanımına olanak sağlayan kılavuz izler, engelli rampası, engelli otoparkı gibi alanların bulunup bulunmaması durumu bakımından değerlendirildiğinde; engelli kullanımı için uygun değilse: 0, engelli bireyler için tesis edilmiş kullanımlar var fakat standartlara uygun değil ise: 1, kullanım var ve standartlara uygun ise: 2 puan verilmiştir.

Tüm bu değerlendirmeler sonucunda parkların kalite bakımından en düşük ve en yüksek puanlar alınarak oluşturulmuş olan kriter tabloları puan aralıklarına göre; 23-28: A (Çok İyi), 17-22:B (İyi), 11-16: C (Orta) ve 6-10: D (Kötü) şeklinde kalite sınıflarına ayrılmıştır.

Beşinci aşamada; Arcmap 10.0 programı aracılığıyla 1/1000 ölçekli uygulama imar planına işlenmiş olan parkların noktasal konumları üzerine 400m yarıçaplı noktasal etkili hizmet alanları oluşturulup alanların ulaşılabilirliği tespit edilmiş ve haritalandırılmıştır (Yıldızcı, 1982; Kandemir, 2010).

Altıncı aşamada; mahalle nüfuslarının 1/1000'i oranı hesaplanarak park alanlarını kullanan 173 kişiye bire bir anket uygulaması yapılmıştır. Anketler SPSS 16.0 paket programı kullanılarak değerlendirilmiştir. Analizlerde tekli değerlerde Frekans, ikili karşılaştırmalarda ise Ki-Kare analizi uygulanmış ve karşılaştırmalar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığına bakılmıştır. Anket çalışması ile kullanıcıların en çok hangi parkı kullandıkları, memnuniyet düzeyleri, alana yönelik beklentileri, yaş grupları, cinsiyet ve medeni durumlarına göre kullanım sıklıkları ve parklarda karşılaştıkları olumsuzluklar tespit edilmiştir.

Son aşamada ise; parkların yeterlilikleri, ulaşılabilirlikleri, konumları, mevcut durumları, olması gereken park miktarı, kullanıcıların beklentileri, parklarda yaşanan sorunlar ve eksiklikler gibi elde edilen veriler ışığında parklar için tespit edilen sorunlara yönelik çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

5. BULGULAR ve TARTIŞMA

5.1 Ordu Kenti Altınordu İlçesi Parkları Konumları ve Genel Özellikleri

5.1.1 Akyazı Mahallesi

Kıyı yerleşkesi olan Akyazı Mahallesi topografik olarak düz bir yapıya sahiptir. 1.649,64 da yüzölçümü ile Altınordu ilçesinin %7,28'lik kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 17.430 kişi olan mahallede toplam alanı 110.354 m² olan 12 adet park bulunmaktadır. Mahalle düzeyinde yapılan hesaplamada Akyazı mahallesinde kişi başına 6,33 m² park alanı düşmektedir (Çizelge5.1).

Çizelge 5.1 Akyazı Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri

- 1- 776 Sokak Çocuk Parkı
- 2- ŞHT. MUH. AST. Bayram Gümüş Park
- 3-ŞHT: JAN. ONB. Sezgin Günaydın Park ve Çocuk Bahçesi
- 4-Akyazı Çocuk Parkı
- 5-Orkent Çocuk Parkı
- 6-Ömer Sururi Köksal Park ve Çocuk Bahçesi
- 7-Kazım Türkmen Park ve Çocuk Bahçesi
- 8- ŞHT. PİY. KOM. Ahmet Beyazıt Park ve Çocuk Bahçesi
- 9-Yüksel Poyraz Park
- 10-Kenan Sözer Park ve Çocuk Bahçesi
- 11-Akyazı Çamlı Park
- 12-Akyazı Sahil Parkı

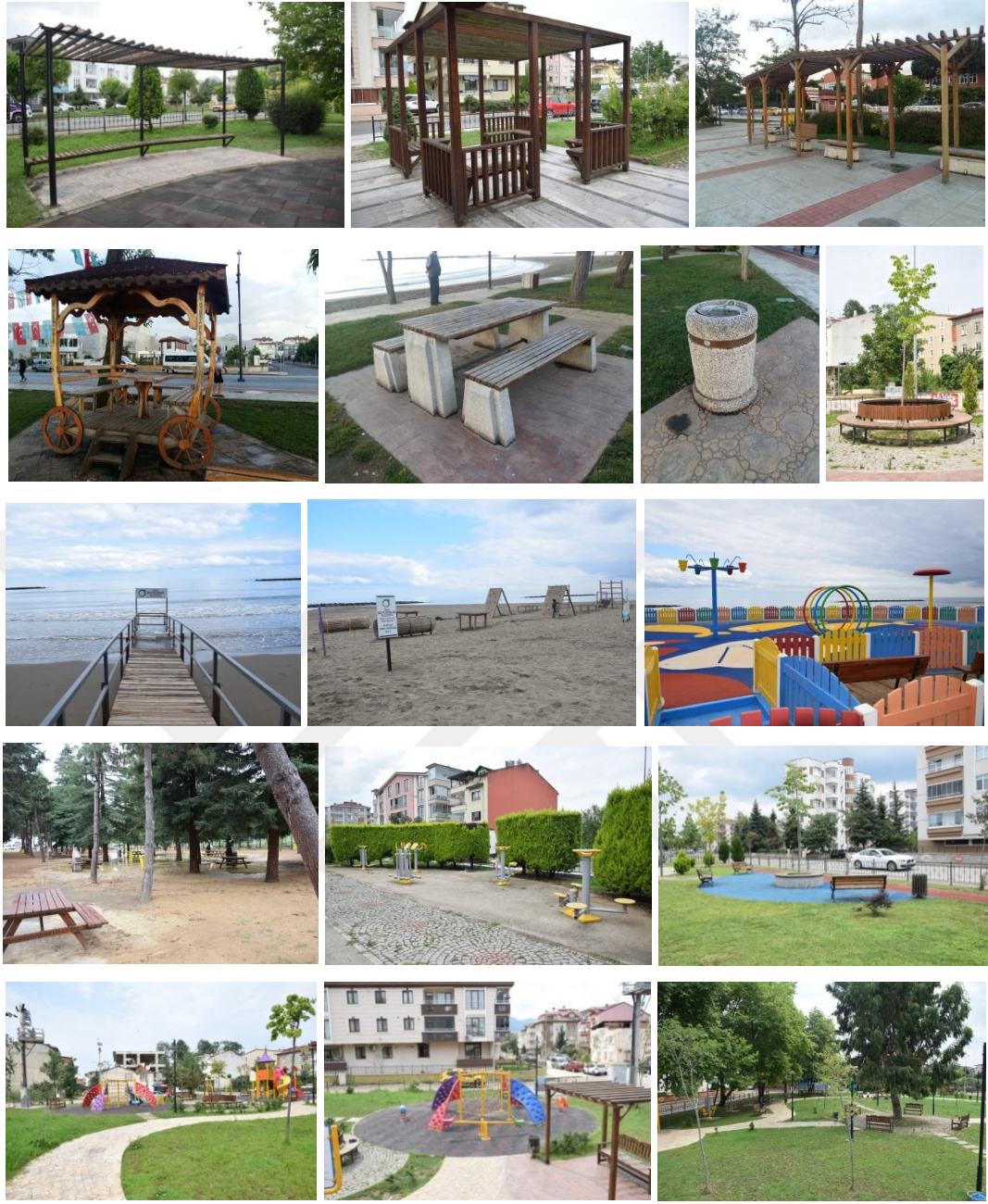
No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)
1	1.630				
2	3.000				
3	3.000				
4	2.980				
5	3.000				
6	3.000				
7	2.500	110.354	17.430	6,33	-
8	3.000				
9	18.650				
10	3.500				
11	3.550				
12	62.544				

Aktif rekreasyon etkinliklerine imkan sunan bu parklarda, kentsel donatı elemanları genel olarak TS 12576 standartlarına uygun ölçülere sahiptir (Şekil 5.1). Çöp kutularının sayıca yetersizliği ve konumlandırma hataları alanlarda temizlik

eksikliğine yol açmakta, aydınlatma yetersizliğinden kaynaklı olarak kör noktalar oluşmaktadır (Çizelge 5.2). Zemin kaplamasında kullanılan bazalt küp ve kilit parke taşlarda çim oluşumları, ahşap kaplamalarda iklimsel koşullardan kaynaklı yıpranmalar ve kauçuk kaplamalarda ise aşınmalar görülmektedir. Çocuk oyun ekipmanları bakımından yenilenmiş olan Orkent, Akyazı, Ömer Sururi Köksal ile 776. Sokak park ve çocuk oyun alanı zeminlerinde eski ekipmanlara ait metal parçalar kalmıştır. Yenileme sonrası zeminde görülen bu tür kalıntılar, çıkıntılar, kaplama eksikliği, oyun esnasında çocukların yaralanmalarına sebebiyet verebilecek düzeydedir. Çamlık, Yüksel Poyraz ve 776. sokakta bulunan koruluk özelliği taşıyan yeşil alanlarda drenaj eksikliğinden kaynaklı su birikintileri görülmektedir. 2 km uzunluğunda yürüyüş ve bisiklet yolu bulunan Akyazı Sahil parkında, bisiklet yolları üzerinde bulunan elektrik panel kapakları sürüş esnasında kullanıcıları zorlamakta ve bisiklet yollarının süreklilik ilkesine ters düşmektedir.

Çizelge 5.2 Akyazı Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	1999	7	2	-	2	-	-	770	860
2	2008	11	3	4	3	-	-	2.242	758
3	2012	4	6	1	4	-	-	865	2.135
4	1993	3	1	-	1	-	-	2.560	420
5	1985	4	2	1	1	-	-	1.800	1.200
6	2004	-	5	-	4	-	-	270	2.730
7	2015	16	10	1	8	-	-	1.800	700
8	2006	7	4	-	20	-	-	1.000	2.000
9	2015	80	20	-	70	-	-	-	18.650
10	1996	14	12	3	20	1	-	1.800	1.700
11	2017	10	6	-	20	-	-	-	3.550
12	2014	170	35	12	167	-	4	52.474	10.070

Şekil 5.1 Akyazı Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Toplamda 110.354 m² alana sahip olan parklarda 44.733 m² ile parkların %40'lık kısmını yeşil alanlar oluşturmaktadır (Çizelge 5.2). Parklarda bulunan bitkilere ait liste Çizelge 5.3'de verilmiştir.

Çizelge 5.3 Akyazı Mahallesi Parkları Bitki Listesi

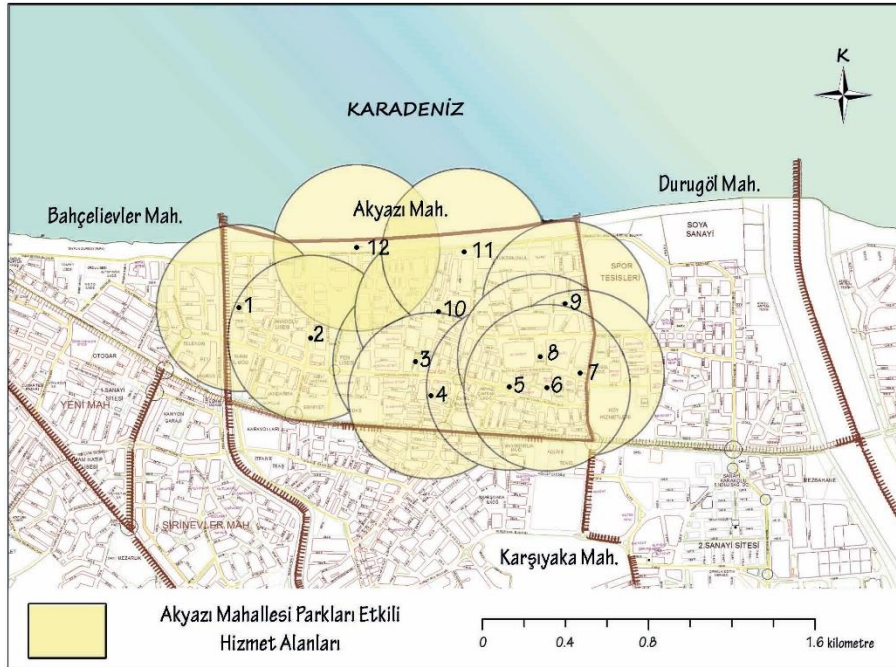
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Cercis siliquastrum, Lagerstroemia indica, Acer negundo</i>
2	<i>Phoenix canariensis, Yucca filamentosa, Cedrus atlantica</i>
3	<i>Aesculus hippocastanum, Ligustrum jonandrum Alberetto, Euonymus japonica, Catalpa bignonioides, Lagerstroemia indica, Cedrus atlantica, Picea pungens, Thuja orientalis, Spirea arguta</i>
4	<i>Robinia pseudoacacia, Acer platanoides, Ligustrum jonandrum Alberetto, Viburnum tinus, Nerium oleander, Thuja orientalis, Cupressocyparis leylandii, Ficus carica.</i>
5	<i>Acer platanoides, Aesculus hippocastanum, Cupressocyparis leylandii, Abelia floribunda, Pyracantha coccinea</i>
6	<i>Picea pungens, Cercis siliquastrum, Cupressus sempervirens, Acer platanoides, Platanus orientalis, Aesculus hippocastanum, Ligustrum jonandrum alberetto, Photinia fraseri 'Red Robin', Abelia floribunda, Pyracantha coccinea</i>
7	<i>Cupressus macrocarpa goldcrest, Catalpa bignonioides, Robinia pseudoacacia umbraculifera, Platanus orientalis, Acer negundo, Berberis thunbergii atropurpurea</i>
8	<i>Picea pungens, Cupressocyparis leylandii, Magnolia grandiflora, Robinia pseudoacacia, Prunus ceracifera "Pissardi Nigra", Cercis siliquastrum, Catalpa bignonioides, Abelia floribunda, Gaura lindheimeri, Pittosporum tobira, Pyracantha coccinea, Rosa grandiflora, Yucca filamentosa</i>
9	<i>Abies nordmanniana</i>
10	<i>Platanus orientalis, Elaeagnus angustifolia, Thuja orientalis, Nandina domestica 'fire power', Phormium tenax variegatum, Pittosporum tenifolium silverqueen, Pyracantha coccinea.</i>
11	<i>Abies nordmanniana</i>
12	<i>Platanus orientalis, Robinia pseudoacacia, Magnolia grandiflora, Euonymus japonica, Ligustrum jonandrum alberetto, Yucca filamentosa, Phoenix canariensis, Salix babylonica, Abies nordmanniana, Cercis siliquastrum, Fraxinus excelsior, Acer negundo, Pittosporum tobira nana, Prunus serrulata, Nerium oleander, Photinia fraseri 'Red Robin', Abelia floribunda, Acacia dealbata</i>

Parklar; alan büyüklükleri, konumları, donatı elemanları, alan kullanım çeşitlilikleri, zemin durumları, bakım-onarım ve özel gereksinimli insanların kullanımları bakımından değerlendirilmiş ve park kalitesi açısından en iyi durumdaki park tespit edilerek kalite sınıfları belirlenmiştir. Parklar kalite kriterleri bakımından değerlendirildiğinde; 776. Sokak, Orkent, Ömer Sururi Köksal, Kazım Türkmen park ve çocuk bahçesi orta (C), Yüksel Poyraz Park, Akyazı Çamlı Park, ŞHT. PİY. KOM. Ahmet Beyazıt ile Kenan Sözer park ve çocuk bahçesi iyi (B) ve Akyazı sahil parkı çok iyi (A) kalite sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.4).

Çizelge 5.4 Akyazı Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	3	2	2	4	1	0	2	14	C
2	3	3	3	2	3	0	4	18	B
3	3	2	2	4	2	0	4	17	B
4	3	3	2	2	2	0	4	16	C
5	3	2	3	2	3	0	3	16	C
6	3	2	1	4	1	0	2	13	C
7	3	2	3	2	3	0	3	16	C
8	3	2	3	4	3	0	3	18	B
9	6	2	4	4	3	0	2	21	B
10	4	2	3	4	3	0	4	20	B
11	4	3	4	2	3	0	2	18	B
12	6	4	4	2	3	2	4	25	A

1/1000 ölçekli uygulama imar planına işlenmiş olan parkların noktasal konumları üzerine 400 m yarıçaplı noktasal etkili hizmet alanları oluşturulup alanların ulaşılabilirlikleri belirlenmiştir. Bu kapsamda parkların; Akyazı Mahallesi tamamen, Bahçelievler, Durugöl ve Karşıyaka Mahallelerine de kısmen hizmet ettiği görülmektedir (Şekil 5.2).

Şekil 5.1 Akyazı Mahallesi Parkları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.2 Aziziye Mahallesi

Topografik olarak eğimli bir yapıya sahip olan Aziziye Mahallesi 92,19 da yüz ölçümü ile Altınordu ilçesinin %0,40'lık kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 930 kişi olan ve 1979 yılında “Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Kurulu” tarafından bir kısmı kentsel sit alanı ilan edilmiş olan mahallede park bulunmamaktadır. Mahallede kişi başına 2,5 m² park alanı standardının sağlanması için 2.325 m² park alanına ihtiyaç duyulmaktadır.

5.1.3 Bahçelievler Mahallesi

Kıyı yerleşkesi olan Bahçelievler Mahallesi topografik olarak düz bir yapıya sahiptir. 572,28 da yüz ölçümü ile Altınordu ilçesinin %2,52'lik kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 8.419 kişi olan mahallede toplamda 81.450 m² yüzölçümüne sahip 3 adet park bulunmaktadır. Kişi başına 9,67 m² park alanı düşmekte olup park alanı standartının üzerindedir (Çizelge 5.5).

Çizelge 5.5 Bahçelievler Mahallesi Parklarının Konumları ve Yeterlilikleri

- 1- ŞHT. JAN. ÜST. Mahmut Fazla Parkı
- 2- Meteoroloji Parkı
- 3- Tayfun Gürsoy Parkı

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)
1	600				
2	2.550	81.450	8.419	9,67	-
3	78.300				

Mahallede bulunan ŞHT. JAN. ÜST. Mahmut Fazla ve Meteoroloji Parkı pasif rekreasyona olanak sağlarken, kıyı parkı niteliği taşıyan Tayfun Gürsoy parkı alan kullanımları ile aktif rekreasyon etkinliklerine olanak sağlamaktadır (Şekil 5.3). Parklarda kullanılan kentsel donatı elemanları genel olarak TS 12576 standardına uygun ölçülere sahiptir. Üç park alanında çöp kutuları sayıca yetersiz kalmakta olup standart açısından uygun değildir (Çizelge 5.6). Mahmut Fazla ve Meteoroloji parkında kullanılmış olan aydınlatma elemanları yeterli aydınlatma yapabilmektedir. Tayfun Gürsoy parkında ise 4 tip aydınlatma elemanı kullanılmasına karşın

aydınlatma birimleri sayıca yetersiz kalmakta ve kör noktalar oluşmasına neden olmaktadır. Parkların zemin durumları incelendiğinde ise; Mahmut Fazla parkında sert zeminler üzerinde çim gelişimlerinin olduğu, Meteoroloji parkında yürüyüş aksını oluşturan lataların eşit aralıklarla yapılmadığı, Tayfun Gürsoy parkında ise zeminde çöküntüler ve döşemelerde kullanılan farklı malzemelerin alanları birbirinden ayırma işlevi görmeksizin yama şeklinde kaldığı görülmektedir.

Çizelge 5.6 Bahçelievler Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Kentsel Donatı Elemanları				Mimari Yapı Elemanları			
		Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2010	4	1	-	5	-	-	300	300
2	2017	-	2	4	20	-	2	500	2.000
3	2001	80	25	-	105	-	-	44.899	33.401

Şekil 5.2 Bahçelievler Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Tayfun Gürsoy parkında bulunan merdivende basamak yüksekliği ve basamak genişliği arasında sabit bir oran bulunmamaktadır. TS 12576 standardına göre özel gereksinimli insanların kullanımı bakımından rampanın %6 eğime sahip olması gerekirken rampa eğimi %24'dür. Merdiven ve rampa, ergonomi ve fonksiyonellik bakımından kullanıma uygun ölçüde değildir. Tayfun Gürsoy Parkında tenis kortunun kaldırılması ile oluşturulmuş otoparka girişler bisiklet ve yaya yolu üzerinden sağlanmaktadır. Otopark girişinin olduğuna dair uyarı işareti ya da levha

bulunmayan alan hem yayalar hem de araç kullanıcıları için tehlike arz etmektedir. TS 12576 standardına göre otopark alanlarının %5'lik kısmının özel gereksinimli insanların kullanımına ayrılması gerekmektedir. 150 araçlık otopark alanında 7 adet özel gereksinimli insanların kullanımı için park yeri bulunması gerekirken mevcutta 1 adet park yeri bulunmaktadır. Alan kullanımları bakımından en fazla etkinliğin olduğu Tayfun Gürsoy parkında 1.510 m² alana sahip 5 adet geleneksel çocuk oyun alanı, 867 m² spor alanı ve 0,9 km bisiklet yolu bulunmaktadır. Bisiklet yolları üzerinde bulunan elektrik panel ve rögar kapakları bisiklet sürüş esnasında kullanıcıların dengesini bozmaktadır. Toplam 81.450 m² alana sahip olan parklarda 35.701 m² ile parkların %43,8'lik kısmını yeşil alan oluşturmakta olup (Çizelge 5.6) parklarda bulunan canlı materyaller Çizelge 5.7'de verilmiştir.

Çizelge 5.7 Bahçelievler Mahallesi Parkları Bitki Listesi

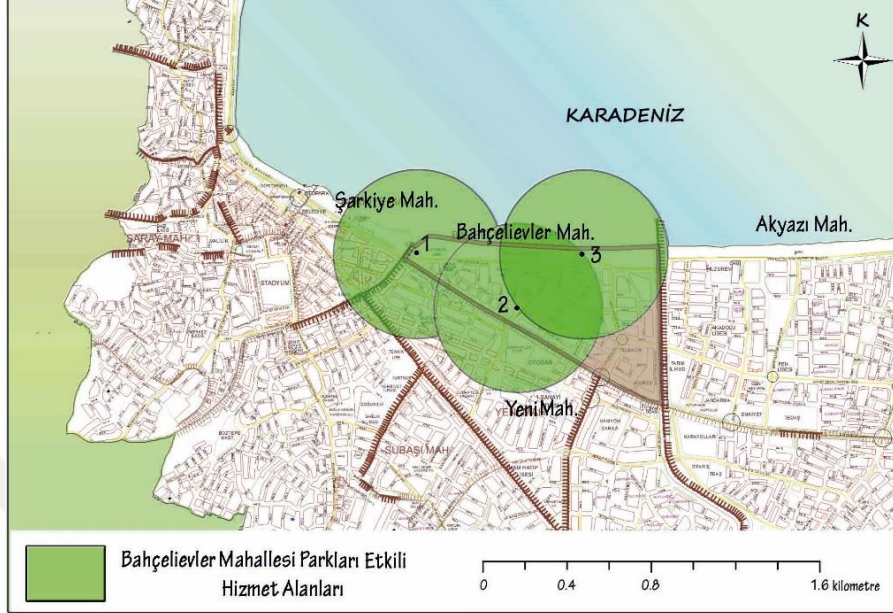
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Thuja orientalis aurea nana, Abelia grandiflora, Ligustrum vulgare, Pinus nigra</i>
2	<i>Prunus laurocerasus, Salix babylonica, Nandina domestica "fire power", Thuja orientalis "aurea nana", Tradescantia zebrina, Cactaceae, İlex crenata, Festuca glauca, Pinus nigra, Euonymus japonica</i>
3	<i>Phoenix canariensis, Pinus nigra, Platanus orientalis, Robinia pseudoacacia, Acer palmatum, Ligustrum vulgare, Cercis siliquastrum, Euonymus japonica, Fraxinus excelsior, Yucca filamentosa, Pittosporum tobira nana, Vinurnum opulus, Nerium oleander, Euonymus japonica, Catalpa bignonioides, Magnolia grandiflora, Pyracantha coccinea, Cupressus sempervirens, Forsythia intermedia, Agave Americana, Melia azedarach, Prunus laurocerasus Platanus orientalis, Acacia dealbata, Chamaerops humilis, Juniperus horizontalis, Chamaecyparis lawsoniana, Cupressocyparis leylandii</i>

Parklar, belirlenmiş olan kalite değerleri bakımından incelendiğinde; Mahmut Fazla ve Meteoroloji parklarının orta kalite (C), Tayfun Gürsoy parkının ise çok iyi kaliteye (A) sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.8).

Çizelge 5.8 Bahçelievler Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	2	2	2	3	2	0	1	12	C
2	3	1	3	4	4	0	1	16	C
3	6	4	3	3	2	1	4	23	A

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde ise; Bahçelievler mahallesinin neredeyse tamamına ve sınır mahallesi olan Yeni mahalle ile şarkkiye mahallesine de buyk oranda hizmet ettikleri görülmektedir (şekil 5.4).

şekil 5.4 Bahçelievler Mahallesi Parkları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.4 Bucak Mahallesi

Topografik olarak eğimli bir yapıya sahip olan Bucak Mahallesi 979,48 da yüz ölümü ile Altınordu İlçesinin %4,32'lik kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 16.642 kişi olan mahallede toplamda 5.130 m² alana sahip 7 adet park bulunmakta olup kişi başına 0,33 m² park alanı düşmektedir. Kişi başına 2,5 m² park alanı düşmesi gerektiği standardının çok altında kalan mahallede bu standarda ulaşmak için 36.475 m² alanın park olarak değerlendirilmesi gerekmektedir (izelge 5.9).

Çizelge 5.9 Bucak Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri

- 1-Şirin Park ve Çocuk Bahçesi
- 2- ŞHT. JAN. KD. ÜÇVŞ. Ogün Medin Park ve Çocuk Bahçesi
- 3-Merve Çarkı Koruluğu
- 4-Bizim Park ve Çocuk Bahçesi
- 5-ŞHT. PİY. ER Murat Gözükan Park ve Çocuk Bahçesi
- 6-411 Sokak Park ve Çocuk Bahçesi
- 7-446-452 Sokak Çocuk Parkı

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Büyüklük (m ²)
1	500					
2	1.500					
3	1.000					
4	250	5.130	16.642	0,30	36.475	41.605
5	300					
6	1.080					
7	500					

Parklarda bulunan kentsel donatı elemanları TS standartlarına uygun ölçülere sahip olsalar da işlevselliğini yitirmiş olan mobilya sayısı çok fazladır. 411. Sokak park ve çocuk bahçesi dışındaki diğer parklarda çöp kutuları TS standardına uygun konumlandırılmamıştır (Şekil 5.5). Parklarda döşeme olarak kullanılmış olan bazalt küp ve kilit parke taşlar üzerinde çim gelişimleri ile yosunlaşmalar görülmektedir. Çocuk oyun alanlarının zeminini oluşturan kauçuk kaplamalarda kabarmalar görülmektedir. ŞHT. JAN. KD. ÜÇVŞ. Ogün Medin Park ve Çocuk Bahçesi girişinde bulunan merdivende basamak genişliği her ne kadar TS standardına uygun olmuş olsa da basamak yüksekliği arasında sabit bir oran bulunmadığından standartlara uygun değildir. Murat Gözükan parkında bulunan merdiven standartlara uygunken, özel gereksinimli insanların kullanımı için düzenlenmiş olan rampa %7,5 eğim ile standartlara uygun değildir.

Çizelge 5.10 Bucak Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	1988	3	1	-	-	-	-	500	-
2	2004	5	-	-	2	-	-	890	610
3	2009	4	2	-	-	-	-	800	200
4	1987	3	1	-	-	-	-	250	-
5	2014	3	2	-	2	-	-	300	-
6	2017	3	4	-	4	-	-	580	500
7	2009	2	2	-	-	-	-	500	-

Şekil 5.5 Bucak Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Toplamda 5.130 m² alana sahip olan parklarda 1.310 m² alan ile parkların %25'lik kısmını yeşil alan oluşturmaktadır (Çizelge 5.10). Parklarda bulunan canlı materyaller Çizelge 5.11'de verilmiştir.

Çizelge 5.11 Bucak Mahallesi Parkları Bitki Listesi

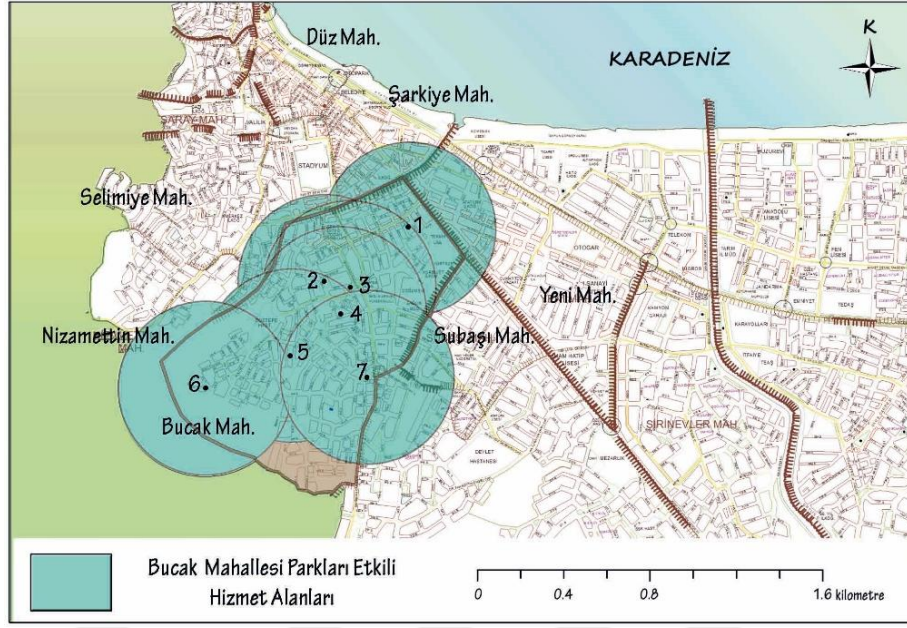
Park No	Bitki Listesi
1	-
2	<i>Cercis siliquastrum, Abies nordmanniana</i>
3	<i>Pinus nigra, Phoenix canariensis, Cercis siliquastrum</i>
4	-
5	<i>Acer platanoides, Aesculus hippocastanum, Cupressocyparis leylandii, Abelia floribunda, Pyracantha coccinea Robinia pseudoacacia, Acer platanoides, Ligustrum jonandrum Alberetto, Viburnum tinus, Nerium oleander, Thuja orientalis, Cupressocyparis leylandii, Ficus carica.</i>
6	<i>Platanus orientalis, Euonymus japonica, Hydrangea macrophylla, Corylus avellana, Thuja orientalis</i>
7	-

Parklar kalite bakımından değerlendirildiğinde; Bizim Park ve Çocuk Bahçesi; kötü (D), Şirin, ŞHT. JAN. KD. ÜÇVŞ. Ogün Medin, Merve Çarkı koruluğu ve 446-452 sokak park ve çocuk bahçesi; orta (C), ŞHT. PİY. ER Murat Gözükan ve 411 Sokak park ve çocuk bahçesinin ise iyi (B) kalite sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.12).

Çizelge 5.12 Bucak Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	1	3	3	1	3	0	3	14	C
2	3	2	2	2	2	0	4	15	C
3	2	2	3	2	3	0	1	13	C
4	1	2	2	1	2	0	2	10	D
5	1	3	4	1	3	1	4	17	B
6	3	3	4	2	4	0	3	19	B
7	1	2	2	1	2	0	3	11	C

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde; Bucak Mahallesi sakinleri açısından ulaşılabilir olduğu aynı zamanda, Yeni, Şarkıye, Subaşı ve Selimiye Mahallelerine de kısmen hizmet ettiği görülmektedir (Şekil 5.6).

Şekil 5.6 Bucak Mahallesi Parkları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.5 Cumhuriyet Mahallesi

Deniz kıyısı yerleşkesi olan Cumhuriyet Mahallesi topografik olarak düz bir yapıya sahiptir. 4.051,33 da yüz ölçümü ile Altınordu ilçesinin %17,8'lik kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 9.379 kişi olan mahallede toplamda 13.673 m² yüz ölçüme sahip 5 adet park bulunmakta olup kişi başına 0,68 m² park alanı düşmektedir ve standarda ulaşmak için 9.774 m² park alanına ihtiyaç duyulmaktadır (Çizelge 5.13).

Çizelge 5.13 Cumhuriyet Mahallesi Park Alanı Konumu ve Yeterliliği

- 1-1241 Sokak Park ve Çocuk Bahçesi
- 2-Kemal Şensoy Park ve Çocuk Bahçesi
- 3-ŞHT. PİY. ONB. Zafer Gülseren Park ve Çocuk Bahçesi
- 4-Cumhuriyet Çocuk Parkı
- 5-1356 Sokak Park ve Çocuk Bahçesi

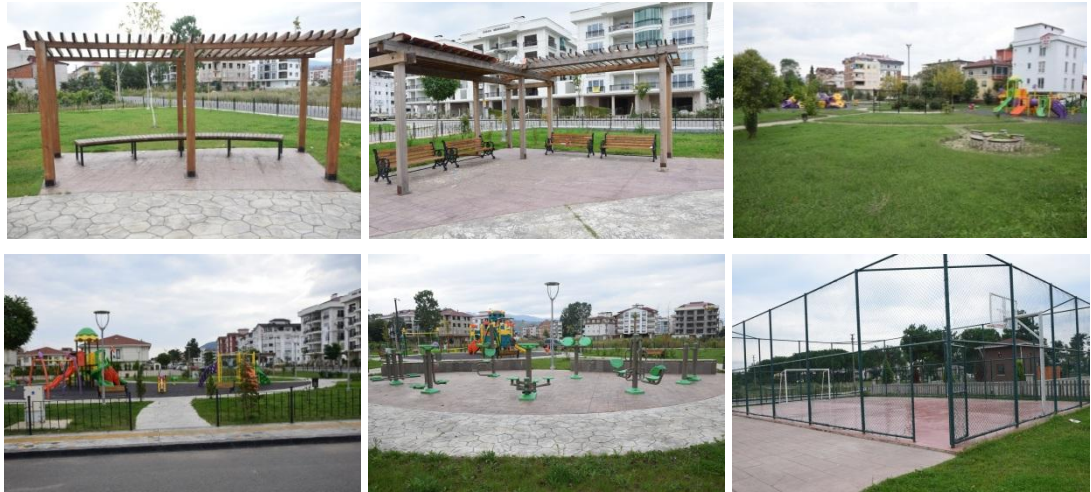

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Büyüklük (m ²)
1	2.233					
2	700					
3	2.996	13.673	9.379	0,68	9.774	23.447
4	4.000					
5	2.744					

Cumhuriyet Mahallesinde aktif rekreasyona olanak sunan parklar genel olarak; dinlenme, çocuk oyun alanı, fitness ve spor alanlarından oluşmaktadır (Şekil 5.7). Parklarda kullanılan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun ölçülere sahipken, çöp kutuları standartlara uygun konumlandırılmamıştır. Aydınlatma elemanları genel olarak yeterlilik göstermekte ve parklarda kör nokta oluşumlarını engellemektedir (Çizelge 5.14). Cumhuriyet Çocuk Parkı zemin kaplaması olarak kilit parke taş kullanılırken, diğer parklarda zemin kaplaması olarak baskı beton kullanılmıştır. Cumhuriyet Çocuk Parkında zeminlerde ve donatı elemanlarında bakım-onarım eksiklikleri görülmektedir.

Çizelge 5.14 Cumhuriyet Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Kentsel Donatı Elemanları				Mimari Yapı Elemanları			
		Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2017	7	3	1	15	-	-	1.030	1.203
2	2015	3	3	-	7	-	-	1.380	320
3	2017	11	4	-	9	-	-	1.576	1.420
4	2010	4	3	2	1	-	-	2.180	1.820
5	2017	6	4	2	14	-	-	1.060	1.684

Şekil 5.7 Cumhuriyet Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

ŞHT. PİY. ONB. Zafer Gülseren, 1241. Sokak ve 1356. Sokak Park ve Çocuk Bahçesinde alan içi güvenliği sağlamak amaçlı güvenlik kameraları bulunmaktadır. Bu tür uygulamaların bulunması kullanıcıların alan içinde kendilerini güvende hissetmelerini sağlamaktadır. Toplamda 13.673 m² alana sahip olan parkların 6.447

m² ile %47,1'lik kısmını yeşil alanlar oluşturmaktadır (Çizelge 5.14). Yeşil alanlarda bulunan canlı materyaller Çizelge 5.15'de verilmiştir.

Çizelge 5.15 Cumhuriyet Mahallesi Parkları Bitki Listesi

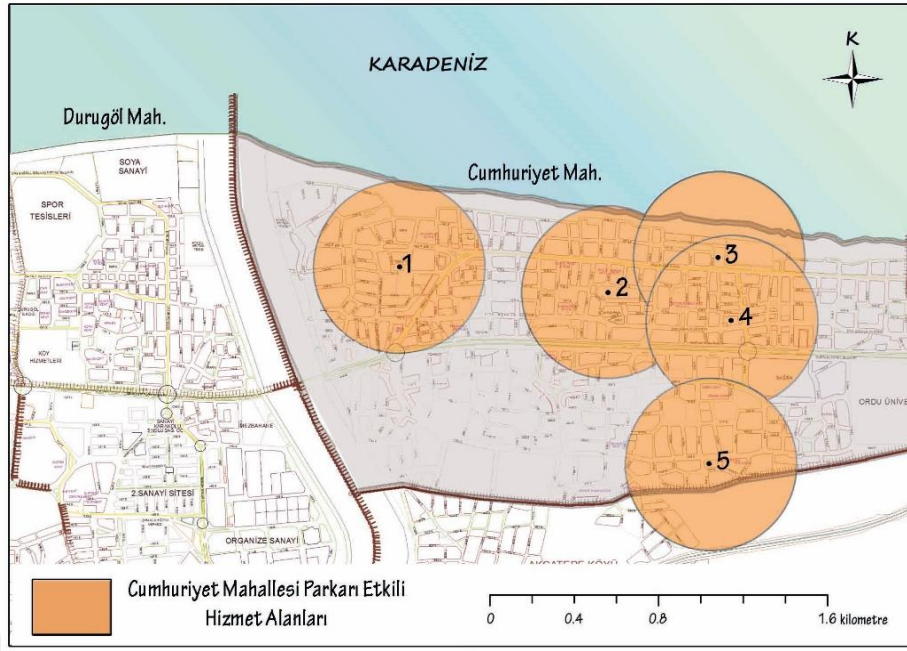
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Robinia pseudoacacia, Photinia serrulata, Hydrangea hortensis, Acer negundo</i>
2	<i>Phoenix canariensis, Pyracantha coccinea</i>
3	<i>Robinia pseudoacacia, Photinia serrulata, Prunus cerasifera, Viburnum tinus</i>
4	<i>Ligustrum vulgare, Euonymus japonica, Cedrus libani, Fraxinus excelsior, Robinia pseudoacacia</i>
5	<i>Abelia grandiflora, Photinia serrulata, Euonymus japonica, Cedrus libani</i>

Mahallede bulunan parklar kalite değerleri bakımından incelendiğinde; Cumhuriyet Çocuk Parkının orta (C), Kemal Şensoy, Zafer Gülseren ve 1356. Sokak Park ve Çocuk Bahçesinin iyi (B), 1241. Sokak Park ve Çocuk Bahçesinin ise çok iyi (A) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.16).

Çizelge 5.16 Cumhuriyet Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	3	3	4	4	3	2	4	23	A
2	2	3	4	2	3	0	4	18	B
3	3	2	4	2	4	0	4	19	B
4	4	2	3	2	1	0	3	15	C
5	3	2	4	4	4	0	2	19	B

Cumhuriyet mahallesinde parklar yeterli sayıda olmadıklarından mahalle sakinleri açısından tam anlamıyla ulaşılabilir olamamaktadır (Şekil 5.8).

Şekil 5.8 Cumhuriyet Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.6 Durugöl Mahallesi

Deniz kıyısı yerleşkesi olan Durugöl Mahallesi 1.309,11 da yüzölçümü ile Altınordu ilçesinin %5,78'lik kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 8.045 kişi olan mahallede toplamda 13.395 m² alana sahip 4 adet park alanı bulunmakta olup kişi başına 1,66 m² park alanı düşmektedir. 2,5 m² park alanı standardına ulaşmak için mahallede 6.717 m² park alanına ihtiyaç duyulmaktadır (Çizelge 5.17).

Çizelge 5.17 Durugöl Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri

- 1-ŞHT. JAN. ER Cemil Çakar Park ve Çocuk Bahçesi
- 2-ŞHT. PIY. Sözleşmeli Er Sefa Kabakkaya Park ve Çocuk Bahçesi
- 3-Sırrı Tercan Park ve çocuk Bahçesi
- 4-ŞHT. JAN. KOM. ÜÇVŞ. Hasan Tarakçı Parkı

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olmaya Gereken Büyüklük (m ²)
1	1.000					
2	3.395	13.395	8.045	1,66	6.717	20.112
3	5.000					
4	4.000					

Aktif rekreasyona imkan sunan parklarda; dinlenme, çocuk oyun ve fitness alanları olmak üzere 3 alan kullanımı bulunmaktadır (Şekil 5.9). Parklarda bulunan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun ölçülere sahiptir. ŞHT. JAN. ER Cemil Çakar ve ŞHT. JAN. KOM. ÜÇVŞ. Hasan Tarakçı parkında geleneksel çocuk oyun ekipmanı bulunurken, ŞHT. JAN. Sözleşmeli Er Sefa Kabakkaya ve Sırrı Tercan çocuk bahçesinde kum zemin üzerinde oluşturulmuş modern oyun ekipmanı bulunmaktadır. ŞHT. JAN. KOM. ÜÇVŞ. Hasan Tarakçı parkında alana hareket katan 1 adet süs havuzu bulunmaktadır (Çizelge 5.18). Havuz üzerinde bulunan köprünün eğimi fazla olduğundan geçiş esnasında kullanıcıları zorlamaktadır.

Çizelge 5.18 Durugöl Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2006	6	2	-	1	-	-	330	670
2	2017	16	10	3	12	-	-	1.697	1.698
3	2018	20	15	-	20	1	-	850	4.150
4	-	16	10	2	12	1	-	1.965	2.035

Şekil 5.9 Durugöl Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Toplamda 13.395 m² alana sahip olan parklarda 8.553 m² alan ile parkların %63'lük kısmını yeşil alan oluşturmaktadır. Parklarda kullanılmış olan canlı materyaller Çizelge 5.19'da verilmiştir.

Çizelge 5.19 Durugöl Mahallesi Parkları Bitki Listesi

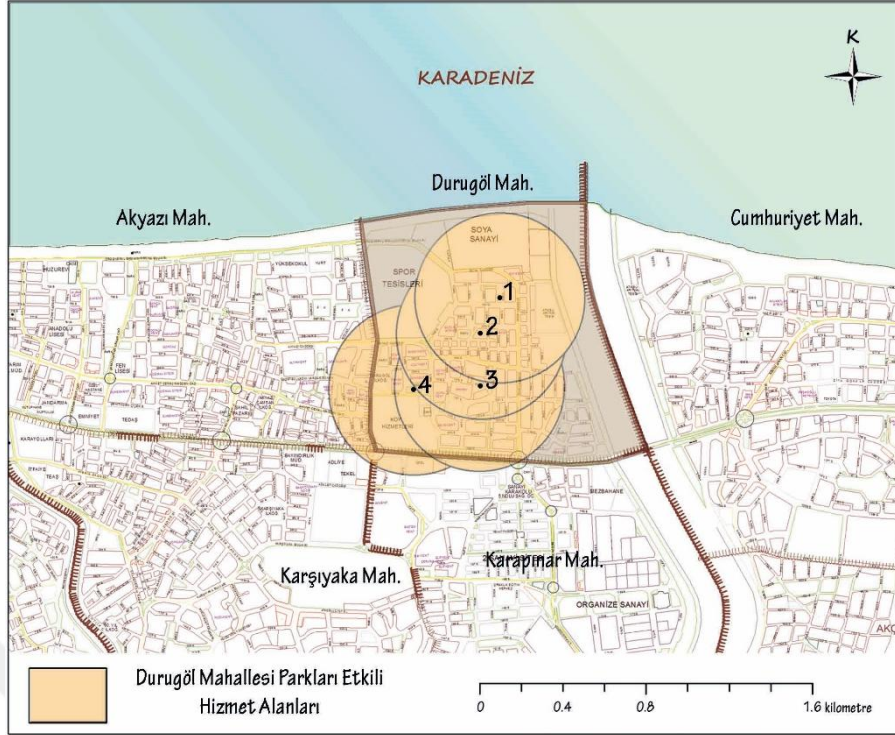
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Ligustrum vulgare, Fraxinus excelsior, Pinus nigra, Euonymus japonica, Melia azedarach,</i>
2	<i>Lagerstroemia indica, Photinia serrulata</i>
3	<i>Fraxinus excelsior, Magnolia grandiflora, Photinia fraseri “red robin”, Populus alba</i>
4	<i>Cedrus libani, Yucca filamentosa, Thuja orientalis, Cercis siliquastrum, Pyracantha coccinea, Cupressus macrocarpa “goldcrest”, Phoenix canariensis. Cortaderia selloana, Robinia pseudoacacia, Fraxinus excelsior</i>

Parklar kalite kriterleri bakımından incelendiğinde; Cemil Çakar parkının orta (C) ve Sefa Kabakkaya, Sırrı Tercan ve Hasan Tarakçı parklarının iyi (B) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.20).

Çizelge 5.20 Durugöl Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	2	2	2	4	2	0	3	16	C
2	4	3	4	4	4	0	3	21	B
3	4	3	4	4	4	0	3	22	B
4	4	2	2	4	2	0	3	19	B

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde ise; Durugöl Mahallesine büyük oranda, Akyazı ve Karapınar mahallelerine kısmen hizmet ettikleri görülmektedir (Şekil 5.10).

Şekil 5.10 Durugöl Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.7 Düz Mahalle

Altınordu ilçesinin merkezi konumunda olan Düz Mahalle, topografik olarak düz bir yapıya sahiptir. 135.63 da yüz ölçüme sahip olan mahalle, ilçenin %0,59'luk kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 1.762 kişi olan mahallede toplamda 22.860 m² alana sahip 4 park bulunmakta olup kişi başına 12,9 m² park alanı düşmektedir (Çizelge 5.21).

Çizelge 5.21 Düz Mahalle Parkları Konumları ve Yeterlilikleri

- 1-Bilal Köyden Açık hava Basın Müzesi
- 2-Mehmetçik Parkı
- 3-Fatma Demirhan Parkı
- 4-Rüsumat Parkı (2)

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)
1	350	22.860	1.762	12,9	-
2	750				
3	500				
4	21.260				

Bilal Köyden Basın Parkı ile Fatma Demirhan Parkı pasif rekreasyona, Mehmetçik Parkı ile Rüsumat (2) Parkı aktif rekreasyona imkân sunmaktadır. Pasif karakterli rekreasyon alanları daha çok dinlenme ve toplanma alanı özelliği taşımaktadır (Şekil 5.11). Parklarda bulunan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun ölçülere sahiptir. Parkların genelinde çöp kutularının konumlanması TS standardına uygun değildir. Rüsumat 2 parkında bulunan aydınlatma elemanları alanı tam olarak aydınlatırken diğer parklarda ki aydınlatma elemanları boylu ağaçların tepe çaplarından dolayı alanı yeterince aydınlatamamakta ve alanda kör noktaların oluşmasına neden olmaktadır. Fatma Demirhan Parkında bulunan süs havuzu ve Mehmetçik parkında bulunan çeşme de durgun su yüzeylerinin bulunmasından kaynaklı koku ve yosunlaşmalar görülmektedir (Şekil 5.11).

Çizelge 5.22 Düz Mahalle Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2012	2	1	-	5	-	-	80	270
2	-	10	3	-	2	-	1	350	-
3	-	13	2	-	5	1	-	500	-
4	2018	44	23	7	43	-	-	20.120	1.140

Şekil 5.11 Düz Mahalle Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Pasif rekreasyon alanlarının zemin kaplamalarında çim oluşumları ve donatı elemanlarında aşınmalar görülmektedir. Kıyı parkı niteliği taşıyan Rüsumat (2) (Rüsumat kıyı parkının Düz mahalle sınırları içerisinde bulunan kısmı) parkında;

fitness ekipmanı, kaydırak pisti, 0.43 km yürüyüş ve bisiklet yolu bulunmaktadır. Toplamda 22.860 m² alana sahip olan parklarda 1.410 m² alan ile parkların %6,16'lık kısmını yeşil alan oluşturmaktadır. Parklarda kullanılmış olan canlı materyaller Çizelge 5.23'de verilmiştir.

Çizelge 5.23 Düz Mahalle Parkları Bitki Listesi

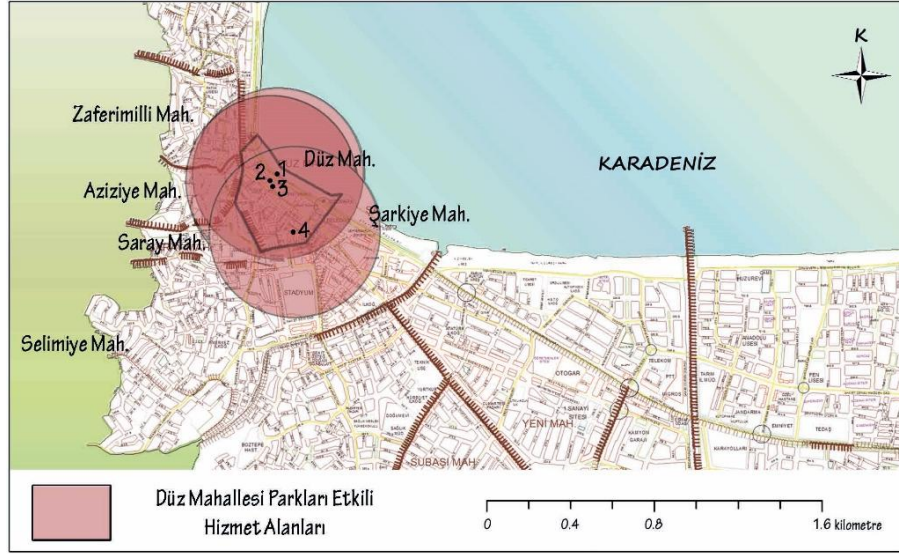
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Aesculus hippocastanum, Cupressus macrocarpa "goldcrest"</i>
2	<i>Robinia pseudoacacia, Tilia tomentosa, Pinus nigra</i>
3	<i>Cercis siliquastrum, Fraxinus excelsior, Prunu cerasifera</i>
4	<i>Chamaerops humilis, Ligustrum vulgare, Pinus sylvestrist, Platanus orientalis, Nerium oleander, Abies nordmanniana, Tamarix parviflora, Cercis siliquastrum, Pittosporum tobira "nana"</i>

Mahallede bulunan parklar kalite kriterleri bakımından incelendiğinde; Fatma Demirhan parkının kötü (D), Bilal Köyden ile Mehmetçik parkının orta (C) ve Rüsumat (2) parkının ise; çok iyi (A) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.24).

Çizelge 5.24 Düz Mahalle Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	1	1	2	4	2	0	1	11	C
2	2	2	3	1	2	0	2	12	C
3	1	2	3	1	2	0	1	10	D
4	6	4	4	2	4	1	3	24	A

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde; Düz mahalle açısından tam anlamıyla ulaşılabilir, sınır mahalleleri olan Zaferimilli, Aziziye, Şarkıye, Saray ve Selimiye mahalleleri açısından ise kısmen ulaşılabilir olduğu görülmektedir (Şekil 5.12).

Şekil 5.12 Düz Mahalle Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.8 Güzelyalı Mahallesi

Topografik olarak eğimli bir yapıya sahip olan Güzelyalı Mahallesi 389,66 da yüz ölçümü ile Altınordu ilçesinin %1,72'lik kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 2.286 kişi olan mahallede 2.000 m² alana sahip 1 adet park bulunmakta olup kişi başına 0,87 m² park alanı düşmektedir. Kişi başı 2,5 m² park alanı standardına ulaşmak için mahallede 3.715 m² park alanına daha ihtiyaç duyulmaktadır (Çizelge 5.25).

Çizelge 5.25 Güzelyalı Mahallesi Park Alanı Konumu ve Yeterliliği

1-Güzelyalı Semt Parkı

No	Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Büyüklük (m ²)
1	2.000	2.286	0,87	3.715	5.715

Aktif ve pasif rekreasyona imkân sunan Güzelyalı Semt Parkı; spor, çocuk oyun ve dinlenme alanı olmak üzere 3 farklı kullanımdan oluşmaktadır (Şekil 5.13). Park içerisinde bulunan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun ölçülere sahip olsalar da, sayıca yetersiz kalmaktadır (Çizelge 5.26). Park, çift yönlü aydınlatma elemanı ile aydınlatılmaktadır. Yeşil alan yoğunluğu fazla olan parkta drenaj iyi

durumdadır. Yeşil alan üzerinde kullanımdan kaynaklı bozulma ve sert zemin üzerinde parçalanmalar görülmektedir (Şekil 5.13).

Çizelge 5.26 Güzelyalı Mahallesi Park Alanı Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Kentsel Donatı Elemanları			Mimari Yapı Elemanları				
		Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2010	2	1	-	1	-	-	600	1400

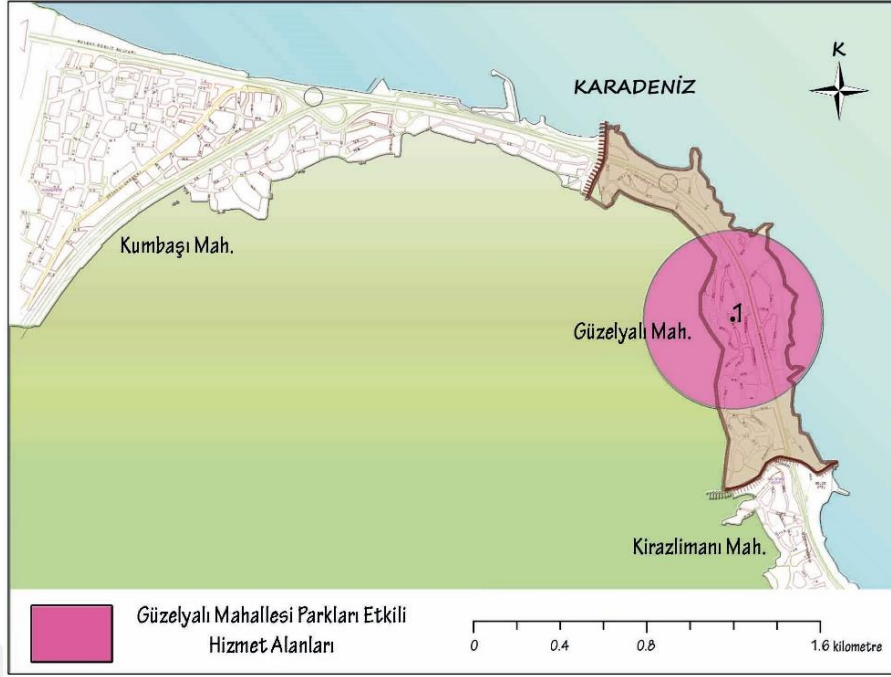
Şekil 5.13 Güzelyalı Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Park genel olarak değerlendirildiğinde; spor alanlarında kullanılan demir konstrüksiyonlu malzemelerde aşınmalar ve paslanmaların, zeminlerde ise bozulmaların olması parkta bakım onarım eksikliklerinin olduğunu göstermektedir. Parkın %70'lik kısmını oluşturan spor sahası parkta bulunan tek yeşil alandır. Bunun yanı sıra park içerisinde istinat duvarını perdelemek amaçlı kullanılan tek canlı materyal *Thuja orientalis*'dir. Kalite değerleri bakımından incelendiğinde ise orta (C) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.27).

Çizelge 5.27 Güzelyalı Mahallesi Parkının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	3	2	2	4	2	0	3	16	C

Park ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde ise; bulunduğu mahalle açısından tam anlamıyla ulaşılabilir olmadığı görülmektedir (Şekil 5.14).

Şekil 5.14 Güzelyalı Mahallesi Park Alanı Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.9 Karapınar Mahallesi

Sanayi bölgesi olan Karapınar Mahallesi topografik olarak düz bir yapıya sahiptir. 2.055,88 da yüz ölçümü ile Altınordu ilçesinin %9,07'lik kısmını kapsamaktadır. 3.355 kişi nüfusa sahip olan mahallede toplamda 8.600 m² alana sahip 3 adet park bulunmakta olup kişi başına 2,56 m² park alanı düşmektedir (Çizelge 5.28).

Çizelge 5.28 Karapınar Mahallesi Parkları Konumu ve Yeterliliği

- 1-ŞHT. UZM. ÇVŞ. Zeki İnan Park ve Çocuk Bahçesi
- 2-Rahmi Şahin Park
- 3-Karapınar Çocuk Parkı

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)
1	5.000				
2	1.600	8.600	3.355	2,56	-
3	2.000				

Sanayi içerisinde bulunan Rahmi Şahin Parkı, kullanıcılara pasif rekreasyon imkanı sunarken, ŞHT. UZM. ÇVŞ. Zeki İnan ve Karapınar Park ve Çocuk Bahçesi; dinlenme, çocuk oyun, spor ve fitness gibi kullanımları ile aktif rekreasyona imkân sunmaktadır (Şekil 5.15). Park alanlarında bulunan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun ölçülere ve konumlandırmalara sahiptir. Aktif rekreasyona imkan sunan park alanlarında aydınlatma iyi durumda iken pasif rekreasyon alanında aydınlatma eksikliğinden kaynaklı kör noktalar oluşmaktadır (Çizelge 5.29). Rahmi Şahin Parkının giriş kısmında bulunan merdivenin basamak yükseklikleri ve basamak genişlikleri arasında sabit bir oran bulunmamaktadır. Merdivenlerde ki orantısızlık ile alana girişlerin kontrollü olmasını sağlayan kapının paslanmadan dolayı zor hareket etmesi kullanım esnasında ergonomi bakımından kullanıcıları zorlamaktadır (Şekil 5.15). ŞHT. UZM. ÇVŞ. Zeki İnan Parkının giriş kısmında kaldırımda bulunan özel gereksinimli insanların için oluşturulmuş rampa, kılavuz izler ve uyarılar standartlara uygun özelliktedir.

Çizelge 5.29 Karapınar Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Kentsel Donatı Elemanları				Mimari Yapı Elemanları			
		Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2010	20	7	3	15	-	-	2.818	2.182
2	1995	7	2	-	-	-	-	600	1.000
3	2008	6	4	1	15	-	-	730	1.270

Şekil 5.15 Karapınar Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Toplamda 8.600 m² alana sahip olan parkların 4.452 m² ile %51,7'sini yeşil alan oluşturmaktadır. Parklarda kullanılmış olan canlı materyaller Çizelge 5.30'da verilmiştir.

Çizelge 5.30 Karapınar Mahallesi Parkları Bitki Listesi

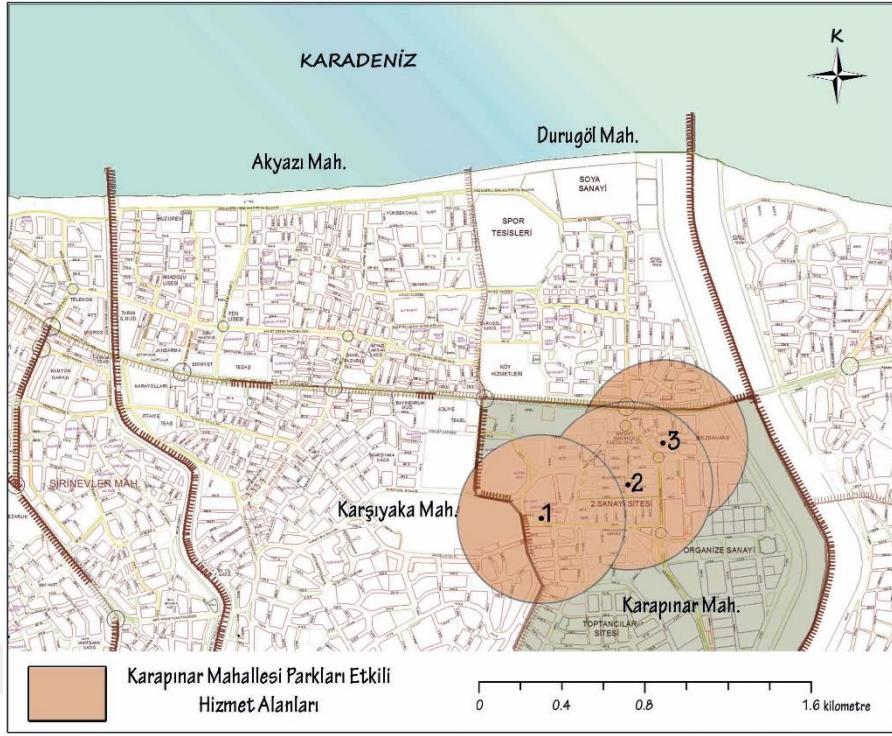
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Phoenix canariensis, Ligustrum vulgare, Prunus cerasifera, Picea pungens, Magnolia grandiflora, Robinia pseudoacacia, Nerium oleander, Euonymus japonica, Yucca filamentosa, Abelia grandiflora</i>
2	<i>Fraxinus excelsior, Rosa sp., Yucca filamentosa, Ficus carica, Citrus reticulata</i>
3	<i>Ligustrum vulgare, Fraxinus excelsior</i>

Mahallede bulunan parklar kalite değerleri bakımından incelendiğinde; Rahmi Şahin parkının orta (C), ŞHT. UZM. ÇVŞ. Zeki İnan park ve çocuk bahçesi ile Karapınar çocuk parkının iyi (B) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.31).

Çizelge 5.31 Karapınar Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	4	1	4	2	4	2	4	21	B
2	3	2	2	4	2	0	1	14	C
3	3	3	4	4	4	0	3	21	B

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde; Karapınar mahallesi büyük oranda, sınır mahalleleri olan Durugöl ve Karşıyaka Mahallelerine ise kısmen hizmet ettikleri görülmektedir (Şekil 5.16).

Şekil 5.16 Karapınar Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.10 Karşıyaka Mahallesi

Topografik olarak düz bir yapıya sahip olan Karşıyaka Mahallesi 2.282,26 da alanı ile Altınordu ilçesinin %10'luk kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 16.195 kişi olan mahallede toplamda 12.150 m² alana sahip 5 adet park bulunmakta olup kişi başına 0,72 m² park alanı düşmektedir. Kişi başı 2,5 m² park alanı standardına ulaşmak için 28.337 m² park alanına daha ihtiyaç duyulmaktadır (Çizelge 5.32).

Çizelge 5.32 Karşıyaka Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri

- 1-Belde Park ve Çocuk Bahçesi
- 2-970. Sokak Park Alanı
- 3-İbrahim Baş Park ve Çocuk Bahçesi
- 4-Karşıyaka Çocuk Parkı
- 5-Civil Kenarı Park Alanı

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Büyüklük (m ²)
1	1.750					
2	800					
3	3.000	12.150	16.195	0,75	28.337	40.487
4	400					
5	6.200					

İçinde barındırdıkları farklı alan kullanımları ile aktif rekreasyona imkan sunan park alanlarında bulunan kentsel donatı elemanları standartlara uygun ölçülere sahiptir. Kilit parke taş döşeme kullanılan zeminlerde çim gelişimleri görülmektedir. 995. Sokak parkında bulunan geleneksel çocuk oyun ekipmanında yer yer paslanmalar ve boyalarda aşınmalar bulunmaktadır. 970. sokak park alanı ve Belde parkta donatılarda, zeminlerde ve oyun ekipmanlarında vandalizmin etkileri görülmektedir. İbrahim Baş park ve çocuk bahçesinde bulunan süs havuzu yüzeyinde bakım eksikliğinden kaynaklı suda yeşillenme ve yosunlaşma bulunmaktadır (Şekil 5.17).

Çizelge 5.33 Karşıyaka Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	1989	4	2	-	2	-	-	100	1.650
2	2014	3	3	-	5	-	-	250	550
3	2005	7	6	2	2	1	-	250	2.750
4	2010	3	-	-	-	-	-	40	360
5	2017	5	4	-	10	-	-	200	6.000

Şekil 5.17 Karşıyaka Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

11.310 m² alan ile parkların %93'lük kısmı yeşil alanlardan oluşmaktadır. Parklarda kullanılmış olan canlı materyaller Çizelge 5.34'de verilmiştir.

Çizelge 5.34 Karşıyaka Mahallesi Parkları Bitki Listesi

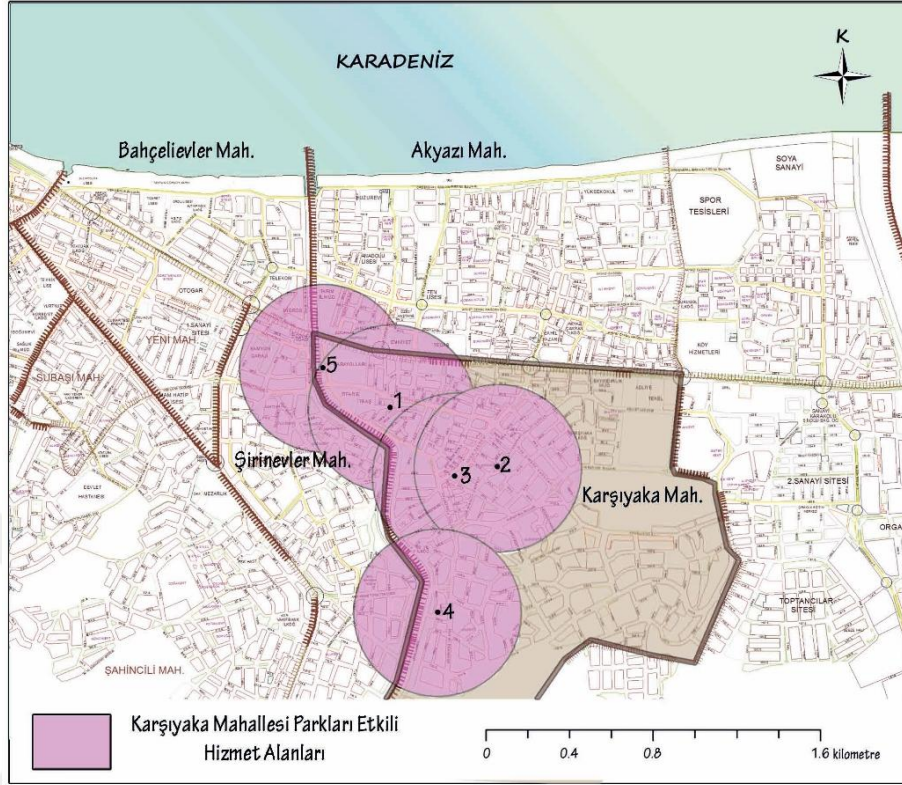
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Abies nordmanniana</i>
2	<i>Acer platanoides, Acacia dealbata, Catalpa bignonioides</i>
3	<i>Fraxinus excelsior, Euonymus japonica, Phoenix Canariensis, Abies nordmanniana, Catalpa bignonioides, Aesculum hippocastanum, Chamaerops excelsa</i>
4	<i>Abies nordmanniana</i>
5	<i>Morus alba, Abies nordmanniana, Tilia tomentosa</i>

Mahallede bulunan parklar kalite kriterleri bakımından değerlendirildiğinde; Belde, İbrahim Baş park ve çocuk bahçesi ile Karşıyaka çocuk parkının orta (C), 970. Sokak park alanının iyi (B) ve Civil kenarı park alanının çok iyi (A) kalite sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.35).

Çizelge 5.35 Karşıyaka Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	3	2	2	4	2	0	2	15	C
2	2	3	3	4	3	0	2	17	B
3	2	2	3	4	2	0	3	16	C
4	1	3	2	4	2	0	2	14	C
5	6	4	4	4	4	0	2	24	A

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde ise; Karşıyaka Mahallesine b1y1k oranda, şirinevler Mahallesine ise kısmen hizmet ettiği g1r1lmektedir (şekil 5.18).

şekil 5.18 Karşıyaka Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.11 Kirazlımanı Mahallesi

Topografik olarak eğimli bir yapıya sahip olan Kirazlımanı Mahallesi 396,40 da y1z 1lç1m1 ile Altınordu ilçesinin %1,75'lik kısmını kapsamaktadır. N1fusu 1.039 kişi olan mahallede 600 m² alana sahip 1 adet park bulunmakta olup kişi başına 0,57 m² park alanı d1şmektedir. Kişi başı 2,5 m² park alanı standardına ulaşmak için mahallede 1.997 m² park alanına daha ihtiyaç duyulmaktadır (izelge 5.36).

Çizelge 5.36 Kirazlımanı Mahallesi Park Alanı Konumu ve Yeterliliği

1-ŞHT. JAND. ER Ali Keleş Park
ve Çocuk Bahçesi

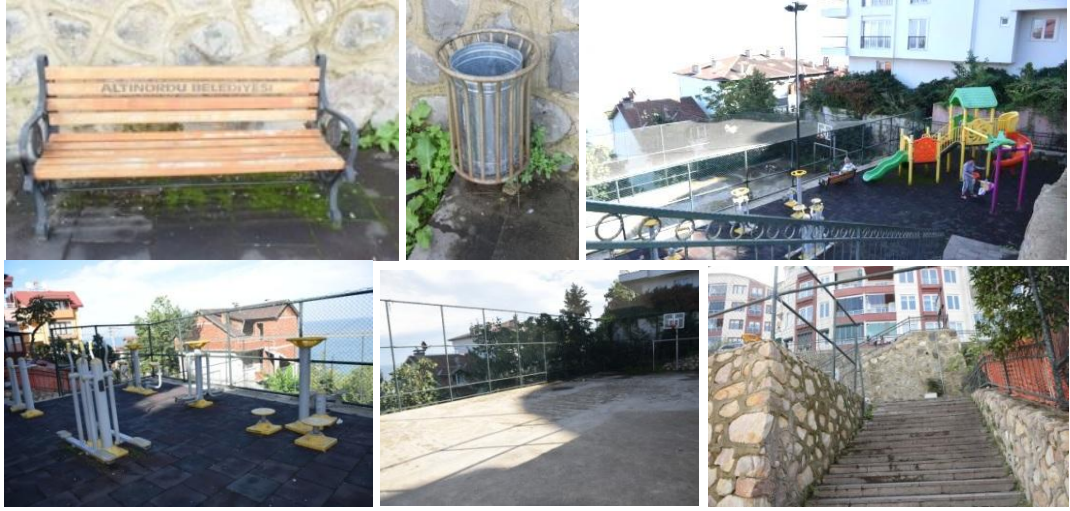

No	Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Büyüklük (m ²)
1	600	1.039	0,57	1.997	2.597

Teraslama yöntemi ile arazi formuna uyarlanmış olan park aktif rekreasyona imkân sunan; dinlenme, çocuk oyun ve spor alanı olmak üzere 3 farklı kullanımdan oluşmaktadır (Şekil 5.19). Park içerisinde bulunan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun ölçülere sahip olsalar da sayıca yetersiz kalmaktadır. 1 adet çift taraflı boylu aydınlatma elemanı bulunan parkta kör noktalar oluştuğundan dolayı gece kullanımına uygun değildir. Park alanında kullanılan merdivenlerin basamak yükseklikleri ve basamak genişlikleri TS 9111 standartlarına uygun ölçülere sahiptir.

Çizelge 5.37 Kirazlımanı Mahallesi Park Alanı Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Kentsel Donatı Elemanları			Aydınlatma (Adet)	Mimari Yapı Elemanları		Zemin Durumu (m ²)	
		Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)		Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2013	2	2	-	1	-	-	600	-

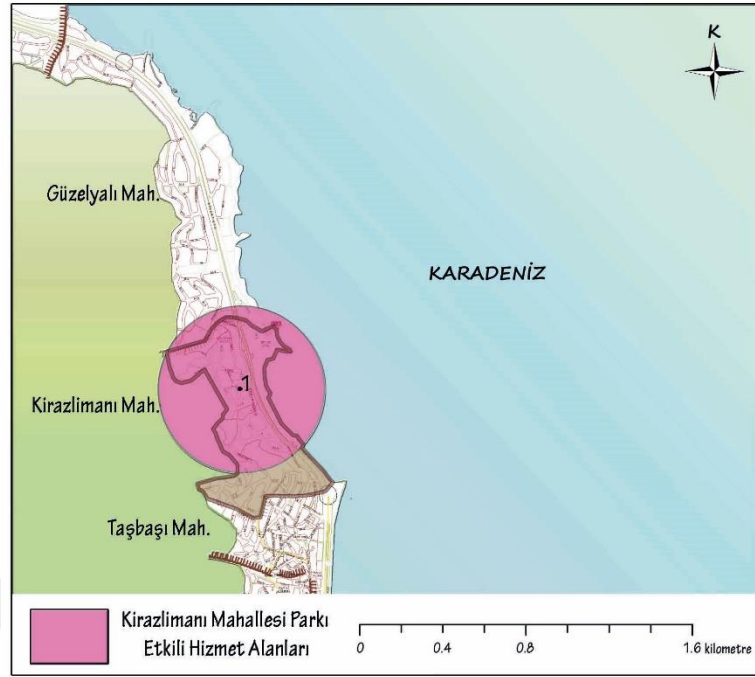
Şekil 5.19 Kirazlımanı Mahallesi Parkı Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Park genel olarak değerlendirildiğinde; kauçuk ve beton zeminden oluşan yüzeylerde oluşan yosunlaşmalar, drenaj eksikliğinden kaynaklı su birikintileri, kentsel donatı elemanlarındaki paslanmalar ve fitness ekipmanlarındaki eksik parçalar, alanda bakım ve onarım eksikliği olduğunu göstermektedir. Tamamı sert zemin olan parkta bitkisel uygulama bulunmamaktadır. Park alanı, kalite değerleri bakımından incelendiğinde orta kalite (C) park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.38).

Çizelge 5.38 Kirazlımanı Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	3	3	2	1	2	0	4	14	C

Park ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde; Kirazlımanı Mahallesine büyük oranda ve Güzelyalı Mahallesine ise kısmen hizmet ettiği görülmektedir (Şekil 5.20).

Şekil 5.20 Kirazlıman Mahallesi Park Alanı Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.12 Kumbaşı Mahallesi

Deniz kıyısı yerleşkesi olan Kumbaşı Mahallesi topografik olarak düz bir yapıya sahiptir. 1.374,91 da yüz ölçümü ile Altınordu ilçesinin %6,07'lik kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 1.705 kişi olan mahallede toplamda 5.984 m² alana sahip 3 adet park bulunmakta olup kişi başına 3,50 m² park alanı düşmektedir (Çizelge 5.39).

Çizelge 5.39 Kumbaşı Mahallesi Parkların Konumları ve Yeterlilikleri

- 1-Kumbaşı Park ve Çocuk Bahçesi
- 2-ŞHT. ÜST. Okan Melik Caddesi Park ve Çocuk Bahçesi
- 3-15. Sokak Park ve Çocuk Bahçesi

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)
1	1.100				
2	500	5.984	1.705	3,50	-
3	4.384				

Kumbaşı mahallesinde bulunan parklar aktif rekreasyona imkân sunan; dinlenme, spor ve çocuk oyun alanları olmak üzere 3 farklı alan kullanımından oluşmaktadır (Şekil 5.21). Parklarda bulunan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun

ölçülere sahiptir. Kentsel donatı elemanları bakımından 15. sokak parkı ve Kumbaşı park yeterlilik gösterirken, Okan Melik caddesi parkında bulunan kentsel donatı elemanları sayıca yetersiz kalmaktadır. Aydınlatma elemanlarının sayıca az olduğu ya da hiç bulunmadığı parklarda park aydınlatması sokak lambaları aracılığıyla sağlanmaktadır (Çizelge 5.40). Geleneksel çocuk oyun ekipmanlarının bulunduğu üç park alanında oyun ekipmanları ve zeminleri iyi durumdadır. 15. sokak parkı girişinde bulunan merdiven basamak yüksekliği, genişliği ve yüzey kaplaması bakımından TS 9111 standardına uygun ölçü ve forma sahiptir.

Çizelge 5.40 Kumbaşı Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Kentsel Donatı Elemanları			Mimari Yapı Elemanları				
		Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2006	7	3	1	1	-	-	390	710
2	2010	3	1	-	-	-	-	500	-
3	2017	18	5	1	18	-	-	2.140	2.244

Şekil 5.21 Kumbaşı Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Parklar genel olarak değerlendirildiğinde; Kumbaşı park ve 15. Sokak parkı bakım ve onarım yönünden çok iyi durumda iken Okan Melik Caddesi park alanında eksiklikler görülmektedir. Tamamı sert zeminden oluşan Okan Melik Caddesi parkında bitkisel materyal kullanılmamıştır. Toplamda 5.484 m² alana sahip olan parklarda 2.954 m² alan ile parkların %49,3'lük kısmını yeşil alan oluşturmaktadır. Parklarda bulunan bitkisel materyaller Çizelge 5.41'de verilmiştir.

Çizelge 5.41 Kumbaşı Mahallesi Parkları Bitki Listesi

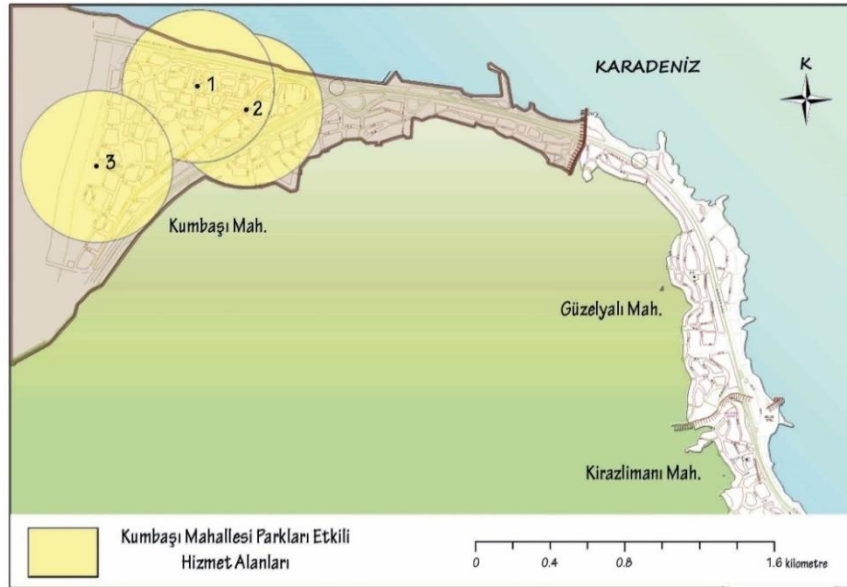
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Abelia grandiflora, Yucca filamentosa, Ligustrum vulgare</i>
2	-
3	<i>Phoenix canariensis, Pinus nigra, Rosa sp., Thuja orientalis aurea nana, Gaura lindheimeri, Pinus pinea, Magnolia grandiflora, Photinia fraseri "red robin"</i>

Mahallede bulunan parklar kalite değerleri bakımından incelendiğinde; Kumbaşı parkı iyi (b), ŞHT. ÜST. Okan Melik Caddesi park ve çocuk bahçesinin orta (C) ve 15. Sokak parkının çok iyi kaliteye (A) sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.42).

Çizelge 5.42 Kumbaşı Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımları	Toplam	Sınıf
1	2	2	3	4	4	0	2	17	B
2	1	3	2	1	2	0	3	12	C
3	4	4	4	4	4	0	4	24	A

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında Kumbaşı Mahallesi açısından ulaşılabilirlik sınırları içerisinde olduğu görülmektedir (Şekil 5.22).

Şekil 5.22 Kumbaşı Mahallesi Park Alanlarının Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.13 Nizamettin Mahallesi

Topografik olarak eğimli bir yapıya sahip olan Nizamettin Mahallesi 192,90 da yüz ölçümü ile Altınordu ilçesinin %0,63'lük kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 4.523 kişi olan mahallede 1.000 m² alana sahip 1 adet park bulunmakta olup, kişi başına 0,22 m² park alanı düşmektedir. Kişi başına 2,5 m² park alanı standardına ulaşmak için mahallede 10.307 m² park alanına daha ihtiyaç duyulmaktadır (Çizelge 5.43).

Çizelge 5.43 Nizamettin Mahallesi Parkı Konum ve Yeterliliği

1-Nizamettin Park ve Çocuk Bahçesi

No	Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Büyüklük (m ²)
1	1.000	4.523	0,22	10.307	11.307

Park, aktif rekreasyona imkân sunan; dinlenme, çocuk oyun ve fitness alanı gibi 3 kullanımdan oluşmaktadır (Şekil 5.23). Parkta bulunan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun ölçülere sahip olsalar da sayıca yetersiz kalmaktadır (Çizelge 5.44). Alana girişlerin sağlandığı noktada bulunan merdiven TS standardına uygun basamak yüksekliğine ve genişliğine sahiptir. Standartlara göre %6 eğime sahip olması gereken özel gereksinimli insanları için düzenlenmiş olan rampa %20 eğime sahip olup standartlara uygun değildir. Dinlenme alanına giden merdivenler oval bir yapıya sahiptir. Eşit aralık ve yüksekliğe sahip olmayan oval merdiven ergonomik açıdan kullanımı zorlaştırmaktadır.

Çizelge 5.44 Nizamettin Mahallesi Parkı Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Kentsel Donatı Elemanları			Aydınlatma (Adet)	Mimari Yapı Elemanları		Zemin Durumu (m ²)	
		Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)		Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2011	1	1	-	-	-	-	370	630

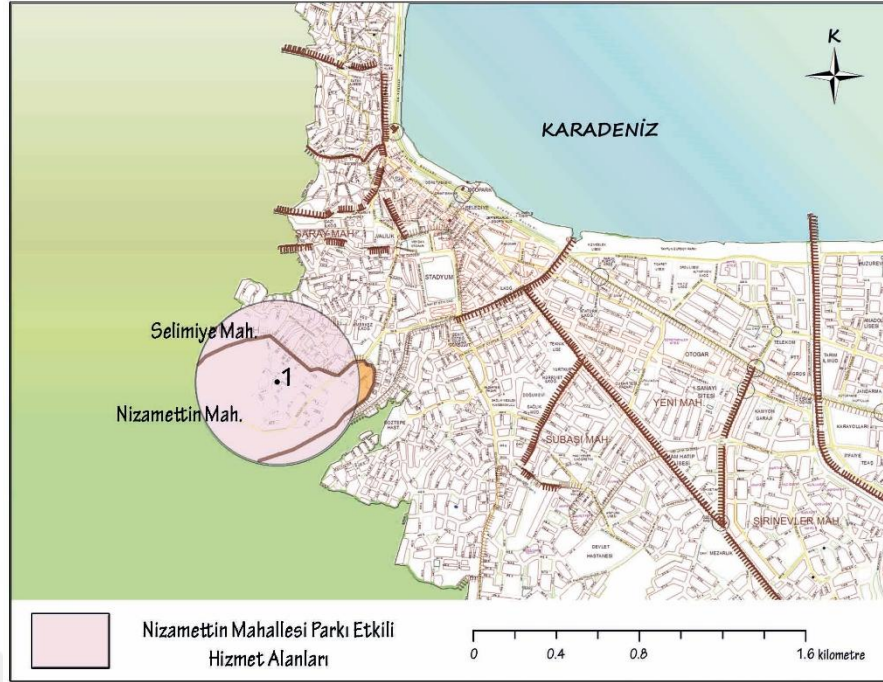
Şekil 5.23 Nizamettin Mahallesi Parkı Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Parklar genel olarak değerlendirildiğinde; donatı elemanlarında iklimsel faktörler ve bakım eksikliğinden dolayı aşınmalar, zeminde ise yabancı ot büyümeleri görülmektedir. %63'lük kısmı yeşil alandan oluşan parkta kullanılan bitkisel materyaller; *Thuja orientalis aurea*, *Prunus laurocerasus*, *Lagerstroemia indica*, *Prunus cerasifera*'dır. Kalite değerleri bakımından incelendiğinde orta kalite (C) park sınıfında yer aldığı tespit edilmiştir (Çizelge 5.45).

Çizelge 5.45 Nizamettin Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	2	2	1	4	2	1	3	15	C

Ulaşılabilirlik kapsamında parkın bulunduğu mahalleye büyük oranda ve Selimiye mahallesi de kısmen hizmet ettiği görülmektedir (Şekil 5.24).

Şekil 5.24 Nizamettin Mahallesi Park Alanı Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.14 Saray Mahallesi

Topografik olarak eğimli bir yapıya sahip olan Saray Mahallesi, 101,65 da yüz ölçümü ile Altınordu ilçesinin %0,33'lük kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 1.282 kişi olan mahalle toplamda 4.750 m² alana sahip 2 park bulunmakta olup, kişi başına 3,70 m² park alanı düşmektedir (Çizelge 5.46).

Çizelge 5.46 Saray Mahallesi Parkları Konumları ve Yeterlilikleri

- 1-Saray Park ve Çocuk Bahçesi
2-El Sanatları Parkı

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)
1	1.750	4.750	1.282	3,70	-
2	3.000				

Saray mahallesinde bulunan parklar içinde bulundurdukları alan kullanımları bakımından aktif rekreasyon faaliyetlerine imkan sunan bir yapıya sahiptir. Saray park genel anlamda koruluk niteliği taşırken, El Sanatları parkı içinde barındırdığı

geleneksel ürün satış alanları, büfeler ve konumu itibariyle bir toplanma alanı niteliği taşımaktadır (Şekil 5.25). Parklarda bulunan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun ölçülere sahiptir. Her iki alanda kullanılan çöp kutuları sayıca yetersiz kalmaktadır ve TS standardına uygun konumlandırılmamıştır (Çizelge 5.47). Zemin kaplamaları bakımından El sanatları parkı iyi durumda iken, Saray parkta döşemelerde uyumsuzluklar, çöküntüler ve işlevini yitirmiş ağaç altı ızgaraları bulunmaktadır. El sanatları parkında bulunan çocuk oyun alanı toprak zeminden oluşurken, Saray parkta bulunan çocuk oyun alanının zemini kauçuktan oluşmaktadır. Kauçuk zemin üzerinde oyun ekipmanı değişikliğinden kaynaklı bağlantı noktaları kalmıştır. Saray Parkta bulunan merdivenlerde basamak yüksekliği ve basamak genişlikleri arasında sabit bir oran bulunmadığından TS standardına uygun değildir (Şekil 5.25).

Çizelge 5.47 Saray Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Kentsel Donatı Elemanları			Mimari Yapı Elemanları			Zemin Durumu (m ²)	
		Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Sert Zemin	Yeşil Alan
						Süs Havuzu	Çeşme		
1	2009	6	4	-	8	-	-	630	1.120
2	2017	11	2	-	10	-	1	2.000	1.000

Şekil 5.25 Saray Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Parklar genel olarak değerlendirildiğinde; Saray parkta bakım ve onarım kaynaklı eksiklikler bulunmaktadır. Yaklaşık %45'i yeşil alandan oluşan parklarda kullanılan bitkisel materyal Çizelge 5.48'de belirtilmiştir.

Çizelge 5.48 Saray Mahallesi Parkları Bitki Listesi

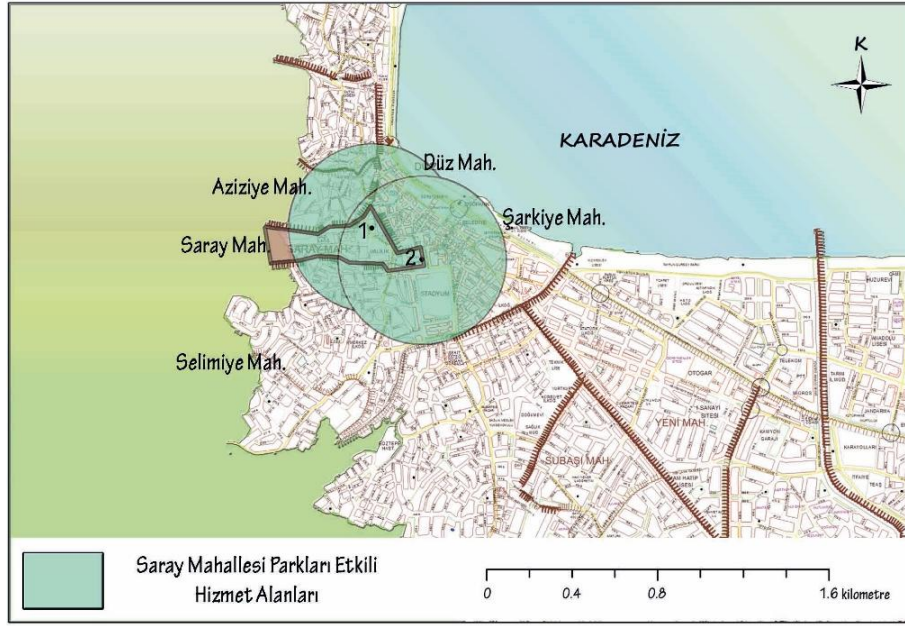
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Pinus nigra</i>
2	<i>Magnolia grandiflora, Hibiscus syriacus, Picea pungens, Yucca filamentosa, Rosa sp., Robinia pseudoacacia, Lagerstroemia indica, Malus sp., Acer negundo, Acer platanoides, Rosa sp., Cedrus deodora pendula</i>

Mahallede bulunan parklar belirlenmiş olan kalite değerleri bakımından incelendiğinde; Saray parkın orta kaliteye (C), El sanatları parkının ise iyi kaliteye sahip (B) park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.49).

Çizelge 5.49 Saray Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımları	Toplam	Sınıf
1	3	2	3	4	2	0	3	15	C
2	3	2	4	2	4	2	2	19	B

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde; Saray, Aziziye ve Düz mahalleye tamamen, Şarkiye mahallesine büyük oranda ve Selimiye mahallesine ise kısmen hizmet ettikleri görülmektedir (Şekil 5.26).

Şekil 5.26 Saray Mahallesinde Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.15 Selimiye Mahallesi

Topografik olarak hafif eğimli bir yapıya sahip olan Selimiye Mahallesi 550,41 da yüz ölçümü ile Altınordu İlçesinin %2,43'lük kısmını kapsamaktadır. Nüfus 9.482 kişi olan mahallede toplamda 9.800 m² alana sahip 4 park bulunmakta olup, kişi başına 1,03 m² park alanı düşmektedir. Kişi başına 2,5 m² park alanı standardına ulaşmak için 13.907 m² park alanına daha ihtiyaç duyulmaktadır (Çizelge 5.50).

Çizelge 5.50 Selimiye Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri

- 1-ŞHT. JAN. ONB. Cemil Tanrıver Park ve Çocuk Bahçesi
- 2-Selimiye Çocuk Parkı
- 3-Koru Park ve Çocuk Bahçesi
- 4-19 Eylül Park ve Çocuk Bahçesi

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Büyüklük (m ²)
1	600					
2	2.000					
3	5.000	9.800	9.482	1,03	13.907	23.707
4	2.200					

Alan kullanımları bakımından aktif rekreasyona imkân sunan parklardaki donatı elemanları TS standartlarına uygun ölçülere sahiptir. Genel olarak oturma ve aydınlatma birimleri sayıları yetersiz ve çöp kutularının konumlandırılması TS standartlarına uygun değildir (Çizelge 5.51). Zemin durumu bakımından en iyi durumda olan park Cemil Tanrıver Parkı ve çocuk bahçesidir. Diğer parkların zeminlerinde görülen çökmeler, çim gelişimleri ve revize sonucu oluşan eski ekipman kalıntıları alanların görsel kalitesini düşürmekte ve yürüyüş esnasında kullanıcıları zorlamaktadır. Selimiye Çocuk Parkı ve Kuru Parkın giriş noktalarında bulunan merdivenler TS standartlarına uygun ölçülere sahip olsalar da merdiven yüzeylerinde görülen kırılmalar ve bitki gelişimleri kullanımı zorlaştırmaktadır (Şekil 5.27).

Çizelge 5.51 Selimiye Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2013	2	3	1	1	-	-	400	200
2	2010	2	1		1	-	-	500	1.500
3	1986	2	-	2	15	1	-	1.000	4.000
4	1996	12	3	-	4	-	-	2.200	-

Şekil 5.27 Selimiye Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Parkların toplamda %58,1'lik kısmını oluşturan yeşil alanlarda kullanılmış olan bitkisel materyaller Çizelge 5.52'de verilmiştir.

Çizelge 5.52 Selimiye Mahallesi Parkları Bitki Listesi

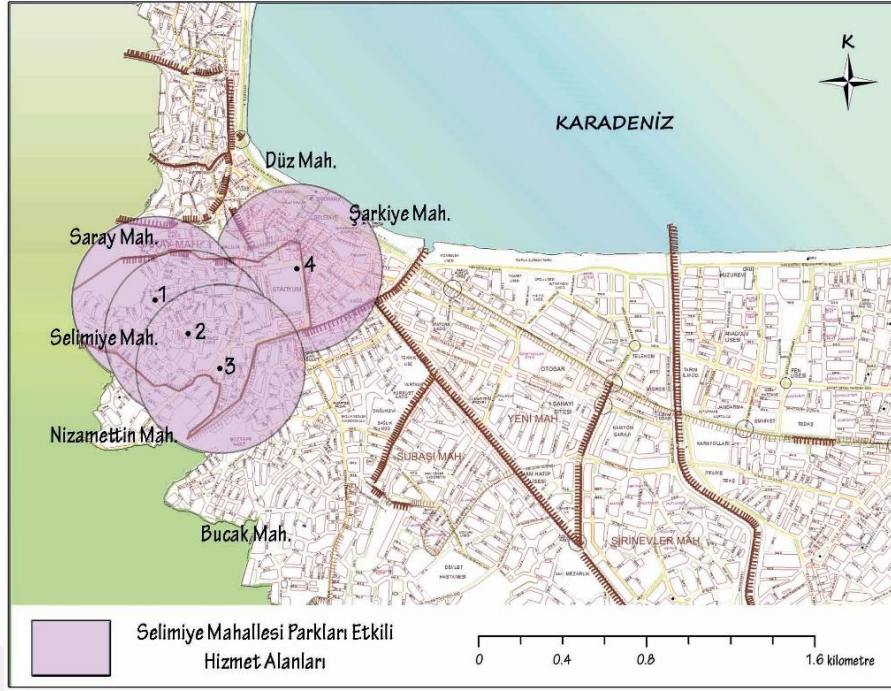
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Cupressocyparis leylandii, Cupressus macrocarpa "Goldcrest", Robinia pseudoacacia, Phoenix Canariensis, Abelia grandiflora</i>
2	<i>Cupressocyparis leylandii, Abelia grandiflora</i>
3	<i>Phoenix Canariensis, Abelia grandiflora, Pinus nigra, Aesculus hippocastanum, Platanus orientalis, Acer negundo, Fraxinus excelsior</i>
4	<i>Ligustrum vulgare, Salix babylonica</i>

Parklar kalite kriterleri bakımından değerlendirildiğinde ŞHT. JAN. ONB. Cemil Tanrıver parkı ve çocuk bahçesi, Koru Park ve 19 Eylül park ve çocuk bahçesi orta (C), Selimiye çocuk parkının ise iyi (B) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.53).

Çizelge 5.53 Selimiye Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	2	2	3	2	2	0	3	14	C
2	3	2	2	4	2	0	4	17	B
3	4	2	1	4	1	1	3	16	C
4	3	2	2	1	2	0	2	12	C

Parklar ulaşılabilirlik bakımından incelendiğinde; Selimiye Mahallesine tamamen, Düz, Şarkıye ve Saray Mahallelerine büyük oranda, Nizamettin ve Düz Mahallelerine ise kısmen hizmet ettiği görülmektedir (Şekil 5.28).

Şekil 5.28 Selimiye Mahallesi Park Alanları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.16 Subaşı Mahallesi

Topografik olarak eğimli bir yapıya sahip olan Subaşı Mahallesi 264.96 da yüz ölçümü ile Altınordu ilçesinin %1,17'lik kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 8.532 kişi olan mahallede toplam 2.900 m² alana sahip 2 adet park bulunmaktadır. Kişi başına 0,33 m² park alanı düşen mahallede kişi başı 2,5 m² standardına ulaşmak için 18.430 m² park alanına ihtiyaç duyulmaktadır (Çizelge 5.54).

Çizelge 5.54 Subaşı Mahallesi Parkların Konumları ve Yeterlilikleri

- 1-Subaşı Parkı
2-483 Sokak Park ve Çocuk Bahçesi

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Alan (m ²)
1	600	2.900	8.532	0,33	18.430	21.330
2	2.300					

Aktif rekreasyona olanak sağlayan parklar; dinlenme, spor ve çocuk oyun alanlarından oluşmaktadır. Parklarda bulunan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun ölçülere sahiptir ve sayıca yeterlilik göstermektedir (Çizelge 5.55). Aydınlatma elemanı yetersiz olan parklar sokak lambaları tarafından aydınlatılmaktadır. Aydınlatma eksikliğinden kaynaklı alan içerisinde kör noktaların oluşması gece kullanımı açısından tehlike arz etmektedir. Zemin durumları bakımından Subaşı parkında çocuk oyun ekipmanının bulunduğu kauçuk zeminde boşluklar ve 2007 yılında yapılmış olan revize sonucunda eski ekipmana ait montaj noktaları görülmektedir (Şekil 5.29).

Çizelge 5.55 Subaşı Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	1987	5	4	-	1	-	-	575	25
2	2017	8	2	-	-	-	-	486	1.814

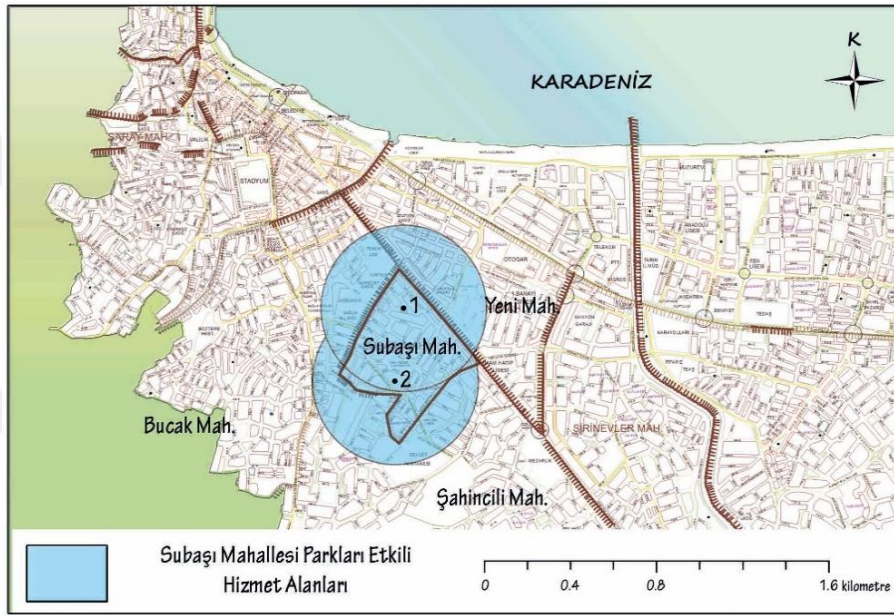
Şekil 5.29 Subaşı Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Mahallede bulunan parklar belirlenmiş olan kalitede değerleri bakımından incelendiğinde; Subaşı parkı orta (C), 483 Sokak parkının ise iyi (B) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.56).

Çizelge 5.56 Subaşı Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımları	Toplam	Sınıf
1	1	2	3	2	1	0	4	13	C
2	3	3	3	4	3	0	3	19	B

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde; Subaşı Mahallesi tamamen, Bucak, Şahincili ve Yeni mahalleye ise kısmen hizmet ettikleri görülmektedir (Şekil 5.30).

Şekil 5.30 Subaşı Mahallesi Park Alanlarının Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.17 Şahincili Mahallesi

Topografik olarak eğimli bir yapıya sahip olan Şahincili Mahallesi 2.054,29 da yüz ölçümü ile Altınordu İlçesinin %9,07'lik kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 24.426 kişi olan mahallede toplamda 24.260 m² alana sahip 8 adet park bulunmakta olup, kişi başına 1,00 m² park alanı düşmektedir. Kişi başı 2,5 m² park alanı standardına ulaşmak için mahallede 36.805 m² alanın park olarak değerlendirilmesi gerekmektedir (Çizelge 5.57).

Çizelge 5.57 Şahincili Mahallesi Parkları Konumları ve Yeterlilikleri

- 1- ŞHT. JAN. ÜÇVŞ. Kani Çaylak Park ve Çocuk Bahçesi
- 2- Halit Kahraman Park ve Çocuk Bahçesi
- 3-588. sokak Park ve Çocuk Bahçesi
- 4-518. sokak Park ve Çocuk Bahçesi
- 5-ŞHT. UZM. ÇVŞ. Cüneyt Akkuş Park ve Çocuk Bahçesi
- 6-Karadeniz Park
- 7-580. sokak Park
- 8- Sevgi Park ve Çocuk Bahçesi

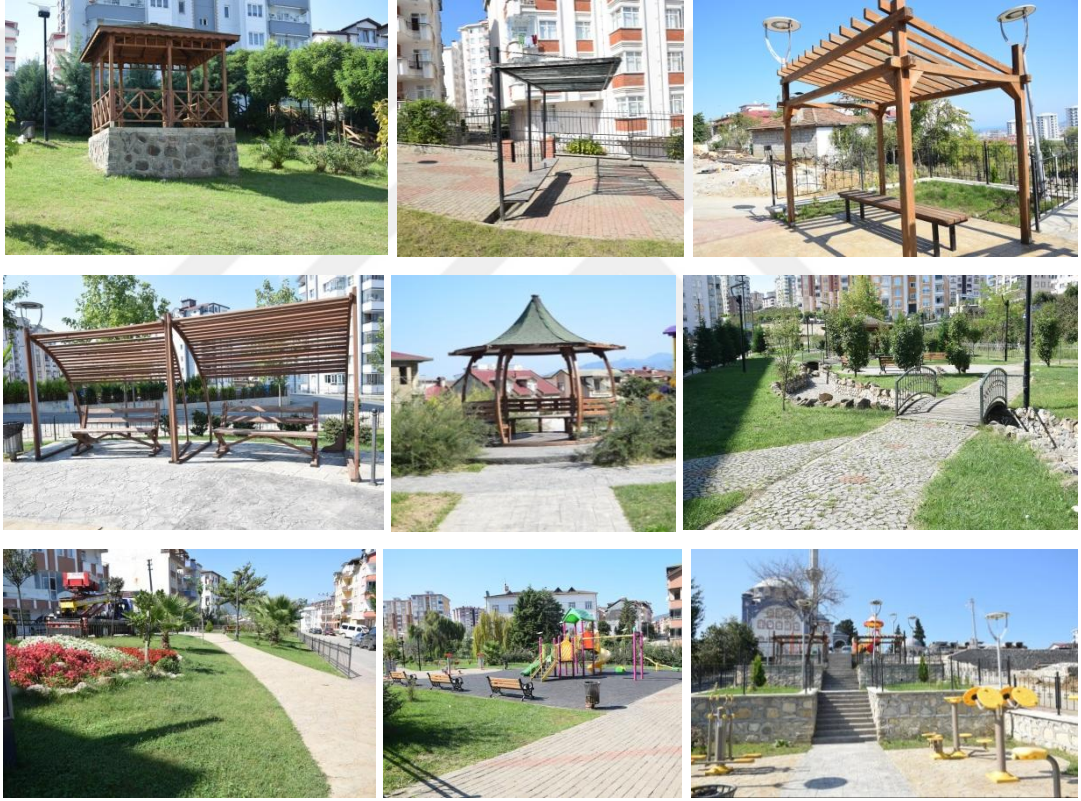

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Büyüklük (m ²)
1	5.060					
2	4.100					
3	500					
4	850	24.260	24.426	1,00	36.805	61.065
5	5.000					
6	2.000					
7	1.250					
8	5.500					

Mahallede bulunan 8 parktan 7'si aktif rekreasyona imkân sunarken 580. sokak park dinlenme alanı niteliği taşıyarak pasif karakterli rekreasyona imkân sunmaktadır (Şekil 5.31). Parklarda bulunan kentsel donatı elemanları TS standartlarına uygun ölçülere sahiptir. İklimsel faktörlerden kaynaklı donatı elemanlarında bozulmalar görülmektedir. Eğimli arazi üzerinde yapılmış olan ŞHT. JAN. ÜÇVŞ. Kani Çaylak, Sevgi, Halit Kahraman ve 588. sokak park ve çocuk bahçelerinde bulunan merdivenler genel olarak TS standartlarında uygun ölçülere sahiptir. ŞHT. UZM. ÇVŞ. Cüneyt Akkuş park ve çocuk bahçesinde bulunan informal süs havuzu, parkın giriş noktasından çıkışına kadar parkı baştan sona sarmaktadır (Şekil 5.31).

Çizelge 5.58 Şahincili Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2013	3	10	2		-	-	1.070	3.990
2	2015	12	10	6	15	-	-	2.550	1.550
3	2016	2	3	2	12	-	-	345	155
4	2017	2	4	-	2	-	-	336	514
5	2012	8	6	1	16	1	-	1.138	3.862
6	2006	2	2	-	10	-	-	750	1.250
7	2015	1	3	2	4	-	-	287	963
8	2006	10	5	1	12	-	-	2.636	2.864

Şekil 5.31 Şahincili Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Toplamda 15.148 m² alan ile parkların %62'lik kısmını oluşturan yeşil alanlarda kullanılmış olan bitkisel materyaller Çizelge 5.59'da verilmiştir.

Çizelge 5.59 Şahincili Mahallesi Parkları Bitki Listesi

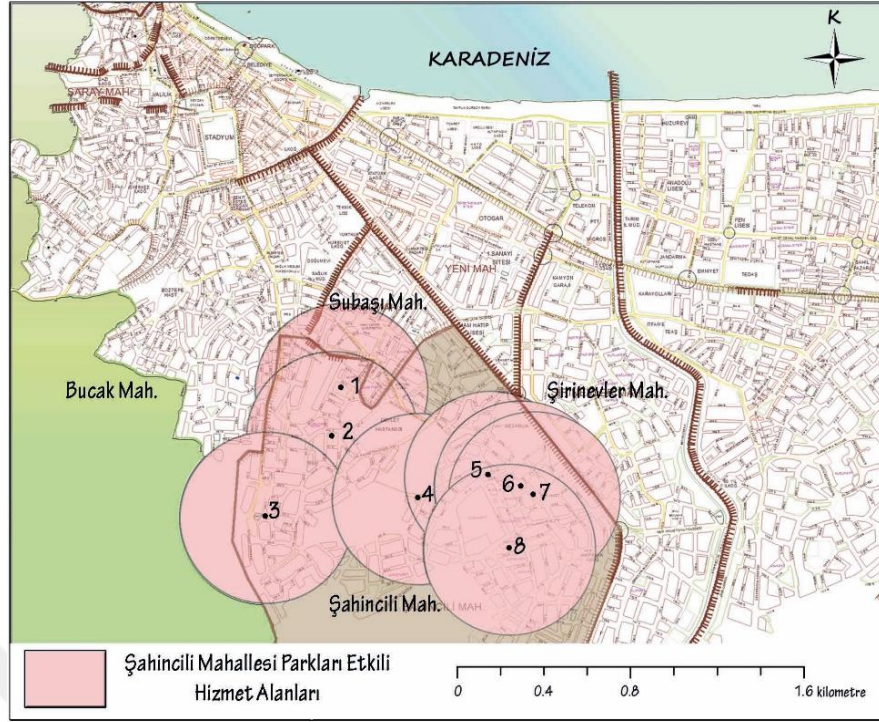
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Robinia pseudoacacia, Acer negundo, Platanus orientalis, Picea Pungens, Euonymus japonica, Catalpa bignonioides, Cupressus macrocarpa 'goldcrest', Phoenix canariensis, Aesculus hippocastanum, Fraxinus excelsior</i>
2	<i>Cupressus macrocarpa 'goldcrest', Nandina domestica "fire power", Salix babylonica, Gaura lindheimeri, Acer platanoides, Pittosporum tobira, Rosmarinus officinalis, Magnolia grandiflora</i>
3	<i>Cupressus macrocarpa 'goldcrest', Cupressus sempervirens, Euonymus japonica, Abelia floribunda</i>
4	<i>Fraxinus excelsior, Hydrigea hortansis, Thuja orientalis</i>
5	<i>Cupressus macrocarpa 'goldcrest', Thuja orientalis, Rosa sp., Salix babylonica, Platanus orientalis, Photinia fraseri 'Red Robin', Phoenix canariensis, Cortaderia selloana</i>
6	<i>Phoenix canariensis, Robinia pseudoacacia</i>
7	<i>Cercis siliquastrum, Rosa sp. Nerium oleander, Magnolia grandiflora</i>
8	<i>Cupressus macrocarpa 'goldcrest', Euonymus japonica, Yucca filamentosa, Fraxinus excelsior, Phoenix canariensis, Thuja orientalis</i>

Mahallede bulunan parklar kalite kriterleri bakımından incelendiğinde; ŞHT. JAN. ÜÇVŞ. Kani Çaylak, Halit Kahraman, 588. sokak, ŞHT. UZM. ÇVŞ. Cüneyt Akkuş, Sevgi Park ve Çocuk Bahçesi ve Karadeniz Parkının iyi (B), 580. Sokak ile 518. Sokak Parklarının ise orta (C) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.60).

Çizelge 5.60 Şahincili Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	5	2	3	4	2	1	4	21	B
2	4	2	4	3	4	0	4	21	B
3	1	2	4	4	4	0	3	18	B
4	2	2	3	4	4	0	3	16	C
5	4	2	3	4	2	0	4	19	B
6	3	2	3	4	2	0	3	17	B
7	3	2	3	4	4	1	1	18	B
8	5	2	3	4	2	2	4	22	B

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde; Şahincili ve Subaşı Mahallelerine büyük oranda, Şirinevler Mahallesine ise kısmen hizmet ettikleri görülmektedir (Şekil 5.32).

Şekil 5.32 Şahincili Mahallesi Parklarının Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.18 Şarkiye Mahallesi

Deniz kıyısı yerleşkesi olan Şarkiye Mahallesi topografik olarak düz bir yapıya sahiptir. 787 da yüz ölçümü ile Altınordu'nun %3,47'lik kısmını kaplamaktadır. Nüfusu 3.781 kişi olan mahallede 53.000 m² alana sahip 1 adet park bulunmaktadır (Çizelge 5.61). Kişi başı 14,0 m² park alanı düşen mahalle belirlenmiş olan standardın üstünde bir orana sahiptir.

Çizelge 5.61 Şarkiye Mahallesi Parkı Konumu ve Yeterliliği

1-Atatürk Parkı

No	Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)
1	53.000	3.781	14,0	-

Dinlenme alanı, tören alanı, yürüyüş ve bisiklet yolları ile kullanıcılara aktif rekreasyona imkânı sunan parkta kentsel donatı elemanları TS standardına uygun

ölçülere sahiptir ve sayıca yeterlidir (Çizelge 5.62). Kullanılan aydınlatma birimleri her ne kadar sayıca fazla olsalar da geniş tepe çapına sahip ağaçlar alanın yeterince aydınlatılmasına engel olmakta ve kör nokta oluşumuna neden olmaktadır. Parkta bulunan zemin kaplamaları eski ve bakımsız durumdadır (Şekil 5.33). Bu durum kullanım esnasında kullanıcıları ergonomi ve güvenlik açısından zorlamaktadır. Drenaj sorunu bulunan parkta drenajı sağlamak için kullanılmış olan ızgaralar, aralıkları ve konumları bakımından TS 9111 standardına uygun değildir. Parkta 0,70 km bisiklet ve yürüyüş yolu ile toplamda 650 araçlık 2 adet otopark alanı bulunmaktadır. Otopark alanlarına girişler bisiklet ve yürüyüş yolları üzerinden yapılmakta olup girişlerde uyarı işaretleri ve bilgilendirmeler de bulunmaktadır.

Çizelge 5.62 Şarkıye Mahallesi Parkı Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Kentsel Donatı Elemanları				Mimari Yapı Elemanları			
		Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	-	100	34	10	100	1	-	40.900	12.100

Şekil 5.33 Şarkıye Mahallesi Parkı Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

12.100 m² alan ile parkın %22,8'lik kısmını kapsayan yeşil alanda kullanılmış olan canlı materyaller Çizelge 5.63'de verilmiştir.

Çizelge 5.63 Şarkiye Mahallesi Parkları Bitki Listesi

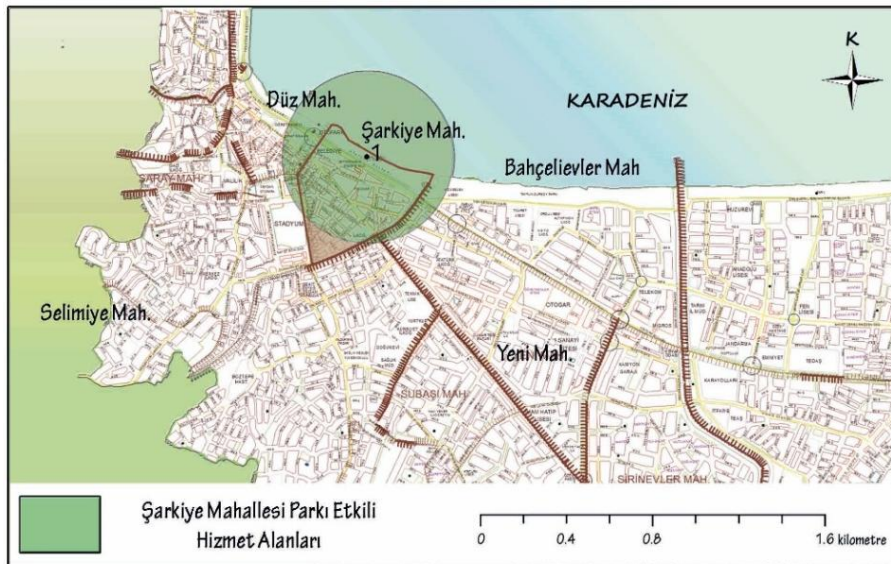
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Magnolia grandifolia, Aesculus hippocastanum, Mespilus germanica, Catalpa bignonioides, Washingtonia filifera, Cedrus deodora 'glauca', Picea pungens 'glauca' Cupressocyparis leylandii, Acacia dealbata, Lagerstromia indica, Chamaecyparis lawsoniana"Ellwoodii, Acer pseudoplatanus, Platanus orientalis, Pittosporum tobira, Thuja occidentalis, Phoenix canariensis, Pittosporum tobira nana, Yucca filamentosa, Rosa sp., Phormium tenax, Juniperus horizontalis, Euonymus japonica var "Aurea", Pyracantha coccinea, Hydrangea macrophylla, Lavandula dentata</i>

Mahallede bulunan park kalite değerleri bakımından incelendiğinde; iyi (B) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.64).

Çizelge 5.64 Şarkiye Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımları	Toplam	Sınıf
1	6	4	4	2	3	1	2	22	B

Park ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde; Şarkiye mahallesine büyük oranda ve sınır mahallesi olan Düz mahalleye ise kısmen hizmet ettiği görülmektedir (Şekil 5.34). Ancak kıyı parkı niteliğindeki park konumu itibariyle çekim merkezi haline gelmiştir. Dolayısıyla kentin geneline hizmet ettiğini söylemek mümkündür.

Şekil 5.34 Şarkiye Mahallesi Park Alanı Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.19 Şirinevler Mahallesi

Topografik olarak hafif eğimli bir yapıya sahip olan Şirinevler Mahallesi 1.306,22 da yüz ölçümü ile Altınordu'nun %5,76'lık kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 15.567 kişi olan mahallede toplamda 24.306 m² alana sahip 9 park bulunmakta olup kişi başına 1,56 m² park alanı düşmektedir. Kişi başı 2,5 m² park alanı standardına ulaşılabilmesi için 14.611 m² park alanına ihtiyaç duyulmaktadır (Çizelge 5.65).

Çizelge 5.65 Şirinevler Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri

- 1- Esnaf Park
- 2- 671. Sokak çocuk Parkı
- 3-ŞHT. İL EMN. MÜD. Cevat Yurdakul Park ve Çocuk Bahçesi
- 4-670. Sokak Çocuk Parkı
- 5-689. Sokak Çocuk Parkı
- 6-Sarıkamış Şehitler Park ve Çocuk Bahçesi
- 7-Civil Kıyı Park
- 8- Harun Çakır Park ve Çocuk Bahçesi
- 9-ŞHT. UZM. JAN. KAD. Sami Yavuz Park ve Çocuk Bahçesi

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Büyüklük (m ²)
1	1320					
2	900					
3	4.000					
4	700					
5	300	24.306	15.567	1,56	14.611	38.917
6	2.000					
7	10.586					
8	2.500					
9	2.000					

Mahallede bulunan 9 parktan 8'i aktif rekreasyona imkân sunarken Esnaf park toplanma alanı niteliğindedir (Şekil 3.35). Parklarda bulunan kentsel donatı elemanlarında iklimsel faktörlerden kaynaklı aşınmalar ve renk solmaları görülmektedir. Zemin kaplaması olarak baskı beton kullanılmış olan parklarda, zemin durumları iyi durumda iken kilit parke taşla kaplı olan park zeminlerinde çim gelişimleri mevcuttur (Şekil 5.35). Eğimli arazi formuna uygun teraslama sistemi ile

oluşturulmuş olan Sami Yavuz ve Harun Çakır parklarında bulunan merdivenler TS standartlarına uymamaktadır.

Çizelge 5.66 Şirinevler Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2015	-	-	-	20	-	-	871	449
2	1997	4	2	-	-	-	-	353	547
3	2013	13	5	-	10	-	-	2.536	1.464
4	-	4	2	-	-	-	-	125	575
5	-	2	2	-	-	-	-	65	235
6	2005	1	1	2	-	-	-	243	1757
7	2018	-	10	-	30	-	-	4.055	6.531
8	2015	2	4	5	15	-	-	530	1.970
9	2012	7	3	1	4	-	-	355	1.645

Şekil 5.35 Şirinevler Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Toplamda 15.143 m² alan ile parkların toplamda %63,2'lik kısmını oluşturan yeşil alanlarda kullanılmış olan bitkisel materyaller Çizelge 5.67'de verilmiştir.

Çizelge 5.67 Şirinevler Mahallesi Parkları Bitki Listesi

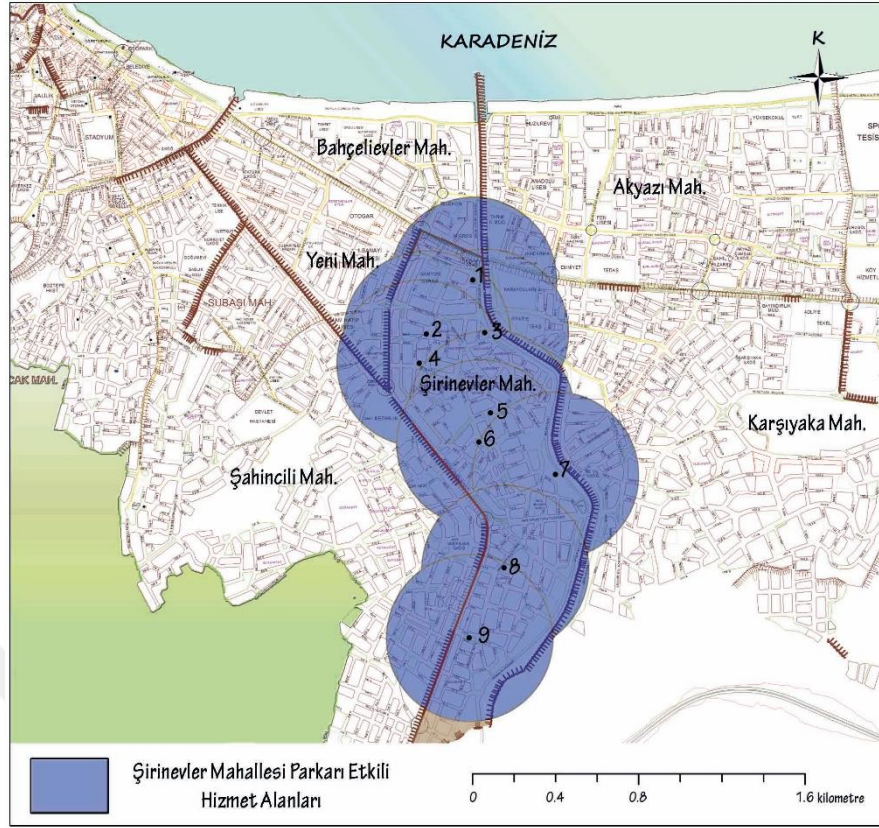
Park No	Bitki Listesi
1	<i>Catalpa bignonioides, Aesculum hippocastanum, Cupressus macrocarpa "goldcrest"</i>
2	<i>Abelia grandiflora, Pyracantha coccinea, Cupressus macrocarpa "goldcrest", Thuja orientalis, Rosa sp., Cortaderia selloana, Phoenix canariensis, Photinia serrulata, Ficus carica</i>
3	<i>Cupressus macrocarpa "goldcrest", Catalpa bignonioides, Acer platanoides, Rosa sp., Platanus orientalis, Nerium oleander, Photinia serrulata, Abelia grandiflora, Magnolia grandiflora, Hibiscus syriacus</i>
4	<i>Platanus orientalis, Aesculum hippocastanum</i>
5	<i>Abies nordmanniana</i>
6	<i>Robinia pseudoacacia, Euonymus japonica var "Aurea"</i>
7	<i>Salix babylonica, Acacia dealbata, Prunus serrulata</i>
8	<i>Cupressus macrocarpa "goldcrest", Abelia grandiflora, Pyracantha coccinea, Thuja orientalis</i>
9	<i>Catalpa bignonioides, Chamaerops excelsa, Acacia dealbata, Acer negundo, Ligustrum vulgare, Robinia pseudoacacia, Juniperus horizontalis</i>

Parklar kalite kriterleri bakımından değerlendirildiğinde; Esnaf park, 671. Sokak, 670. Sokak, 689. Sokak çocuk parkı ile Sarıkamış Şehitler park ve çocuk bahçesi orta (C), ŞHT. İl EMN. MÜD. Cevat Yurdakul, Harun Çakır ile ŞHT. UZM. JAN. KAD. Sami Yavuz park ve çocuk bahçesi iyi (B) ve Civil Kıyı Parkının çok iyi (A) kalite sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.68).

Çizelge 5.68 Şirinevler Mahallesi Parklarının Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımı	Toplam	Sınıf
1	3	2	2	2	4	0	1	14	C
2	2	2	2	4	2	0	2	14	C
3	4	2	3	2	4	0	4	19	B
4	2	2	2	4	2	0	2	14	C
5	1	2	1	4	2	0	2	12	C
6	3	2	2	4	1	0	3	15	C
7	4	4	4	4	4	2	3	23	A
8	4	2	3	4	3	2	4	22	B
9	3	2	3	4	2	2	4	20	B

Parklar ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde; Şirinevler Mahallesine tam anlamıyla, Yeni, Karşıyaka, Akyazı ve Şahincili Mahallelerine kısmen hizmet ettiği görülmektedir (Şekil 5.36).

Şekil 5.36 Şirinevler Mahallesi Parkları Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.20 Taşbaşı Mahallesi

Deniz kıyısı yerleşkesi olan Taşbaşı Mahallesi genel olarak eğimli bir yapıya sahiptir. 193.16 da yüz ölçümü ile Altınordu ilçesinin %0,85'lik kısmını kapsamaktadır. Nüfusu 1.368 kişi olan mahallenin 1979 yılında “Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Kurulu” tarafından bir kısmı kentsel sit alanı ilan edilmiştir. Mahallede toplamda 19.763 m² alana sahip 2 park alanı bulunmakta olup kişi başı 14,4 m² park alanı düşmektedir (Çizelge 5.69).

Çizelge 5.69 Taşbaşı Mahallesi Park Alanları Konumları ve Yeterlilikleri

- 1- Rüsumat Parkı (1)
- 2- Vedat Güler Park

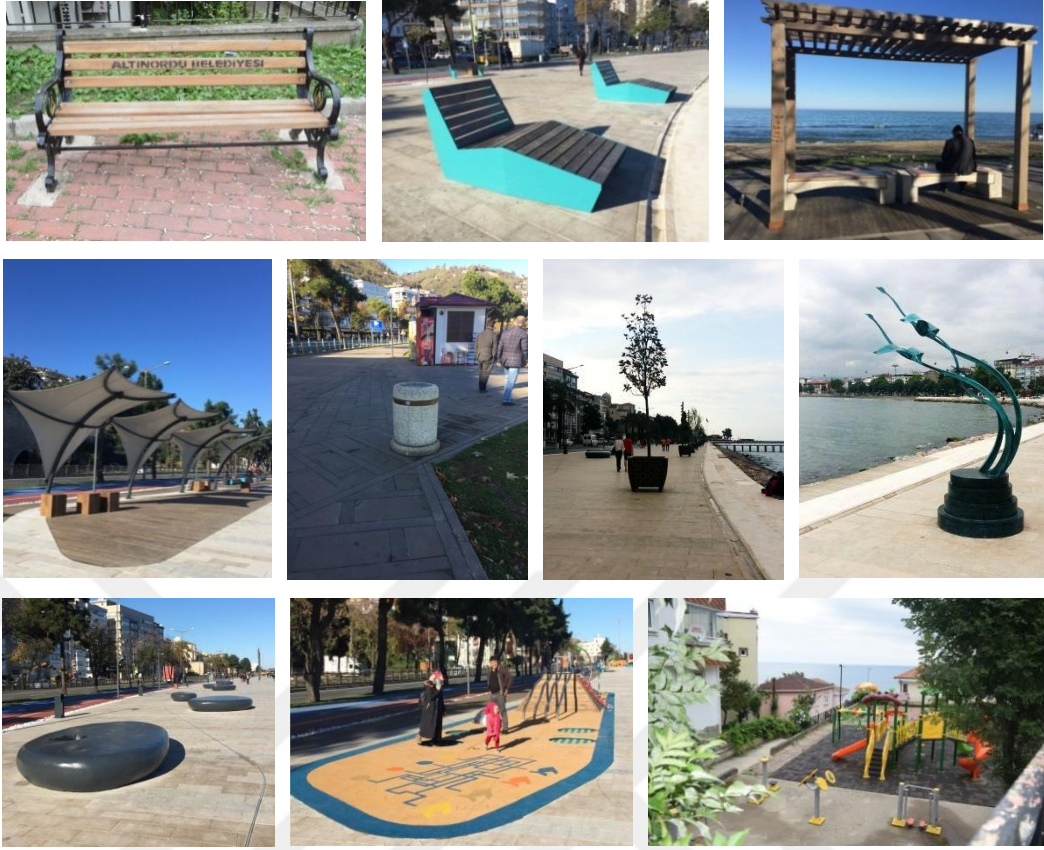

No	Park Alanı (m ²)	Toplam Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)
1	19.063	19.763	1.368	14,4	-
2	700				

Mahalle parkı niteliğindeki Vedat Güler ve kıyı parkı niteliğindeki Rüsumat (1) parkları sahip oldukları alan kullanımları ile aktif rekreasyona imkân sunmaktadır (Şekil 5.37). Parklarda bulunan kentsel donatı elemanları genel olarak TS standartlarına ve ergonomik açıdan kullanıma uygun ölçülere sahiptir. Her iki parkta kullanılmış olan çöp kutuları TS standardına uygun şekilde konumlandırılmıştır. Vedat Güler parkında bulunan aydınlatma elemanı yetersiz kalmakta iken Rüsumat 1 parkında bulunan aydınlatma elemanları çeşitlilik ve fonksiyonellik bakımından gece kullanımına uygun özelliklere sahiptir. Rüsumat (1) parkından bulunan üst örtü elemanları yağışlı ve güneşli havalarda yeterli koruma gösteremediğinden fonksiyonel değildir (Yeşil ve Beyli, 2018). Vedat Güler parkında yağış sonrası görülen yağmur birikintileri drenaj eksikliğini ve zeminde görülen çim gelişimleri de bakım eksikliği olduğunu göstermektedir. Parkta bulunan geleneksel çocuk oyun elemanı ve zemini iyi durumda iken fitness ekipmanlarında görülen malzeme farklılıkları alanın görsel kalitesini düşürmektedir. Kıyı parkında bulunan modern oyun ekipmanı çocuklara ve alanı kullanan büyüklere eğlenme imkânı sunmaktadır (Şekil 5.37). 0,65 km yürüyüş ile bisiklet yolu bulunan Rüsumat (1) parkında fitness ekipmanları kullanıcıların kolayca erişebilecekleri bir yerde konumlandırılmıştır.

Çizelge 5.70 Taşbaşı Mahallesi Parkları Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2018	46	34	3	72	-	-	17.063	2.000
2	1992	5	1	-	2	-	-	600	100

Şekil 5.37 Taşbaşı Mahallesi Parkları Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

Geometrik olarak informal bir yapıya sahip olan Vedat Güler Parkında park dikdörtgen formda oluşturulmuş ve bitkilendirme alan formunun dışında kalan uç noktalara yapılmıştır. E70 karayolu boyunca uzanan Rüsumat 1 parkını yol ile ayıran yeşil bordür boyunca ağaçlandırılmıştır. Ayrıca sert zemin üzerinde bitkisel düzenleme bitki kasaları ile gerçekleştirilmiştir (Şekil 5.37). Alanlarda kullanılmış olan bitkisel materyaller Çizelge 5.71’de verilmiştir.

Çizelge 5.71 Taşbaşı Mahallesi Parkları Bitki Listesi

Park No	Bitki Listesi
1	<i>Acacia dealbata, Cupressus macrocarpa goldcrest, Magnolia grandiflora, Cupressocyparis leylandii, Pinus nigra, Phoenix canariensis, Photinia fraseri 'Red Robin', Euonymus japonica, Abies nordmanniana, Pinus sylvestris</i>
2	<i>Ligustrum vulgare, Lagerstromia indica</i>

Mahallede bulunan parklar belirlenmiş olan kalite kriterleri bakımından incelendiğinde Rüsumat (1) parkının çok iyi (A) ve Vedat Güler Parkının orta (C) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir (Çizelge 5.72).

Çizelge 5.73 Yeni Mahalle Parkı Konum ve Yeterliği

1-337 Sokak Park ve Çocuk Bahçesi

No	Park Alanı (m ²)	Nüfus (Kişi)	Kişi Başına Düşen Miktar (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)	Olması Gereken Alan (m ²)
1	600	15.444	0,03	38.010	38.610

Dinlenme ve çocuk oyun alanı olmak üzere 2 farklı kullanımdan oluşan park, aktif ve pasif karakterli rekreasyona olanak sunmaktadır (Şekil 5.39). Parkta bulunan kentsel donatı elemanları TS standardına uygun ölçülere sahip olsalar da sayıca yetersiz kalmaktadır (Çizelge 5.74). Sokak lambaları ile aydınlatılan parkta yeterli aydınlatma olmadığından gece kullanımına uygun değildir. Park alanı zemini kilit parke, kauçuk ve yeşil alandan oluşmaktadır. Sert zemin üzerinde görülen çim gelişimleri, yeşil alanda görülen yabancı ot büyümesi ve geleneksel çocuk oyun ekipmanının bulunduğu kauçuk zemin üzerinde bulunan eski oyun ekipmanlarına ait kalıntılar bakım ve onarım eksikliği olduğunu net bir şekilde göstermektedir (Şekil 5.39).

Çizelge 5.74 Yeni Mahalle Parkı Kentsel Donatı ve Mimari Yapı Elemanları

No	Yapım Yılı	Kentsel Donatı Elemanları				Mimari Yapı Elemanları			
		Oturma Birimleri (Adet)	Çöp Kutuları (Adet)	Üst Örtü (Adet)	Aydınlatma (Adet)	Su ögesi (Adet)		Zemin Durumu (m ²)	
						Süs Havuzu	Çeşme	Sert Zemin	Yeşil Alan
1	2010	2	2	-	-	-	-	270	330

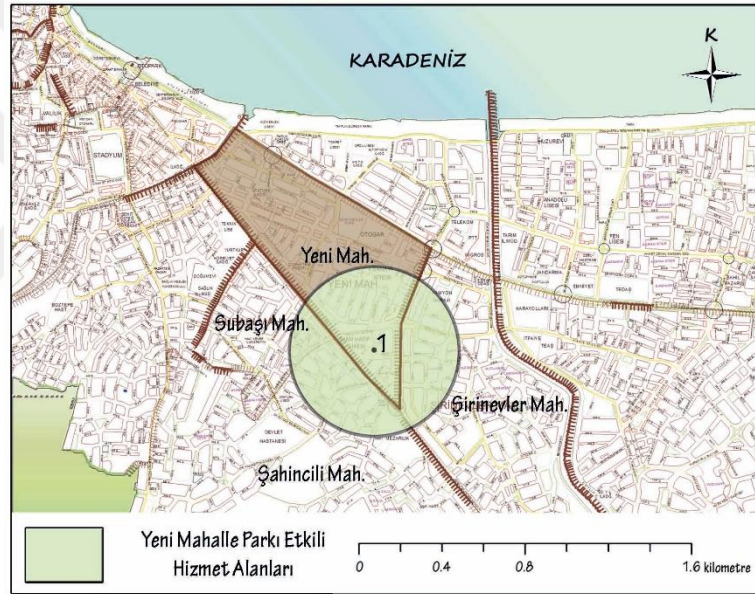

Şekil 5.39 Yeni Mahalle Parkı Donatı Elemanları ve Alan Kullanımları

%55'i yeşil alandan oluşan parkta kullanılan bitkisel materyaller; *Thuja orientalis*, *Ilex crenata*'dır. Park kalite değerleri bakımından incelendiğinde orta kalite (C) sınıfında yer aldığı belirlenmiş, ulaşılabilirlik kapsamında incelendiğinde ise Yeni, Subaşı, Şahincili ve Şirinevler Mahallelerine kısmen hizmet ettiği görülmüştür (Çizelge 5.75) (Şekil 5.40).

Çizelge 5.75 Yeni Mahalle Parkı Kalite Kriterleri Puan Çizelgesi

Park No	Alan Büyüklüğü	Konum	Donatı Elemanları	Zemin Durumu	Bakım ve Onarım	Engelli Kullanımı	Alan Kullanımları	Toplam	Sınıf
1	2	2	2	4	1	0	2	13	C

Şekil 5.40 Yeni Mahalle Park Alanı Ulaşılabilirlik Haritası

5.1.22 Zaferimilli Mahallesi

Topografik olarak eğimli bir yapıya sahip olan Zaferimilli Mahallesi, 160,11 da yüz ölçümüne sahip olan Altınordu ilçesinin %0,70'lik kısmını kaplamaktadır. Nüfusu 1.285 kişi olan ve 1979 yılında "Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Kurulu" tarafından bir kısmı kentsel sit alanı ilan edilmiş olan mahallede park bulunmamaktadır. Mahallede kişi başına 2,5 m² park alanı standardının sağlanması için 3.212 m²'lik park alanı oluşturulması gerekmektedir.

5.2 Anket Değerlendirmesi

Çalışma kapsamında incelenmiş olan 22 merkez mahallenin 19'unda ankete katılım sağlanmıştır. Ordu kenti Altınordu ilçesinde bulunan park ve yeşil alanlarda kullanıcı potansiyeli ve memnuniyetine yönelik 173 kişi ile bire bir yapılmış olan anket çalışmasına katılan kullanıcıların %54,3'ü kadın ve % 45,7'si erkektir. Katılımcıların %59'u evli, %41'i bekârdır (Çizelge 5.76). Evli olan katılımcıların %50,3' ünün çocuğu varken, %8,7'sinin çocuğu yoktur.

Çizelge 5.76 Anket Katılımcıların Bireysel Özellikleri

SOSYAL YAPI		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	94	55
	Erkek	79	45
	TOPLAM	173	100
Yaş Grubu	15-25	42	24,3
	26-35	81	46,8
	36-55	32	18,5
	56-65+	18	10,4
	TOPLAM	173	100
Medeni Durum	Evli	102	59
	Bekâr	71	41
	TOPLAM	173	100
Eğitim Durumu	Öğrenim Görmedim	2	1,2
	Orta Öğretim	25	14,4
	Lise	51	29,5
	Üniversite	82	47,4
	Üniversite Sonrası	13	7,5
	TOPLAM	173	100

Katılımcıların %41,6'sı Altınordu genelinde bulunan parkları yeterli bulurken, %58,4'ü yetersiz bulmaktadır. Yaşadıkları mahallede bulunan parkların yeterliliği bakımından %31,2'si parkların yeterli, %68,8'i yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Katılımcıların %20,2'si evlerine yakın olduğundan en çok mahalle parklarını kullanırken, %79,8'i kıyı parklarını tercih etmektedir (Çizelge 5.77). Kıyı parklarını kullanan katılımcıların %60'ı aktivite çeşitliliği, %28'i merkezi konum ve ulaşılabilirliği, %10'u ise yaşadıkları mahallede park bulunmaması ya da yeterli sayıda olmamasından dolayı kıyı parklarını tercih ettiğini ifade etmiştir.

Mahalle parkını kullananların %57,1'i, kıyı parklarını kullananların ise %35,5'i özel gereksinimli insanlara yönelik kullanımların olmadığını belirtmiştir. Mahalle ve kıyı parklarına yönelik memnuniyet düzeyleri incelendiğinde katılımcıların %16,8'i çok memnun olduğunu, %60,6'sı memnun olduğunu ve %22,6'sı ise hiç memnun olmadığını belirtmiştir (Çizelge 5.77).

Çizelge 5.77 Tercih Edilen Park ve Memnuniyet Düzeyi

Tercih Edilen Park	Memnuniyet Düzeyi			TOPLAM (%)	P Değeri
	Hiç Memnun Değilim	Memnunum	Çok Memnunum		
Mahalle	8,1	9,2	2,9	20,2	0.021 (L)
Kıyı	14,5	51,4	13,9	79,8	
TOPLAM (%)	22,6	60,6	16,8	100	

Kullanıcıların park tercihleri ve tercih ettikleri parkları her mevsim kullanıp kullanamadıklarına bakıldığında; mahalle parklarını kullanan katılımcıların %42'si kullanabildiklerini, %58'i ise kullanamadıklarını ifade etmiştir. Kıyı parklarının mevsimsel kullanımlarına bakıldığında katılımcıların %49,2'si her mevsim kullanılabildiğini, %50,9'u ise kullanamadığını belirtmiştir. Katılımcıların %82,7'si kullandıkları parkta kendilerini güvenli ve huzurlu, %17,3'ü güvensiz ve tedirgin hissetmektedir. Kullanıcıların parklarda hissettikleri duygular ve alanda geçirdikleri zaman arasında yapılmış olan analize göre anlamlı ($p \leq 0.05$) bir ilişki bulunmaktadır (Çizelge 5.78). Güvenli ve huzurlu hissedilen parklarda geçirilen sürenin az olmasını katılımcılar alanlarda aydınlatma, donatı ve alan kullanımlarda yaşanan eksikliklerden (piknik, spor, dinlenme alanı, vb.) kaynaklı olduğunu dile getirmiştir.

Çizelge 5.78 Parklarda Hissedilen Duygular ve Parklarda Geçirilen Süre

Hissedilen Duygu	Geçirilen Zaman			TOPLAM (%)	P Değeri
	0-1 (%)	1-2 (%)	2-3+ (%)		
Güvenli ve Huzurlu	22,0	54,9	5,8	82,7	0.046 (L)
Güvensiz ve Tedirgin	8,6	8,1	0,6	17,3	
TOPLAM (%)	30,6	63,0	6,4	100	

Parkların kullanıldığı günler bakımından anketler değerlendirildiğinde katılımcıların %24,8'i hafta içi parkları kullanırken %75,2'si hafta sonunu tercih etmektedir (Çizelge 5.79). Parkların kullanıldığı gün ve meslek arasında ilişkiye bakıldığında memur, işçi, ev hanımı, emekli ve işsiz olan kullanıcıların gün tercihlerinde anlamlı ($p \leq 0.05$) bir ilişki olduğu görülmektedir (Çizelge 5.79). Çalışan kullanıcıların

parkları daha çok hafta sonu tercih ettikleri, ev hanımı, emekli ve işsiz olanların ise parkları daha çok hafta içi kullandıkları görülmüştür.

Çizelge 5.79 Meslek Grupları ve Parkların Kullanıldıkları Gün Arasındaki İlişki

Meslek Grupları	Kullanılan Gün		TOPLAM (%)	P Değeri
	Hafta İçi (%)	Hafta Sonu (%)		
Esnaf	1,2	2,3	3,5	0.636 (L)
Memur	1,7	18,5	20,2	0.013 (P)
İşçi	0,6	16,8	17,4	0.003 (P)
Ev Hanımı	9,8	8,1	17,9	0.000 (P)
Serbest Meslek	0,6	7,5	8,1	0.073 (L)
Öğrenci	4,0	19,7	23,7	0.187 (P)
Emekli	5,2	1,7	6,9	0.000 (L)
İşsiz	1,7	0,6	2,3	0.033 (L)
TOPLAM (%)	24,8	75,2	100	0.000 (L)

Evli olan kullanıcıların %20,8'i çocukları eğlendirmek, piknik yapmak ve manzara amacıyla parkları kullanmaktadır. Bekâr olan kullanıcıların %23,7'si parkları spor yapmak, hava almak ve manzara amacı ile kullanmaktadır (Çizelge 5.80). Yapılmış olan analizi göre ankete katılan katılımcıların medeni durumları ve kullanım amaçları arasında anlamlı ($p \leq 0.05$) bir ilişki bulunmaktadır.

Çizelge 5.80 Medeni Durum ve Parkların Kullanım Amaçları

Kullanım Amacı	Medeni Durum		TOPLAM (%)	P Değeri
	Evli (%)	Bekâr (%)		
Çocukları Eğlendirmek, Piknik Yapmak, Mazara	20,8	5,2	26	
Spor Yapmak, Hava Almak, Manzara	15,0	23,7	38,7	
Çocukları Eğlendirmek, Spor Yapmak, Hava Almak	9,8	2,3	12,1	0.00 (L)
Piknik Yapmak, Hava Almak, Manzara	13,4	9,8	23,2	
TOPLAM (%)	59,0	41,0	100	

Parkların kullanımı esnasında katılımcıların %50,3'ü kullanımı kısıtlayan her hangi bir faktör bulunmadığını, %49,8'si kullanımı kısıtlayan faktörlerin olduğunu söylemiştir. Katılımcıların parkları kullanım sırasında alanlara yönelik duydukları rahatsızlıklar Çizelge 5.81'de verilmiştir.

Çizelge 5.81 Kullanıcıların Park Tercihleri ve Rahatsızlık Duyulan Faktörler

Rahatsızlık Duyulan Faktörler	Tercih Edilen Park		TOPLAM (%)
	Mahalle (%)	Kıyı (%)	
Toz / Gürültü / Çöp	4	9,9	13,9
Toz / Gürültü / Kullanıcı Yoğunluğu	4	15,6	19,6
Toz / Çöp / Tasarım Yetersizliği	6,4	13,3	19,7
Gürültü / Otopark Sorunu / Tasarım Yetersizliği	4,1	20,2	24,3
Çöp / Gürültü / Kullanıcı Yoğunluğu	1,7	20,8	22,5
TOPLAM (%)	20,2	79,8	100

Katılımcılara parkların beklentilerini karşılayıp karşılamadığı sorulmuş ve %57,2'lik bir oranla beklentilerin karşılandığı söylenmiştir. %42,8'lik bir oranla beklentilere yanıt vermediğini belirten katılımcılar parklara yönelik Çizelge 5.82'de belirtilen düzenlemelerin yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Çizelge 5.82 Kullanıcıların Parklardan Beklentileri

Beklentiler	Yüzde Değeri (%)
Çocuk Oyun ve Spor Alanlarının Arttırılması	14
Oturma Birimleri ve Gölgeleklerin Arttırılması	41
Aydınlatmaların Arttırılması ve Güvenliğin Sağlanması	18
WCve Çeşmelerin Arttırılması	5
Yeşil Alanlar ve Gölge Yapıcı Bitkilerin Arttırılması	5
Temizlik ve Bakımın Arttırılması	23
TOPLAM	100

Kullanıcıların parklarda bulunan donatı elemanlarına yönelik memnuniyet düzeylerine bakıldığında; %41'inin memnun olmadığı ve % 59'unun ise memnun olduğu görülmüştür. Parklarda bulunan WC bakımından kullanıcıların %59'unun hiç memnun olmadıkları görülmektedir (Çizelge 5.83). Yapılan analiz sonucunda kullanıcıların parklardan beklentileri ile tasarım elemanlarına karşı memnuniyet düzeyleri arasında anlamlı ($p \leq 0.05$) bir ilişki olduğu görülmüştür (Çizelge 5.83).

Çizelge 5.83 Tasarım Elemanlarına Yönelik Memnuniyet Dereceleri

Beklentilerinizi Karşılıyor Mu?	Çocuk Oyun Elemanları					TOPLAM (%)	P Değeri
	Çok Memnunum (%)	Memnunum (%)	Fikrim Yok (%)	Memnun Değilim (%)	Hiç Memnun Değilim (%)		
Evet	4.6	28.9	21.4	2.3	-	57.2	0.000 (L)
Hayır	1.7	15.6	15.0	6.4	4.1	42.8	
TOPLAM (%)	6.3	44.5	36.4	8.7	4.1	100	

Beklentilerinizi Karşılıyor Mu?	Spor Alanları					TOPLAM (%)	P Değeri
	Çok Memnunum (%)	Memnunum (%)	Fikrim Yok (%)	Memnun Değilim (%)	Hiç Memnun Değilim (%)		
Evet	3.5	30.6	12.7	8.7	1.7	57.2	0.003 (L)
Hayır	1.2	17.9	5.2	11.6	6.9	42.8	
TOPLAM (%)	4.7	48.5	17.9	20.3	8.6	100	

Beklentilerinizi Karşılıyor Mu?	Oturma Birimleri					TOPLAM (%)	P Değeri
	Çok Memnunum (%)	Memnunum (%)	Fikrim Yok (%)	Memnun Değilim (%)	Hiç Memnun Değilim (%)		
Evet	5.2	35.2	2.3	13.3	1.2	57.2	0.000 (L)
Hayır	-	11.0	1.2	23.1	7.5	42.8	
TOPLAM (%)	5.2	46.2	3.5	36.4	8.7	100	

Beklentilerinizi Karşılıyor Mu?	Döşeme Kaplamaları					TOPLAM (%)	P Değeri
	Çok Memnunum (%)	Memnunum (%)	Fikrim Yok (%)	Memnun Değilim (%)	Hiç Memnun Değilim (%)		
Evet	4.6	32.9	7.0	11.0	1.7	57.2	0.000 (L)
Hayır	0.6	13.3	7.5	12.1	9.3	42.8	
TOPLAM (%)	5.2	46.2	14.5	23.1	11.0	100	

Beklentilerinizi Karşılıyor Mu?	Aydınlatma Elemanları					TOPLAM (%)	P Değeri
	Çok Memnunum (%)	Memnunum (%)	Fikrim Yok (%)	Memnun Değilim (%)	Hiç Memnun Değilim (%)		
Evet	6.3	33.5	11.0	5.2	1.2	57.2	0.000 (L)
Hayır	0.6	16.8	4.6	15.6	5.2	42.8	
TOPLAM (%)	6.9	50.3	15.6	20.8	6.4	100	

Çizelge 5.83 Tasarım Elemanlarına Yönelik Memnuniyet Dereceleri (Devamı)

Çöp Kutuları						
Evet	4.0	29.5	5.8	14.4	3.5	57.2
Hayır	2.9	15.6	2.3	13.9	8.1	42.8
TOPLAM (%)	6.9	45.1	8.1	28.3	11.6	100
Gölgelikler						
Evet	3.0	19.0	7.5	21.3	6.4	57.2
Hayır	-	7.6	4.0	19.7	11.6	42.8
TOPLAM (%)	3.0	26.6	11.5	41.0	17.9	100
Yürüyüş Yolu						
Evet	11.0	40.4	2.9	2.3	0.6	57.2
Hayır	4.0	24.9	0.6	7.5	5.8	42.8
TOPLAM (%)	15.0	65.3	3.5	9.8	6.4	100
Su Elemanı						
Evet	1.7	15.0	20.8	13.9	5.8	57.2
Hayır	0.6	5.2	12.2	17.9	6.9	42.8
TOPLAM (%)	2.3	20.2	33.0	31.8	12.7	100
Yeşil Alanlar						
Evet	6.9	41.6	2.3	5.2	1.2	57.2
Hayır	3.5	24.2	2.9	11.0	1.2	42.8
TOPLAM (%)	10.4	65.8	5.2	16.2	2.4	100
W.C						
Evet	-	9.2	-	15.6	32.4	57.2
Hayır	-	-	-	16.2	26.6	42.8
TOPLAM (%)	-	9.2	-	31.8	59.0	100

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışma kapsamında, Ordu kenti Altınordu ilçesinde bulunan parkların, yeterlilikleri, ulaşılabilirlikleri, kullanılmış olan donatıların TS standartları bakımından uygunlukları incelenmiştir. Ayrıca oluşturulan arazi gözlem formu aracılığıyla, belirlenen kalite kriterleri doğrultusunda parkların kalite sınıfları belirlenmiş ve anket çalışması ile kullanıcıların parklara yönelik memnuniyet düzeyleri irdelenmiştir.

Bir yerin estetik, fonksiyonel ve kendine özgü bir kimliğinin olmasını sağlayan unsurlardan biri olan kentsel donatı elemanları kent-mekân-insan üçlüsü arasındaki bağı oluşturan en önemli yapılandıdır. Bir alanın işlevsel olmasında ki en önemli etken donatıların; yeterli sayıda, iyi kalitede, insan antropometrisine ve standartlara uygun olmasına bağlıdır. Buldukları mekânın özelliğini yansıtan donatı elemanları, kullandıkları bölgenin çevresel ve iklim koşullarına uygun malzemelerinden üretilmeli, yerleri ve sayıları ihtiyaçlara cevap verecek şekilde belirlenmelidir.

Çalışma alanlarında kullanılmış olan kentsel donatı elemanları genel olarak TS 12576 standardına ve insan antropometrisine uygun ölçülere sahiptir. Ancak estetik kaygılarla yapılan bazı donatı elemanlarının fonksiyonellikten uzak olduğu görülmektedir. Örneğin; çalışma alanındaki 31 parkta kullanılan seyrek latalardan oluşan üst örtü elemanları, kullanıcıları yağmur ve güneşten korumaktan uzak olup, sadece mekân oluşturma özelliğine sahiptir. Yağışlı bir iklime sahip olan bölgede bu özellikteki üst örtü elemanlarının koruyucu bir özelliği bulunmamaktadır. Ankete katılan kullanıcıların %79,3'ü parklarda bulunan kapalı mekânları ve üst örtü elemanlarını yetersiz bulduklarını belirtmesi bu durumu destekler niteliktedir.

Parkların gece algılanabilmesi ve kullanıcıların alan içerisinde güvende olabilmeleri için aydınlatma elemanları büyük önem taşımaktadır. Ankete katılan kadın kullanıcıların %17,2'si ile erkek kullanıcıların %15,2'si olmak üzere %32,4'ü aydınlatma eksikliğini kullanımı kısıtlayan bir faktör olduğunu belirtmiştir. Çalışma kapsamında incelenmiş olan parkların 36'sında aydınlatma elemanları yeterlilik göstermektedir. Aydınlatma elemanı bulunmayan 14 park sokak lambaları ile aydınlatılmaktadır. 31 parkta ise aydınlatmalar yetersiz kalmakta ya da geniş tepe

apına sahip olan bitkiler aydınlatmayı kısıtlamaktadır. Bu durum alan içerisinde kr nokta oluşumlarına yol açmaktadır.

İncelenmiş olan parkların zemin döşemelerinde genel olarak kırılmalar, çim gelişimleri, yosunlaşmalar ve yağmur sonrası drenaj eksikliğinden kaynaklı su birikintileri görülmektedir. Dış mekân merdivenlerinde genel olarak basamak yüksekliği ve basamak genişlikleri arasında sabit bir oran bulunmamaktadır. Bu durum TS 9111 standartlarına ters düşmektedir.

Tayfun Gürsoy parkı, Akyazı kıyı parkı ve Yüksel Poyraz Mahalle parkı olmak üzere üç parkta WC bulunmakta diğerlerinde bulunmamaktadır. Anket sonuçlarına göre kullanıcıların %90,8'i WC ler'den memnun değildir.

Anket sonuçlarına göre kullanıcıların %44,5'inin su elemanlarından memnun olmadıkları ortaya çıkmıştır. Sadece Tayfun Gürsoy parkı ve Akyazı kıyı parkı ile mahalle parkı olan Mehmetçik ve El Sanatları parklarında eşe me bulunmaktadır.

Alan kullanımları bakımından parklar incelendiğinde parkların 68'inde ocuk oyun alanı ve 51'inde spor alanı bulunmaktadır. Arazi gözlem formu doğrultusunda spor alanları değerlendirildiğinde; 6'sı kötü, 11'i orta ve 24' iyi ve 10'u çok iyi durumdadır. Kötü ve orta durumda olan spor alanlarında görülen sorunlar; sınırlandırma elemanlarında kırılmalar, ekipman boyalarının aşınması ve drenaj sorunudur. ocuk oyun ekipmanları değerlendirildiğinde ise; 5'inin kötü, 20'sinin orta ve 33'ünün iyi, 10'unun çok iyi durumda olduğu belirlenmiştir. Kötü ve orta derecede bulunan ekipmanlarda genel olarak görülen olumsuzluklar; boyalarının çıkması, kırılmalar, aşınmalar, eksik parçalar ve çıkıntıların bulunmasıdır. Çoğunlukla kauçuk zeminden oluşan ocuk oyun alanlarının zemin durumlarına bakıldığında; 12'sinde revizyon sonucu eski ekipmanlara ait montaj noktaları, 10'nunda kabarmalar ile eksik parçalar, 7'sinde yosunlaşmalar ve temizlik eksikliği görülmektedir. Ayrıca batıcı yaprakları ve dikenli sürgünleri olan, *Yucca filamentosa*, *Pyracantha coccinea* ve *Berberis thunbergii* ocuk oyun alanlarına yakın yerlerde kullanılmıştır. Ekipmanlarda, zeminde ve bitkisel uygulamada görülen bu türden olumsuzluklar çocukların sağlığı açısından tehlike oluşturabilmektedir.

Parklarda kullanılacak bitkilerin dendrolojik özellikleri bilinmeli, zehirli olan, toksin salgılayan, kokuları ile böcek ve haşereyi kendine çeken, alanı kirleten türlerden

uzak durulması gerekmektedir. Altınordu ilçesinde bulunan parkların 173.380 m² alan ile %41,6'lık kısmını yeşil alanlar oluşturmaktadır. Parkların 9'unda bitkisel materyal bulunmamaktadır. Bitkisel materyalin bulunduğu parklarda kullanılmış olan bitki türleri incelendiğinde ise; 25 parkta bitkilerin zararsız, 44 parkta ise zehirli, alerjen ve dikenli bitki türlerinin bulunduğu görülmüştür.

Çiçekleri zehirli olan *Hydrangea sp.*, yaprak ve meyveleri zehirli olan *Ligustrum vulgare*, havadaki azotu toplamaları nedeniyle tüm organları zehirli olan *Nerium oleander* ve *Robinia pseudoacacia* (Özgen, 1987) ile alerjen türler olan; *Acer negundo*, *Aesculus hippocastanum*, *Corylus avallane*, *Ligustrum vulgare*, *Platanus orientalis*, *Robinia pseudoacacia* (Özgen, 1987) parklarda kullanılmış olan türler arasında yer almaktadır.

TS standartları ve literatür taramaları sonucunda oluşturulmuş olan kalite kriterlerine göre; parkların %10'unun çok iyi (A), %41'inin iyi (B), %46'sının orta (C) ve %3'ünün ise kötü (D) kaliteye sahip park sınıfında yer aldığı belirlenmiştir. Çok iyi kalite sınıfına sahip olan parkların %87 oranıyla deniz ve dere kenarında yer aldığı tespit edilmiş ve ankete katılan kullanıcıların % 78,8'inin su kenarındaki parkları tercih etmesinde parkların kalitelerinin yüksek olmasının önemli bir etken olduğu belirlenmiştir (Çizelge 6.1).

Çizelge 6.1 Parkların Kalite Sınıfları ve Buldukları Mahalleler

ADDET	MAHALLE	PARK ADI	A.B	K.	D.E	Z.D	B.O	E.K	A.K	T.	S.
1	Akyazı	Akyazı Sahil Parkı*	6	4	4	2	3	2	4	25	A
2	Bahçelievler	Tayfun Gürsoy Parkı*	6	4	3	3	2	1	4	23	A
3	Cumhuriyet	1214. Sokak Park ve Çocuk Bahçesi	3	3	4	4	3	2	4	23	A
4	Düz	Rüsumat Parkı (2)*	6	4	4	2	4	1	3	24	A
5	Karşıyaka	Civil Kenarı Parkı**	6	4	4	4	4	0	2	24	A
6	Kumbaşı	15. Sokak Park ve Çocuk Bahçesi**	4	4	4	4	4	0	4	24	A
7	Şirinevler	Civil Kıyı Parkı**	4	4	4	4	4	2	3	23	A
8	Taşbaşı	Rüsumat Parkı (1)*	6	4	4	2	4	2	4	26	A

(A.B: Alan Büyüklüğü, K: Konum, D.E: Donatı Elemanları, Z.D: Zemin Durumu, B.O: Bakım ve Onarım, E.K: Engelli Kullanımı, A.K: Alan Kullanımları, T: Toplam, S: Sınıf) (*: Deniz Kenarı, **: Dere Kenarı)

Çizelge 6.1 Parkların Kalite Sınıfları ve Buldukları Mahalleler (Devamı)

ADETMAHALLE	PARK ADI	A.B	K.	D.E	Z.D	B.O	E.K	A.K	T.	S.
1	ŞHT. MUH. AST. Bayram Gümüş Park ve Çocuk Bahçesi	3	3	3	2	3	0	4	18	B
2	ŞHT. JAN. ONB. Sezgin Günaydın Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	2	4	2	0	4	17	B
3	Akyazı ŞHT. PİY. KOM. Ahmet Beyazıt Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	3	4	3	0	3	18	B
4	Yüksel Poyraz Parkı	6	2	4	4	3	0	2	21	B
5	Kenan Sözer Park ve Çocuk Bahçesi	4	2	3	4	3	0	4	20	B
6	Akyazı Çamlı Park	4	3	4	2	3	0	1	17	B
7	Bucak ŞHT. PİY. ER Murat Gözükan Park ve Çocuk Bahçesi	1	3	4	1	3	1	4	17	B
8	411 Sokak Park ve Çocuk Bahçesi	3	3	4	2	4	0	3	19	B
9	Kemal Şensoy Park ve Çocuk Bahçesi	2	3	4	2	3	0	4	18	B
10	Cumhuriyet ŞHT. PİY. ONB. Zafer Gülseren Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	4	2	4	0	4	19	B
11	1356 sokak Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	4	4	4	0	2	19	B
12	ŞHT. PİY. Sözleşmeli Er Sefa Kabakkaya Park ve Çocuk Bahçesi	4	3	4	4	4	0	3	21	B
13	Durugöl Sırrı Tercan Park ve Çocuk Bahçesi	4	3	2	4	3	0	2	18	B
14	ŞHT. JAN. KOM. ÜÇVŞ. Hasan Tarakçı Parkı	4	2	2	4	2	0	3	19	B
15	Güzelyalı Güzelyalı Mahallesi Semt Sahası	3	2	2	4	2	0	4	17	B
16	Karapınar ŞHT. UZM. ÇVŞ. Zeki İnan Park ve Çocuk Bahçesi	4	1	4	2	4	2	4	21	B
17	Karapınar Çocuk Parkı	3	3	4	4	4	0	3	21	B
18	Karşıyaka Yonca Kent Yanı Park Alanı	2	3	3	4	3	0	2	17	B
19	Kumbaşı Kumbaşı Park ve Çocuk Bahçesi	2	2	3	4	4	0	2	17	B
20	Saray El Sanatları Parkı	3	2	4	2	4	2	2	19	B
21	Selimiye Selimiye Çocuk Parkı	3	2	2	4	2	0	4	17	B
22	Subaşı 483 Sokak Park ve Çocuk Bahçesi	3	3	3	4	3	0	4	20	B
23	ŞHT. JAN. ÜÇVŞ. Kani Çaylak Park ve Çocuk Bahçesi	5	2	3	4	2	1	4	21	B
24	Halit Kahraman Park ve Çocuk Bahçesi	4	2	4	3	4	0	4	21	B
25	558 sokak Park ve Çocuk Bahçesi	1	2	4	4	4	0	3	18	B
26	Şahincili ŞHT. UZM. ÇVŞ. Cüneyt Akkuş Park ve Çocuk Bahçesi	4	2	3	4	2	0	4	19	B
27	Karadeniz Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	3	4	2	0	3	17	B
28	580 sokak Park	3	2	3	4	4	1	1	18	B
29	Sevgi Park ve Çocuk Bahçesi	5	2	3	4	2	2	4	22	B
30	Şarkıye Atatürk Parkı	6	4	4	2	3	1	2	22	B
31	ŞHT. İL. EMN. MÜD. Cevat Yurdakul Park ve Çocuk Bahçesi	4	2	3	2	4	0	4	19	B
32	Şirinevler Harun Çakır Park ve Çocuk Bahçesi	4	2	3	4	3	2	4	22	B
33	ŞHT. UZM. JAN. KAD. Sami Yavuz Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	3	4	2	2	4	20	B

(A.B: Alan Büyüklüğü, K: Konum, D.E: Donatı Elemanları, Z.D: Zemin Durumu, B.O: Bakım ve Onarım, E.K: Engelli Kullanımı, A.K: Alan Kullanımları, T: Toplam, S: Sınıf)

Çizelge 6.1 Parkların Kalite Sınıfları ve Buldukları Mahalleler (Devamı)

ADETMAHALLE	PARK ADI	A.B	K.	D.E	Z.D	B.O	E.K	A.K	T.	S.
1	776 Sokak Çocuk Parkı	3	2	2	4	1	0	2	14	C
2	Akyazı Çocuk Parkı	3	3	2	2	2	0	4	16	C
3	Akyazı Orkent Çocuk Parkı	3	2	3	2	3	0	3	16	C
4	Ömer Sururi Köksal Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	1	4	1	0	2	13	C
5	Kazım Türkmen Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	3	2	3	0	3	16	C
6	Bahçelievler ŞHT. JAN. ÜST. Mahmut Fazla Parkı	2	2	2	3	2	0	1	12	C
7	Meteoroloji Parkı	3	1	3	4	4	0	1	16	C
8	Şirin Park ve Çocuk Bahçesi	1	3	3	1	3	0	3	14	C
9	Bucak ŞHT. KD. ÜÇVŞ. Ogün Medin Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	2	2	2	0	4	15	C
10	Merve Çarkı Koruluğu	2	2	3	2	3	0	1	13	C
11	446-452 Sokak Çocuk Parkı	1	2	2	1	2	0	3	11	C
12	Cumhuriyet Cumhuriyet Çocuk Parkı	4	2	3	2	1	0	3	15	C
13	Durugöl ŞHT. JAN. ER Cemil Çakar Park ve Çocuk Bahçesi	2	2	2	4	2	0	3	16	C
14	Düz Gazeteciler Parkı	1	1	2	4	2	0	1	11	C
15	Mehmetçik Parkı	2	2	3	1	2	0	2	12	C
16	Karapınar Rahmi Şahin Park	3	2	2	4	2	0	1	14	C
17	Belde Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	2	4	2	0	2	15	C
18	Karşıyaka İbrahim Baş Park ve Çocuk Bahçesi	2	2	3	4	2	0	3	16	C
19	Karşıyaka Çocuk Parkı	1	3	2	4	2	0	2	14	C
20	Kirazlımanı ŞHT. JAN. ER Ali Keleş Park ve Çocuk Bahçesi	3	3	2	1	2	0	4	14	C
21	Kumbaşı ŞHT. ÜST. Okan Melikoğlu Caddesi Park ve Çocuk Bahçesi	1	3	2	1	2	0	3	12	C
22	Nizamettin Nizamettin Çocuk Parkı	2	2	1	4	2	0	3	14	C
23	Saray Saray Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	3	4	2	0	3	15	C
24	ŞHT. JAN. ONB. Cemil Tanrıver Park ve Çocuk Bahçesi	2	2	3	2	2	0	3	14	C
25	Selimiye Koru Park ve Çocuk Bahçesi	4	2	1	4	1	1	3	16	C
26	19 Eylül Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	2	1	2	0	2	12	C
27	Subaşı Subaşı Parkı	1	2	3	2	1	0	4	13	C
28	Şahincili 518 sokak Park ve Çocuk Bahçesi	2	2	3	4	4	0	3	16	C
29	Esnaf Park	3	2	2	2	4	0	1	14	C
30	671 sokak Çocuk Parkı	2	2	2	4	2	0	2	14	C
31	Şirinevler 670 sokak Çocuk Parkı	2	2	2	4	2	0	2	14	C
32	1689 sokak Çocuk Parkı	1	2	1	4	2	0	2	12	C
33	Sarıkamış Şehitleri Park ve Çocuk Bahçesi	3	2	2	4	1	0	3	15	C
34	Taşbaşı Vedat Güler Park	2	3	3	2	2	0	3	15	C
35	Yeni 337 sokak Park ve Çocuk Bahçesi	2	2	2	4	1	0	2	13	C
1	Bucak Bizim Park ve Çocuk Bahçesi	1	2	2	1	2	0	2	10	D
2	Düz Fatma Demirhan Parkı	1	2	3	1	2	0	1	10	D

(A.B: Alan Büyüklüğü, K: Konum, D.E: Donatı Elemanları, Z.D: Zemin Durumu, B.O: Bakım ve Onarım, E.K: Engelli Kullanımı, A.K: Alan Kullanımları, T: Toplam, S: Sınıf)

Parklar alan büyüklükleri bakımından incelendiğinde 1001-3000 m² arasında alana sahip olan parkların çoğunlukta olduğu görülmektedir (Çizelge 6.2).

Çizelge 6.2 Parkların Alan Büyüklüklerinin Oransal Dağılımları

Alan Büyüklüğü	0-500	501-1000	1001-3000	3001-5000	5001-8000	8000+	Toplam
Yüzde Değer (%)	14	19	37	18	3	9	100

Alan konumları bakımından parkların %4'ü birinci derece (anayol) araç yoluna yakın, %65'i ikinci derece (tali yol) araç yoluna yakın, %21'i konut alanları arasında ve %10'u dere ve deniz kenarında bulunmaktadır. Araç yollarına yakın olan 52 adet parktan 29'unda kuşatma elemanı bulunmamaktadır.

Parkların 8'i kullanıcılara sadece dinlenme imkanı sunarak pasif rekreasyon ihtiyacına cevap verecek niteliktedir. 19'u dinlenme alanı ve çocuk oyun alanlarından oluşmaktadır. 27'sinde dinlenme alanı, çocuk oyun alanı ve fitness ekipmanları bulunmaktadır. 24 parkta dinlenme, oyun, spor, piknik vb. aktif rekreasyon etkinliklerine tam anlamıyla hizmet sunan alan kullanımları bulunmaktadır. Anket sonuçlarına göre %79,8 oranı ile kıyı parkları, sunduğu aktivite çeşitliliği, manzara ve huzur hissi ile katılımcıların en çok tercih ettikleri park alanları olmuştur.

Parklarda kullanılmış olan donatı elemanları belirlenmiş olan kriterler kapsamında incelendiğinde donatıların; %5'i kötü, %30'u orta, %37'si iyi ve %28'si çok iyi durumdadır. Toplamda %65'lik bir oranda parklarda bulunan donatı elemanları işlevsellik, ergonomi, çevresel koşullar ve standartlara uygunluk bakımından iyi kaliteye sahip olsalar da bazı alanlarda yetersiz kalmaktadır. Park kullanıcılarının anketlere verdiği cevaplar incelendiğinde bu yetersizliğin kullanıcılar açısından sorun oluşturduğu görülmüştür. Anket sonuçlarına göre parkların beklentilerini karşılamadığını belirten kullanıcıların %41'i parklarda bulunan oturma birimleri ve gölgelik alanların artırılması gerektiğini belirtmiştir.

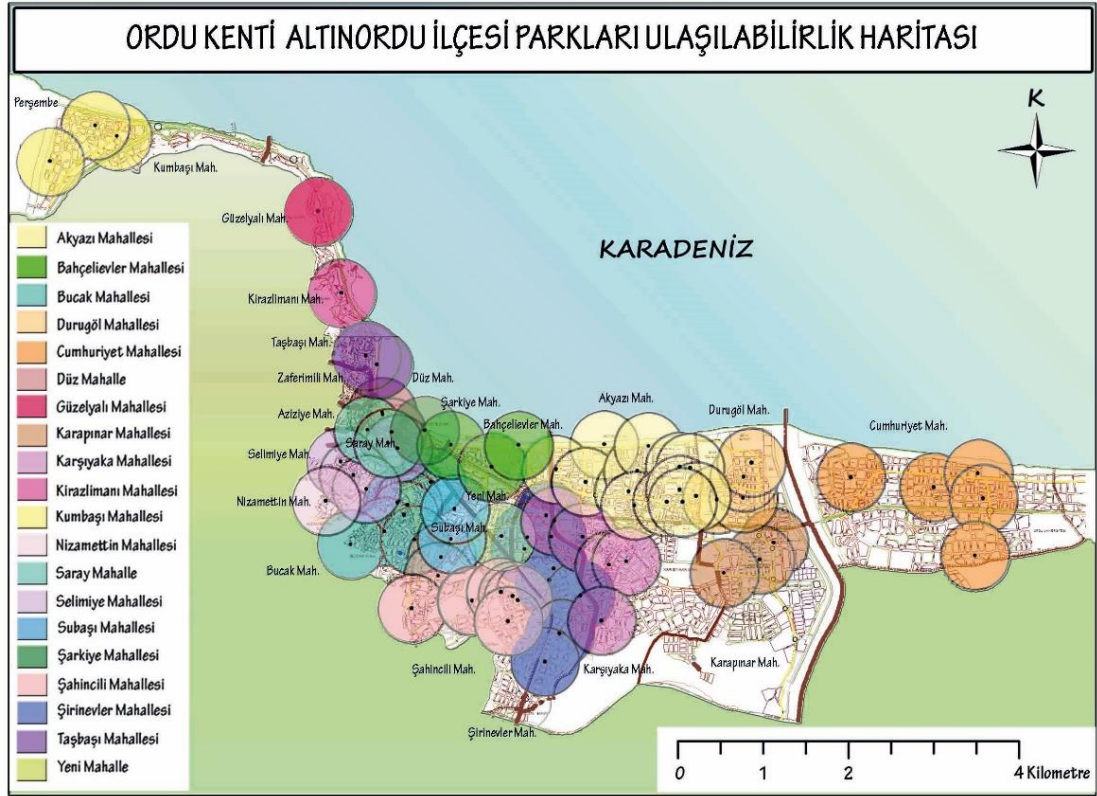
Kalite kriterleri bakımından parklar bakım ve onarım kapsamında incelendiğinde; %9'unun kötü, %42'sinin orta, %22'sinin iyi ve %27'sinin çok iyi durumda olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda parkların %21'inde temizlik durumunun kötü, %25'inde orta ve %52'sinde iyi olduğu arazi gözlemleri sonucunda belirlenmiştir.

Kullanıcılar tarafından %23'lük bir oranla temizlik eksikliği, parkların kullanımını kısıtlayan faktörlerden biri olarak ifade edilmiştir. Çevre kirliliklerinin önüne geçilmesi adına kullanılacak olan çöp kutularının konumlandırılmasında standartlara uyulması ve gerektiği takdirde kapaklı çöp kutuları tercih edilmesi gerekmektedir. Parklarda memnuniyet düzeyini artırmak adına alanların temizliğine dikkat edilmesi ve temiz kullanılması konusunda uyarıcı tabelalar konulması uygun olacaktır.

Engelli bireyler açısından parklardaki kullanımlar incelendiğinde parkların; %80'inde özel gereksinimli insanlara yönelik herhangi bir düzenleme bulunmadığı, %9'unda düzenlemelerin standartlara uygun olmadığı, %11'inde düzenlemelerin bulunduğu ve standartlara da uygun olduğu görülmüştür.

Ulaşılabilirlik kapsamında parkların Altınordu ilçesine büyük oranda hizmet ettiği (Şekil 6.1) görülmektedir. Düz mahalle, Saray Mahallesi ve Taşbaşı Mahallesinde bulunan parklar, park bulunmayan Aziziye ve Zaferimilli mahallelerine erişilebilirlik mesafesindedir ve bu mahallelere hizmet etmektedir.

Cumhuriyet mahallesinde yerleşimler yoğunluk olarak kıyı bölgesindedir. Yerleşimin yoğun olduğu kıyı bölümünde ve mahalleyi ikiye bölen E70 karayolunun güney yönünde erişilebilirlik kapsamında 2 adet, kişi başına düşen park alanı standartlarına ulaşmak adına toplamda 9.774 m² olacak şekilde park yapılması gerekmektedir. Sanayi bölgesi olan Karapınar mahallesinde bulunan 3 adet park, mahallede bulunan yerleşim bölgeleri için ulaşılabilir özelliktedir. Mahallede park olmayan alanlar sanayi bölgesi olduğundan ve mahallede kişi başına 2,56 m² park alanı düştüğünden mevcut parkların yeterli olduğu tespit edilmiştir (Şekil 6.1). Karşıyaka mahallesindeki parkların bir aks üzerinde sıralandığı ve mahallede homojen olarak dağılmadığı görülmektedir (Şekil 6.1). Kişi başına düşen park alanı miktarının standartların çok altında kaldığı ve mevcut parkların mahallenin tamamı açısından etkili hizmet alanı içinde olmamasından dolayı mahallede park sayısının 4 adet (her bir park 7.084 m² olacak şekilde) artırılıp homojen bir şekilde dağıtılması gerekmektedir. Kumbaşı ve Güzelyalı Mahalleleri arasında bulunan boş alan (Şekil 6.1) kentin batı yönünden girişin sağlandığı çevre yolu olduğundan ve bu mevkide yerleşim alanı olmamasından dolayı park bulunmamaktadır.

Şekil 6.1 Ordu Kenti Altınordu İlçesi Parklarının Ulaşılabilirlik Haritası

Sonuç olarak incelenen 22 merkez mahallenin toplam nüfusu 172.878 kişidir. Mahallelerin 20'sinde toplamda 416.575 m² alan sahip 78 park bulunmakta olup kişi başına 2,40 m² park alanı düşmektedir. Kişi başına düşmesi gereken ortalama 2,50 m² park alanı standardının altında kalan ilçede, standarda ulaşılması için 15.620 m²'lik park alanına daha ihtiyaç duyulmaktadır. Mahallelerin nüfusları ve park alanlarının yeterliliklerine bakıldığında 8 mahalle standartların üstünde, 12 mahalle standartların altında kalmaktadır (Çizelge 6.3). Ayrıca kullanıcılara yönelik yapılmış olan anket çalışmasında da katılımcılar %65'lik bir oranla Altınordu'da ve buldukları mahallelerde park alanlarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Çizelge 6.3 Altınordu İlçesi Parkları ve Yeterlilikleri

Adet	Mahalle Adı	Nüfus (Kişi)	Park Sayısı	Alan (m ²)	Kişi Başına Düşen Miktar	Olmaması Gereken Büyüklük (m ²)	İhtiyaç Duyulan Alan (m ²)
1	Taşbaşı	1368	2	19.763	14,4	3.420	-
2	Şarkiye	3781	1	53.000	14,0	9.452	-
3	Düz	1762	4	22.860	12,9	4.405	-
4	Bahçelievler	8419	3	81.450	9,67	21.047	-
5	Akyazı	17430	12	110.354	6,33	43.575	-
6	Saray	1282	2	4.750	3,70	3.205	-
7	Kumbaşı	1705	3	5.984	3,50	4.262	-
8	Karapınar	3355	3	8.600	2,56	8.387	-
1	Durugöl	8045	4	13.395	1,66	20.112	6.717
2	Şirinevler	15567	9	24.306	1,56	38.917	14.611
3	Şahincili	24426	8	24.260	1,13	61.065	33.305
4	Selimiye	9483	4	9.800	1,03	23.707	13.907
5	Güzelyalı	2286	1	2.000	0,87	5.715	3.715
6	Karşıyaka	16195	5	12.150	0,75	40.487	28.337
7	Cumhuriyet	9379	5	13.673	0,68	23.447	9.774
8	Kirazlımanı	1039	1	600	0,57	2.597	1.997
9	Subaşı	8532	2	2.900	0,33	21.330	18.430
10	Bucak	16642	7	5.130	0,30	41.605	36.475
11	Nizamettin	4523	1	1.000	0,22	11.307	10.307
12	Yeni	15444	1	600	0,03	38.610	38.010
1	Aziziye	930	-	-	-	2.325	2.325
2	Zaferimilli	1285	-	-	-	3.212	3.212
Toplam		172.878	78	416.575	2,40	432.195	15.620

(■ Standartın üstünde alana sahip olan mahalleler, ■ Standartın altında kalan mahalleler, ■ Park bulunmayan mahalleler)

Yapılan literatür araştırmaları ve alan analizleri sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda, Ordu kenti, Altınordu ilçesinde bulunan parklara yönelik şu önerilerde bulunmak mümkündür;

- Üst örtü elemanlarında daha sık lata kullanımı, sarılıcı-tırmanıcı bitkilerle kombine edilmesi ve sayılarının artırılması ile iklime bağlı kısıtlayıcıları ortadan kaldırmak mümkün olacaktır. Kent-mekân-insan arasındaki bağı güçlendirmek ve kullanıcıların parklara yönelik memnuniyet düzeylerini arttırmak adına eksikliklerin giderilmesi olumlu bir gelişme olacaktır.
- Görmeyi ve görünmeyi zorlaştıran kör nokta oluşumlarını engellemek adına aydınlatmaların sayısının artırılması, ağaçlardan dolayı aydınlatma eksikliği olan parklarda yürüyüş yolu aydınlatmaları kullanılarak parkların zeminlerinin görünür hale getirilmesi hem alan içi güvenliğine yardımcı olacak hem de alanların gece aktif kullanımına katkı sağlayacaktır.

- Çöp kutularında bulunan konumlandırma hataları, sayıca yetersizlik ve bunlardan kaynaklı temizlik eksikliğinin önüne geçilmesi adına, konumlandırmalarda TS 12576 standartlarına dikkat edilmeli ve sayıca buldukları alanlara yetersiz kalan parklarda çöp kutularının artırılıp halkın bilinçlendirilmesi temiz bir çevre oluşumu açısından önemli bir gelişme olacaktır.
- Bakım-onarım işleri bakımından parkların %51'inde eksiklikler görülmektedir. Bu durumdaki parklarda iklimsel koşullardan kaynaklı aşınmalar, yıpranmalar ve kırılmalar görülen donatıların yenilenmesi ve zeminlerde görülen olumsuzlukların giderilmesi adına bakım-onarım çalışmalarının artırılarak alanların işlevsel ve görsel kalitelerinin artırılması gerekmektedir.
- Parklarda kullanıcıların hiç memnun olmadıkları durum olarak belirlenmiş olan WC eksikliğinin önüne geçilmesi ve bu kapsamda kullanıcı memnuniyetinin artırılmasını sağlamak adına parkların mevcut durumları ve alan büyüklerinin değerlendirilip WC yapılması ya da parklara yakın alanlarda ki umuma açık WC sayılarının artırılması uygun olacaktır.
- Su elemanı parkların vazgeçilmez bir unsurudur. Gerek görsel gerek fonksiyonel olarak parkların kalitesini ve kullanıcıların parklara yönelik memnuniyetlerini arttırmak için parklarda su elemanlarının oluşturulması olumlu bir gelişme olacaktır.
- Çocuk oyun alanlarında karşılaşılan sorunların önüne geçmek adına geleceğimiz olan çocukların gelişimlerine katkı sağlayan oyun alanlarının daha dikkatli oluşturulması, temizliğinin ihmal edilmemesi, onlara zarar verecek yapısal ve bitkisel uygulamalardan kaçınılması ve alanların özenli bir şekilde tesis edilmesi gerekmektedir.
- Parklardaki kuşatma elemanları kullanıcıların dışarıdan gelecek tehlikelere karşı korunmasında ve çocukların araç yoluna çıkmalarını önlemede önem arz etmektedir. Bundan dolayı parklarda güvenlik amaçlı sınırlama elemanlarının oluşturulmasına ve işlevsel olmasına önem gösterilmelidir.

- Bitkisel tasarımlarda kullanıcı sağlığı açısından tehlike oluşturan bitki türlerinin kullanımından kaçınılmalı, yer ve tür seçimleri yapılırken bitkilerin ileride yapacakları çap ve boy dikkate alınmalı, yoğun güneş alan cephelerde gölge yapan; *Fraxinus excelsior*, *Catalpa bignonioides*, *Salix babylonica*, *Tilia tomentosa* gibi geniş yapraklı bitki türleri tercih edilmelidir. .
- TS 12576 standartlarında kaldırımların, alan girişlerinin, yürüyüş yollarının ve dinlenme alanlarının özel gereksinimli insanların kullanımına cevap verecek şekilde düzenlenmesi, bireylerin toplumdan soyutlanmaması ve kentlerde bulunan alan kullanımlarından en iyi şekilde yararlanmaları adına özel gereksinimli insanlara yönelik yapılan/yapılacak olan düzenlemeler önem arz etmektedir. Kentsel alan planlamaları ile tasarımlarında bu tür düzenlemelerin bulunması ve standartlara uygun olmasına özen gösterilmesi gerekmektedir.
- Kişi başına ort. 2,4 m² park alanı düşen Altınordu ilçesinde kişi başı ort. 2,5 m² park alanı standartına ulaşılması adına ilçede bulunan kamusal alanların kullanıcı ihtiyaçlarına göre değerlendirilmesi ve bu alanlarda yapılacak olan düzenlemelerin hem yeşil alan miktarına katkı sağlayacak hem de toplum yararına olacak şekilde artırılması gerekmektedir.

Ordu kenti Altınordu ilçesi parklarının daha kullanılabilir olması için parkların yapım aşamalarında peyzaj mühendisliğinin temel hesaplamaları ile TS standartlarına dikkat edilmesi, yetersiz bulunan donatı elemanları sayıları ile alanlara yönelik bakım-onarım çalışmalarının artırılması ve kullanıcıların parkları etkin şekilde kullanmalarını sağlamaya yönelik bir takım düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Anonim (2009). Ordu-Boztepe teleferik tesisi proje tanım dosyası, zemin etüt raporu. Ordu Belediyesi. Ordu (Erişim Tarihi: 17.06.2009).
- Anonim (2011a). Ordu ili çevre durum raporu. T.C. Ordu Valiliği Çevre Şehircilik İl Müdürlüğü. Ordu (Erişim Tarihi: 05.03.2015).
- Anonim, (2011b). Erişilebilir Şehir Yönetmeliği (Taslak) Proje, Dünya Engelliler Vakfı. İstanbul (Erişim Tarihi: 12.05.2014).
- Anonim (2011c). Ordu merkez belediyesi imar planına esas jeolojik-jeoteknik etüt raporu. İller Bankası Anonim Şirketi. Yeraltı Etütleri Dairesi Başkanlığı (Erişim Tarihi: 27.02.2019).
- Anonim (2012). Ordu ili doğa master planı 2013-2023. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü. XI. Bölge Müdürlüğü Ordu Şube Müdürlüğü. Ordu. <http://bolge11.ormansu.gov.tr/11bolge/Files/DogaTurizmiMasterPlan/Ordu%20Do%C4%9Fa%20Turizmi%20Master%20Plan%C4%B1.pdf> (Erişim Tarihi: 13.10.2018).
- Anonim (2013). Ordu il raporu. T.C. Kalkınma Bakanlığı Doğu Karadeniz Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı. Giresun (Erişim Tarihi: 05.03.2015).
- Anonim (2014). 2015-2019 Stratejik planı. Ordu Büyükşehir Belediyesi. Ordu. <https://www.ordu.bel.tr/uploads/stratejik-plan.pdf> (Erişim Tarihi: 21.10.2018).
- Anonim (2016a). Ordu ili tabiat turizmi master planı 2016-2019. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı. Ordu. http://ordu.ormansu.gov.tr/Ordu/Files/Doga_Tur_Pln/ORDU%20TAB%C4%B0AT%20TUR%C4%B0ZM%C4%B0%20MASTER%20PLANI-%C5%9E-2017.Pdf (Erişim Tarihi: 21.10.2018).
- Anonim (2016b). Ordu-Altınordu 1/5.000 ölçekli revizyon ilave nazım imar planı-plan açıklama raporu. İstanbul (Erişim Tarihi: 27.02.2019).
- Anonim (2017). Ordu ili 2016 yılı çevre durum raporu. T.C. Ordu Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü. https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/editordosya/Ordu_icdr2016.pdf (Erişim Tarihi: 21.10.2018).
- Anonim, (2018a). T.C. Tarım ve Ormancılık Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü. <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=ORDU> (Erişim Tarihi: 12.11.2018).

- Anonim, (2018b). Türkiye İstatistik Kurumu. <https://www.nufusu.com/il/ordu-nufusu> (Erişim Tarihi: 14.11.2018).
- Akduman, Görürüm, D. (2012). Van kenti parklarının peyzaj mimarlığı açısından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, T.C Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bahçe Bitkileri Anabilim Dalı, Van.
- Akdoğan, G. (1972). Beş büyükşehirde çocuk oyun alanı, okul bahçeleri ve spor alanlarının yeterlilikleri ve planlama prensipleri üzerine bir araştırma. Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Yayınları: 552, Bilimsel Araştırma ve İnceleme 304.
- Aksoy, Y. (2014). Türkiye’de yeşil alanlarla ilgili yasal düzenlemeler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 13(26), 1-20.
- Akyol, E. (2006). Kent mobilyalarının tasarımı ve kullanım süreci. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Albayrak, B. (2006). Çorum kenti mevcut alan kullanım kararları ve açık-yeşil alan verilerinin değerlendirilmesi üzerinde bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Altıntaş, U. (2017). İstanbul İli Esenler İlçesinin kamusal yeşil alanlarının peyzaj mimarlığı açısından irdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Tekirdağ.
- Ardalı, Kömür, Z. (2018). Beylikdüzü İlçesi açık-yeşil alan sisteminin mevcut durumunun değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Tekirdağ.
- Atabeyoğlu, Ö. (2011). Ordu kenti yapısal peyzaj karakter analizi ve kentsel planlama stratejileri. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Erzurum.
- Aydemir, S.E. (1999). Kentsel yeşil alanlar: Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı. Karadeniz Teknik Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Ders Notları No:54, Trabzon, 263-313.
- Aydemir, S.E. (2004a). Kentsel açık ve yeşil alanlar “Rekreasyon”: kentsel alanların planlanması ve tasarımı. Akademi Yayın Evi, Ders Notları, Trabzon, 285-335.
- Aydemir, Ş. (2004b). Kent, kentleşme ve sorunları: Kentsel alanların planlanması ve tasarımı. Akademi Yayın Evi, Ders Notları, Trabzon, 1-32.
- Aydoğdu, H. (2017). Kentsel donatı elemanlarının peyzaj mimarlığında kullanımı. Lisans Tezi, T.C. Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Konya.
- Bahadır, B. (2014). Parklarda erişilebilirliğin engelliler açısından irdelenmesi: İstanbul-Göztepe 60.Yıl parkı örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Peyzaj Mimarlığı Programı, İstanbul.

- Bal, H. (1999). Kent sosyolojisi. Turhan Kitapevi Yayınları, Birinci Baskı, No: 17, Ankara, 314s.
- Ballıoğlu, S. (2015). Aydın kenti örneğinde gençlik parkı çocuk oyun alanının yeterliliği ve tasarım ilkeleri yönünden incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Trabzon.
- Baştürk, Ö. (2000). Peyzaj tasarım kriterleri açısından, açık mekânlarda insan-çevre etkileşimi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Peyzaj Planlama Programı, İstanbul.
- Bektaş, A. (2010). Bursa İli kent parklarının, Reşat Oyal Kültür parkı, soğanlı botanik parkı ve merinos parkı örneklerinde peyzaj tasarım kriterlerine göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Konya.
- Boyacı, E. (2010). Ülkemizde kent parkı işlevlerini belirleyen etmenler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Burat, S. (2017). Kentsel açık alanlar ve planlama: Kent planlama, Editörler: Özdemir, S.S., Sarı, Ö.B., & Uzun, N., İmge Kitapevi Yayınları, Ankara, 231-251.
- Burgess, J.H., Carolyn M., & Limb, M. (1988). People, parks and the urban green: A study of popular meanings and values for open spaces in the city. *Urban Studies SAGE Publications*, 455-473 25(6), 445-473.
- Byrne, J., & Sipe, N. (2010). Green and Open Space Planning for Urban Consolidation – A Review of the Literature and Best Practice. *Griffith University, Urban Research Program*, 11, 1-60.
- Chiesura, A. (2004). The role of urban parks for the sustainability of cities. *The Sustainable City III, WIT Press*, 1(5), 335- 344.
- Coşaner, M. (2009). İstanbul ili Şişli ilçesinde bulunan bazı parkların peyzaj tasarım ilkeleri açısından irdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Tekirdağ.
- Cranz, G., & Boland, M. (2004). Defining the sustainable park: A fifth model for urban parks. *Landscape Journal*, 23, (2), 102-120.
- Çayır, A.S. (2004). Beyoğlu ilçesinde parkların kullanıcılar tarafından değerlendirilmesi: Gümüşsuyu, Sururi ve Hasköy kıyı parkları örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul.
- Çetin, G. (2003). Üsküdar ilçesindeki çocuk oyun alanlarının yeterlilik ve kalite açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul.

- Çıdam, F.B. (2007). Diyarbakır kent dokusunun turizm ve rekreasyon kaynaklarının peyzaj mimarlığı açısından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Çoban, E., & Demir, Z. (2014). Kent mobilyalarının buldukları mekânlara etkileri: Düzce örneği. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 2 (1), 128–140.
- Danesharasteh, A. (2017). Çocukların sağlıklı sosyal ve fiziksel gelişiminde erişilebilir kent parklarının etkisi: İran’da Tebriz Elgöli parkı örneği. Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Ana Bilim Dalı, Mimarlık Programı, İstanbul.
- Değirmenci, A. (1998). 1923’den günümüze ankaralı imar planlarının açık ve yeşil alanlar açısından irdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Demir, Z., Aydemir, K.P., & Önem, H. (2015). Kentsel yeşil alanların Düzce Akçakoca örneğinde ulaşılabilirlik bakımından irdelenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 3 (2015), 272-282.
- Demir, C. (2001). Milli parklarda turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin sürdürülebilirliği: Türkiye’deki milli parklara yönelik bir uygulama. Doktora Tezi, T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, İzmir.
- Dil, M. (2004). İstanbul’un yeşil alan sisteminin, planlama kriterleri açısından irdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Doygun, H., & İlter, A.A. (2007). Kahramanmaraş kentinde mevcut ve öngörülen aktif yeşil alan yeterliliğinin incelenmesi. *Ekoloji Dergisi*, 17(65), 21-27.
- Eminağaoğlu, Z., & Yavuz, A. (2010). Kentsel yeşil alanların planlanması ve tasarımını etkileyen faktörler: Artvin ili örneği. III. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, 20-22 Mayıs 2010, Artvin Çoruh Üniversitesi, Orman Fakültesi, Artvin.
- Emür, S.H., & Onsekiz, D. (2007). kentsel yaşam kalitesi bileşenleri arasında açık ve yeşil alanların önemi; Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(22), 367-396.
- Ender, E., & Uslu, C. (2016). Mahalle Parklarının etkin hizmet alanlarının belirlenmesi; Bursa ili Nilüfer ilçesi örneği. *Uludağ Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi*, 30(1), 13-20.
- Erdem, N. (1995). Kentsel donatı elemanları. *İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi*, 45(1-2), 128-133.
- Ersoy, M. (1994). Kentsel alan kullanım normları. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Basım İşbirliği, No: 92.02, Ankara, 301s.
- Farshi, R. (2011). Tebriz kenti Kuhistan parkı peyzaj tasarımı. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.

- Fındık, A. (2013). Gaziosmanpaşa ilçesi parklarının bitkilendirme tasarımı açısından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, İstanbul.
- Francis, M. (2003). Urban open space, Designing for User Needs, Island Press.
- Gül, A., & Küçük, V. (2001). Kentsel açık-yeşil alanlar ve Isparta kenti örneğinde irdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, (2), 27-48.
- Güleç, S. (1990). Milli park planlamasında kamuoyu etkisi, Maçka Altındere vadisi milli park örneği. *İstanbul Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi*, 40(1), 117-131.
- Güremen, L. (2011). Kent kimliği ve estetiği yönüyle kentsel donatı elemanlarının Amasya kenti özelinde araştırılması. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(2), 254-279.
- Gürsoy, B.D. (2018). Küçük ölçekli parkların etki alanlarına kattığı değerlerin ve kullanım potansiyellerinin irdelenmesi İstanbul ili Beşiktaş İlçesi örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Tasarım Anabilim Dalı, İstanbul.
- Hacıhaliloğlu, K. (2012). Kentsel yeşil alan sistemi içinde kıyı parklarının düzenleme ilkeleri. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Kahraman, Z.E. (2017). Kent sosyolojisi: Kent planlama, Editörler: Özdemir, S.S., Sarı, Ö.B., & Uzun, N., İmge Kitapevi Yayınları, Ankara, 329-358.
- Kandemir, R.V. (2010). Kamusal alan içerisinde mahalle parkları ve bir mahalle parkı tasarım rehberi düşüncesi. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul.
- Karaküçük, S. (2008). Rekreasyon; Boş zamanları değerlendirme. Gazi Kitapevi, No:6, Ankara, 423s.
- Karlier, G. (2017). Kent parkları kavramı ve bursa kent parklarında kullanıcı memnuniyetinin irdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bursa.
- Kart, N. (2002). Emirgan parkında kullanıcıların memnuniyet derecelerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, İstanbul.
- Kaya, E. (2017a). Kentleşme ve kentlileşme. İşaret Yayınları, İstanbul, 207s.
- Kaya, D.A. (2017b). Kent coğrafyası: Kent planlama, Editörler: Özdemir, S.S., Sarı, Ö.B., & Uzun, N., İmge Kitapevi Yayınları, Ankara, 359-385.
- Kaynaroğlu, B. (2009). Ordu Atatürk parkı ve kıyı bandının kentsel tasarım özelliklerinin saptanması ve değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Ankara.

- Koçan, N. (2012). çocuk oyun alanlarının yeterliliği üzerine bir araştırma: Uşak Kenti Kemalöz mahallesi örneği. *Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 28 (4), 315-321.
- Konijnendijk, C.C., Annerstedt, M., Nielsen, A.B., & Maruthaveeran, S. (2013). Benefits of urban parks, a systematic review. *A Report for IFPRA (The International Federation of Parks and Recreation Administration)*.
- Lynch, K. (1959). Kent imgesi, (Çev: İrem Başaran), Türkiye İş Bankası, Kültür Yayınları, 215s, 1973.
- Nasuh, D. (1993). Kent parklarının nitelikleri ve Ankara örneğinin irdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Olgun, R., & Yılmaz, T. (2014). Parkların erişilebilirlikleri üzerine bir araştırma: Niğde Kızılelma parkı örneği, *Artvin Çoruh Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi*, 15(1), 48-63.
- Özdemir B. (2013). Konya ilinde bulunan bazı kent parklarının kullanıcı tercihleri açısından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Konya.
- Özdingiş, N. (2007). İstanbul kent parklarının bedensel özürülüler açısından değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Öztürk, S., & Özdemir, Z. (2013). Kentsel açık ve yeşil alanların yaşam kalitesine etkisi "Kastamonu Örneği". *Kastamonu Üniversitesi, Orman Fakültesi Dergisi*, 13(1), 109-116.
- Özkır, A. (2007). Kent parklarında yönetim modelinin geliştirilmesi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Perçin, M.H. (2017). Peyzaj konstrüksiyonu II. Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Açık Ders Malzemeleri, Ders Notları, 1-7s.
- Polat, A.T., & Önder, S. (2004). Kent parkı kavramı ve Konya kenti için bir kent parkı örneği. *Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi*, 18(34), 76-86.
- Rabare, R.S., Okech, R., Onyango, G.M. (2009). The role of urban parks and socio-economic development: Case ftudy of Kısumu Kenya. *Theoretical and Empirical Researches in Urban Management*, 3(12), 22-36.
- Sherer, P.M. (2003). Why America needs more city parks and open space. *The Trust for Public Land*, 1-31.
- Serin, C. (2010). Kentsel park alanlarında optimum aydınlatma tekniği: Taksim Gezi parkı örneği. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul.
- Senyen S., H.M. (2014). Parklardaki çocuk oyun elemanlarının TSE standartlarına uygunluğunun değerlendirilmesi: Ankara Çankaya örneği. Yüksek Lisans

- Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Şendil, E.Ü. (2002). 20. YY. Peyzaj tasarımının temel ilkeleri ve Ulus parkı örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Peyzaj Planlama Programı, İstanbul.
- Sıvalıoğlu, P. (1997). Kadıköy ilçesindeki semt parkları ve sahil dolgu alanlarında kullanıcıların memnuniyet derecelerinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul.
- Şişman, E.E., & Yetim L. (2004). Tekirdağ kentinde donatı elemanlarının peyzaj mimarlığı açısından irdelenmesi. *Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Dergisi*, 5(1), 43-51.
- Şişman, E.E., & Özyavuz, M. (2010). Çocuk oyun alanlarının dağılımı ve kullanım yeterliliği: Tekirdağ örneği. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 7(1), 13-22.
- Tanrıverdi, F. (1987). Peyzaj mimarlığı bahçe sanatının temel ilkeleri ve uygulama metotları. Atatürk Üniversitesi, Bahçe Bitkileri Bölümü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Ders Kitabı, No: 49, Erzurum.
- Thompson, C.W. (2002). Urban open space in the 21st century. *Landscape and Urban Planning, Edinburgh College of Art*, 60, 59–72.
- Türk, Ş., Ş. (1995). İmar planı uygulama araçları ve Ordu örneği. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul.
- Uğurlu, A. (2005). Rekreasyonel amaçlı doğa sporlarının Turizm’de kullanılması, Antalya Köprülü Kanyonu rafting uygulaması. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spot Yöneticiliği Anabilim Dalı, Antalya.
- Uzun, G. (1990). Kentsel rekreasyon alanlarının planlanması. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Ders Kitabı, No: 48. Adana.
- Ülger, F., & Önder N.S. (2006). Kayseri kenti açık- yeşil alanlarının nitelik ve nicelik açısından irdelenmesi. *Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20(38), 108-118.
- Üstündağ, Ö., Devcioğlu, S., & Akarsu, E.E. (2011). Spor ve rekreasyon alanlarının şehir planlamasındaki yeri ve önemi. 6th International Advanced Technologies Symposium (IATS’11), 16-18 May 2011, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Wolcha, J.R., Byrne, J., & Newell, J.P. (2014). Urban green space, public health, and environmental justice: the challenge of making cities ‘Just green enough’. *Landscape and Urban Planning*, 125, 234–244.
- Van Zuylen, G. (1994). Dünyanın tüm park ve bahçeleri, (Çev: Elif Gökteke), Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 175s, 2015.

- Yahyagil, M. (1998). Kentlerin kültürün gelişimine etkileri. Sosyoloji Konferansları <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/101066> (Erişim Tarihi: 20.02.2019)
- Yavuz, A., & Eminağaoğlu, Z. (2007). Artvin kentinde yeşil alanların yeterlilik bakımından irdelenmesi. TMMOB Harita Ve Kadastro Mühendisleri Odası, Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri Kongresi, 30 Ekim–02 Kasım 2007, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Yenioğlu, F. (2010). Kent parklarında aydınlatma elemanlarının kullanımının peyzaj mimarlığı açısından irdelenmesi; Ankara-Altınpark örneği. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bartın.
- Yeşil, M., & Beyli, K.N. (2018). Ordu kenti kıyı parkları donatı elemanlarının ergonomi açısından incelenmesi. *Ordu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8(2): 215-229
- Yeşil, M. & Yüksel, M. (2016). Ordu kenti örneğinde kentlilik bilinci. *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11, Özel Sayı, 43-65.
- Yenice, M.S. (2012). Kentsel yeşil alanlar için mekânsal yeterlilik ve erişebilirlik analizi; Burdur örneği. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 13, 41-47.
- Yılmaz, H. (1996). Erzurum kenti spor alanları üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Dergisi*. 27(2), 262-217.
- Yılmaz, H. & Irmak, M.A. (2004). Erzurum kenti açık-yeşil alanlarında kullanılan bitki materyalinin değerlendirilmesi. *Ekoloji Dergisi*, 13-52, 9-16.
- Yücekaya, M. (2013). Kilis'te açık yeşil alanlar ve park nitelikleri, Yüksek Lisans Tezi, T.C. Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Kayseri.
- Yücel, M., Aslanboğa, İ., & Korkut, A. (2008). Peyzaj mimarlığı terimler sözlüğü, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası Yayınları, No:2, Ankara, 90s.

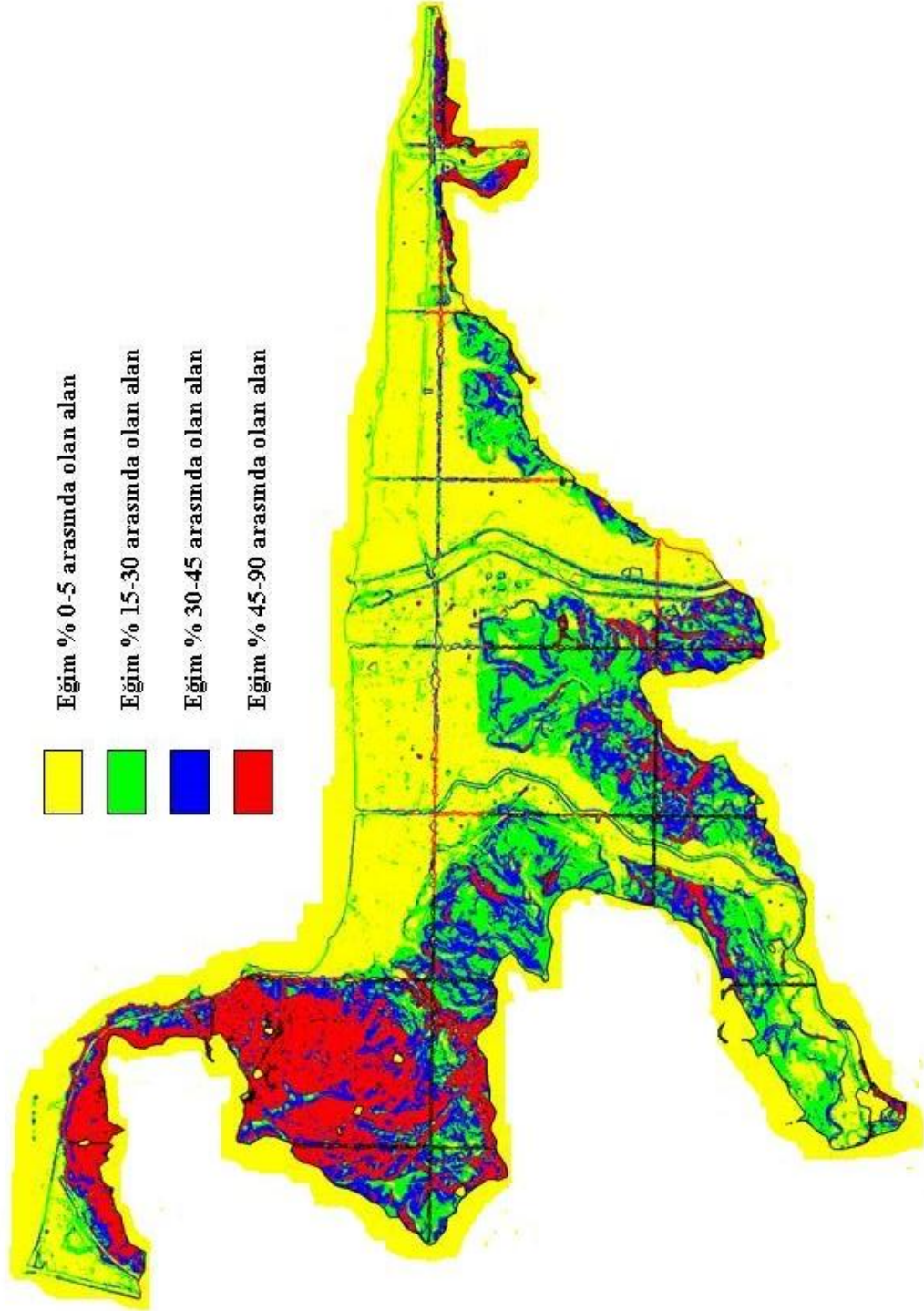

EKLER

EKLER

EK 1: Ordu Kenti Altınordu İlçesi Eğim Haritası

EK 3: Ordu Kenti Tarihi Değerler Listesi

Yeri	Adı	Türü
Altınordu	Aziziye, Zaferimilli, Taşbaşı Mahallesi	Kentsel Sit
Ünye	Merkez, Hamidiye, Kaledere Mahallesi	Kentsel Sit
Fatsa	Bolaman Beldesi	Kentsel Arkeolojik Sit
Kabadüz/Bayadı	Kurul Kayalıkları	1. Arkeolojik Sit Alanı
Perşembe	Yason Kilisesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Perşembe	Menderesönü	1. Arkeolojik Sit Alanı
Perşembe	Belicesu kayadibi mevki	1. Arkeolojik Sit Alanı
İkizce	Gençağa Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Çatalpınar	Göller Köyü Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Merkez	Bozuk Kale Yapı Kalıntısı	1. Arkeolojik Sit Alanı
Fatsa	Cingirt Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Fatsa	Bolaman Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Fatsa	Arap Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Fatsa	Kale	1. Arkeolojik Sit Alanı
Gürgentepe	8 adet Kaya Mezarı	1. Arkeolojik Sit Alanı
Gölköy	Gölköy Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Mesudiye	Eriçok Tepesi Yerleşkesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Mesudiye	Meletios Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Mesudiye	Höyük	1. Arkeolojik Sit Alanı
Mesudiye	Arıncımsa Yerleşkesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Mesudiye	Kaleköy Kalesi ve Mezarlığı	1. Arkeolojik Sit Alanı
Mesudiye	Falcada Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Mesudiye	Esatlı Kayaüstü Resim ve Yazıtlar	1. Arkeolojik Sit Alanı
Mesudiye	Yukarı Gökçe Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Ünye	Çakmaklı Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Ünye	Ünye Kalesi	1. Arkeolojik Sit Alanı
Perşembe	Boğazcık Köyü Mağarası	2. Arkeolojik Sit Alanı
Perşembe	Hoynat Adası	2. Arkeolojik Sit Alanı
Aybastı	Karanlık Dere	2. Arkeolojik Sit Alanı
Merkez	Cotyora Eski Yerleşke	2. Arkeolojik Sit Alanı
Kumru	Tümülüs	2. Arkeolojik Sit Alanı
Kumru	Eceli Mezarlığı	2. Arkeolojik Sit Alanı
Fatsa	Gaga Gölü	1 ve 3. Derece Doğal Sit
İkizce	Gençağa Kalesi	1 Derece Doğal Sit
Mesudiye	Meletios Kalesi	1 Derece Doğal Sit
Perşembe	Yason Burnu	2. Derece Doğal Sit
Perşembe	Boğazcık Köyü Mağarası	2. Derece Doğal Sit
Kabadüz/Bayadı	Kurul Kayalıkları	3. Derece Doğal Sit
Mesudiye	Meletios Kalesi	1 Derece Doğal Sit
Altınordu	Yalı Cami	Kültürel Miras
Eskipazar Köyü	Eskipazar Cami	Kültürel Miras
Altınordu	Hamidiye Cami	Kültürel Miras
Eskipazar Köyü	Büyük Hamam	Kültürel Miras
Eskipazar Köyü	Küçük Hamam	Kültürel Miras
Altınordu	Yalı Hamam	Kültürel Miras
Altınordu	Saray Hamam	Kültürel Miras
Altınordu	Çeşme	Kültürel Miras
Altınordu	Çeşme	Kültürel Miras
Altınordu	Çeşme	Kültürel Miras
Altınordu	Kilise	Kültürel Miras
Altınordu	Kilise	Kültürel Miras
Perşembe	Yason Kilisesi	Kültürel Miras

Mesudiye	Kilise	Kültürel Miras
Eskipazar Köyü	Hazire	Kültürel Miras
Efirli Köyü	Hazire	Kültürel Miras
Altınordu	Taş Köprü	Kültürel Miras
Kale Köyü	Türbe Kalıntısı	Kültürel Miras
Bayadı Köyü	Kurul Kayası	Kültürel Miras
Büben Köyü	Kaya Mezarları	Kültürel Miras
Delikkaya Köyü	Kaya Mezarları	Kültürel Miras
Mesudiye	Kaya Mezarları	Kültürel Miras
Mesudiye	Kaya Mezarları	Kültürel Miras
Kale Köyü / Mesudiye	Kaya Mezarları	Kültürel Miras
Ünye	Şadırvan	Kültürel Miras

EK 4: Anket Soruları

ORDU KENTİ PARKLARININ PEYZAJ MİMARLIĞI AÇISINDAN İRDELENMESİ

Bu çalışma Ordu kentinde bulunan park ve açık yeşil alanlarda kullanıcı potansiyeli ve memnuniyetini incelemek adına peyzaj mimarlığı yüksek lisans tezi kapsamında yapılmaktadır. Toplanan bilgiler bilimsel araştırma dışında bir amaçla kullanılmayacaktır. Çalışmanın sağlıklı olarak yürütülebilmesi ve yararlı sonuçlara ulaşılabilmesi için anket sorularına hassasiyetle vereceğiniz cevaplarınız için teşekkür ederiz.

1. Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2. Yaşınız:

15-25 26-35 36-55 56-65+

3. Medeni durumunuz:

Evli Bekâr

4. Çocuğunuz var mı?

Evet Hayır

5. Öğrenim durumunuz

Öğrenim görmedi Orta Öğretim Lise Üniversite Üniversite Sonrası

6. Mesleğiniz

Esnaf Memur İşçi Ev hanımı Serbest meslek Öğrenci Emekli İşsiz

7. Ordu Kentinde bulunan parkların sayıca yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet Hayır

8. Park ve yeşil alanları en çok hangi amaç doğrultusunda kullanıyorsunuz? (3 tane seçiniz)

Çocukları eğlendirmek, Piknik yapmak, Manzara Spor Yapmak, Hava Almak, Manzara
 Çocukları Eğlendirmek, Spor Yapmak, Hava Almak Piknik Yapmak, Hava Almak, Manzara

9. Hangi mahallede yaşıyorsunuz?

10. Bulduğunuz mahallede park ve yeşil alanların yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet Hayır

11. Ordu'da en çok hangi parkı kullanıyorsunuz? Neden?

12. Bu parktan genel memnuniyet düzeyiniz nedir?

Hiç memnun değilim Memnunum Çok memnunum

13. Parkı her mevsim kullanabiliyor musunuz?

Evet Hayır

14. Park alanını daha çok hafta içi mi kullanıyorsunuz, hafta sonu mu?

Hafta içi Hafta sonu

15. Kullandığımız parkta ne kadar zaman geçiriyorsunuz?

0-1 saat 1-2 saat 2-3+ saat

16. Gittiğiniz parkta kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

- Güvenli ve Huzurlu Güvensiz ve Tedirgin

17. Kullandığınız park her yaş grubuna hitap edebilecek yeterlilikte mi?

- Yeterli Yetersiz Fikrim yok

18. Parkın erişilebilirliği konusunda düşünceniz nedir?

- Yeterli Yetersiz Fikrim yok

19. Kullandığınız parkta engelli bireylere yönelik düzenlemeler var mıdır?

- Var Yok Fikrim yok

20. Parkta yeterli kapalı oturma mekanı var mıdır?

- Var Yok

21. Parkta kullanımınızı kısıtlayan faktörler var mı?

- Var Yok

22. Varsa nelerdir?

- Yetersiz aydınlatma / Yetersiz kent mobilyaları / Bakım Eksikliği
 Yetersiz kent mobilyaları / Güvenlik / Bakım Eksikliği
 Yetersiz aydınlatma / Yetersiz kent mobilyaları / Güvenlik

23. Park beklentilerinizi karşılıyor mu?

- Evet Hayır

24. Beklentilerinizi karşılamıyor ise olmasını istediğiniz kullanımlar nelerdir?

25. Parkta sizi en çok rahatsız eden ilk üç faktör nedir?

- Toz / Gürültü / Çöp Toz / Gürültü / Kullanıcı Yoğunluğu Toz / Çöp / Tasarım Eksikliği
 Gürültü / Otopark Sorunu / Tasarım Eksikliği Kullanıcı Yoğunluğu / Gürültü / Çöp

26. Parkta bulunan tasarım elemanlarından ne ölçüde memnunsunuz?

	Çok Memnunum	Memnunum	Fikrim Yok	Memnun Değilim	Hiç Memnun Değilim
Çocuk Oyun Elemanları					
Spor ve fitness ekipmanları					
Oturma Grupları					
Döşeme Kaplamaları					
Aydınlatma Elemanları					
Çöp Kutuları					
Gölgelikler					
Yürüyüş yolu					
Su Elemanı					
Yeşil Alanlar					
W.C.					

EK 5: Arazi Gözlem Formu

Mahalle Adı:

Park Adı:

DONATI ELEMANLARI

Adet

Kötü

Orta

İyi

Çok İyi

Oturma Birimleri

Çöp Kutuları

Üst Örtü Elemanları

Aydınlatma Birimleri

Tabelalar

Sınırlama Elemanları

Süs Havuzu

Çocuk Oyun Alanı

Spor Alanı

Zemin Kaplaması

GENEL DURUM

Kötü

İyi

Temizlik

Bakım-Onarım

Uygun

Uygun Değil

BİTKİSEL KULLANIM

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı	Kübra Nur BEYLİ
Doğum Yeri	Melbourne/ Avusturalya
Doğum Tarihi	1991
Uyruğu	T.C.
Telefon	-
E-Posta Adresi	beylikubra@gmail.com

Eğitim Bilgileri

Lisans

Üniversite	Bartın Üniversitesi
Fakülte	Orman Fakültesi
Bölümü	Peyzaj Mimarlığı Bölümü
Mezuniyet Yılı	26.06.2015

Yüksek Lisans

Üniversite	Ordu Üniversitesi
Enstitü Adı	Fen Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı	Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Mezuniyet Tarihi	-

Yayımlar

- Atabeyoğlu, Ö., Beyli, K.N., Argan, A.; “Karadeniz’in Arkeolojik Hazinesi Kurul Kalesi Rekreatif Alan Potansiyeli, Ordu” İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, ISSN: 1309-9876, Cilt/Vol. 7 Sayı/No.16:126-140 (2017).
- Koçan, N., Beyli, K.N.; “Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Bir Proje Deneyimi: Amasra Küçük Kilise Çevresi Peyzaj Planlama ve Tasarım Projesi” Resscongress, Uluslararası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimleri Sempozyumu, Sayfa; 691-701 (2018), BANDIRMA.
- Yeşil, M., Beyli, K.N.; “Sürdürülebilir Ulaşımında Bisikletin Yeri: Ordu Kenti Örneği” Mimarlık, Planlama ve Tasarımda Akademik Araştırmalar ISBN • 978-605-288-389-1, Sayfa, 289-306 (2018).
- Yeşil, M., Beyli, K.N.; “Ordu-Boztepe’nin Turizm ve Rekreatif Alan Potansiyeli ile Kent İmajına Katkısı” Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, ISSN: 2148-127X, 6(3): 291-298, (2018).
- Yeşil, P., Beyli, K.N.; “Çocuk Oyun Alanlarında Detaylı Mekan Analizi: Akyazı Mahallesi (Ordu) Örneği” Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, Volume 6, Number 6, pp. 652-662(11), (2018)
- Yeşil, M., Beyli, K.N.; “Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri İçinde Spor Alanlarının İncelenmesi: Ordu Kenti Örneği” ISUEP2018 Uluslararası Kentleşme ve Çevre Sorunları Sempozyumu: Değişim/Dönüşüm/Özgünlük, Cilt I, Sayfa; 333-341 (2018), Anadolu Üniversitesi – ESKİŞEHİR
- Yeşil, M., Beyli, K.N.; “ Ordu Kenti Kıyı Parkları Donatı Elemanlarının Ergonomi Açısından İncelenmesi” Ordu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 8(2): 215-229 (2018); Araştırma Makalesi